

Свята вечных каштоўнасцяў

Праваслаўным хрысціянам
Беларусі

Дарагія суайчыннікі!
Сардэчна віншую вас з Раством Хрыстовым.

Мінуюць тысячагоддзі, але святло вялікай урачыстасці зноў прыносіць надзею ў дамы мільёнаў людзей. Яно аб'ядноўвае ўсіх нас высокімі імкненнямі да маральнасці, служыць умацаванню маральных устояў і згоды ў грамадстве.

Доўгачаканае свята — гэта не толькі час прывітанняў і падарункаў. Раство звяртае нас да вечных каштоўнасцяў — міласэрнасці і спагады, узаемаразумення і цяплення. З ім адраджаецца добрая традыцыя праяўляць бескарыслівы клопат аб блізкім, аказваць дзейсную дапамогу і падтрымку тым, хто найбольш чакае любові і спагады.

Няхай вашы сэрцы напоўніць вялікая радасць Раства, няхай будзе плённай праца, а ў сем'ях пануюць шчасце і ўзаемапавага.

Ад усёй душы жадаю вам моцнага здароўя, міру і дабрабыту.

Прэзідэнт
Рэспублікі Беларусь
Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Узрост для творчасці не перашкода

СТАР. 4

ЦЫТАТА ДНЯ

Аляксандр КОСІНЕЦ,
кіраўнік Адміністрацыі
Прэзідэнта:

«Дэбюракратызацыя ў Беларусі павінна насіць усеагульны характар. Яна павінна быць татальнай і датычыцца пытанняў кіраўнічага апарату любога ўзроўню: пачынаючы ад урада і завяршаючы раённымі выканаўчымі камітэтамі. Каб людзі не хадзілі гадамі для вырашэння важных пытанняў. Кожны зварот грамадзяніна павінен быць ацэнены, уважаны, прааналізаваны. Чалавеку павінна быць аказана дапамога. Любая, нават самая дробная праблема, якая ўзнікае ў яго, павінна вырашацца своєчасова і хутка. Для людзей няма дробных праблем».

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 6.01.2015 г.

Долар ЗША		12740,00 ▲
Еўра		15230,00 ▲
Рас. руб.		218,00 ▲
Укр. грыўня		807,68 ▲

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

6 СТУДЗЕНЯ 2015 г.

АЎТОРАК

№ 2 (27860)

Кошт 1800 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

СВЯТЛО ЗАЎСЁДЫ

Фота: Анатоля КІПЕШУКА

«ПРЫЙДЗІЦЕ, УЗРАДУЕМСЯ Ў ГОСПАДЗЕ, ТАЙНУ ГЭТУЮ РАСКРЫВАЮЧЫ»

Пасланне да Раства Хрыстовага Мітрапаліта Мінскага і Заслаўскага Паўла, Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі

Абвяшчаю вам радасць вялікую,
якая будзе ўсяму народу:
нарадзіўся вам сёння ў горадзе Давідавым
Спасіцель,
Які ёсць Хрыстос Гасподзь
(Лк. 2: 10-11)

Праасвяшчэнныя архіпастыры,
высокашаноўныя прасвітары і дыяканы,
пачэсныя інакі і інакіні,
богалюбівая паства Беларускай Праваслаўнай Царквы!

Сардэчна віншую ўсіх вас з вялікім і радасным святам Раства Хрыстовага.

У гэтую светлазарную ноч у свет прыйшоў Хрыстос Спасіцель, каб адкрыць людзям Бога. Святая Царква, абвяшчаючы свету гэтую Бажэственную тайну, пачынае святочную ўрачыстасць словамі: «Прыйдзіце, узрадуемся ў Госпадзе, тайну гэтую раскрываючы».

Вялікую тайну Богаўцялеснення прадказвалі прарокі, пра гэта прапаведавалі апосталы: Бог з'яўляецца ў плоці, каб даць людзям новае нараджэнне, а свету — абнаўленне. Выйшаўшы на прапаведзь, Сам Спасіцель адкрыта сведчыў веруючым у Яго: «Я прыйшоў, каб жыццё мелі, і ўдасць мелі» (Ін. 10: 10).

Любоў Божая, бязмежная і ўсеахопная, сышла да людзей у Асобе Богадзіцяці Хрыста. Сын Божы сышоў на зямлю, каб даць чалавецтву Бажэственную сілу, «для жыцця і набожнасці» (2 Пят. 1: 3),

каб наша грахоўнасць была згладжана Праўдай Божай, каб наша няведанне было прасветлена Святлом Божым. «Слава ў вышніх Богу і на зямлі

мір, у людзях добрая воля» (Лк. 2: 14), — Святая Царква, святкуючы Раство Хрыстова, услед за Нябеснымі Сіламі радасна ўслаўляе Госпада нашага Ісуса Хрыста, Які прынёс на зямлю вечнае спасенне, мір і любоў.

Імкненне да міру, згоды і адзінства — маральная патрэба чалавека ва ўсе часы. Мір прынёс чалавецтву Гасподзь наш Ісус Хрыстос — уцялеснены Сын Божы. «Няхай усе будуць адно: як Ты, Ойча, ува Мне, і Я ў Табе, так няхай і яны ў Нас будуць адно» (Ін. 17: 21), — маліў Ён Свайго Айца Нябеснага. Мірнае адзінства людзей у Адзіным Богу, у адзінай праваслаўнай веры — найвышэйшая мэта, указаная Спасіцелем свету, Які прыйшоў на зямлю. І ўсе мы як верныя дзеці Хрыстовы, дзеці Праваслаўнай Царквы, павінны клапаціцца пра адзінства нашай Царквы.

Зерне веры і набожнасці, пасеянае больш за тысячагоддзе таму на нашай бласлаўленай зямлі, з цягам часу вырасла ў магутнае дрэва Праваслаўя, якое і сёння застаецца асновай нацыянальнага самавызначэння пераважнай большасці насельніцтва трох славянскіх краін — Беларусі, Расіі і Украіны, якая перажывае цяпер трагедыю грамадзянскай вайны. Ва ўмовах палітычнай дэзынтэграцыі Царква для народаў, якія яе складаюць, застаецца змацавальным саюзам. Для праваслаўнага чалавека — гэта адзіная духоўная прастора, якая мае агульны для гэтай часткі Еўропы культурна-цывілізацыйны код.

СТАР. 4

СТАРТ СПАРТЫЎНАГА СЕЗОНА

Калядны турнір аматараў хакея пацвярджае высокую ролю спорту ва ўмацаванні дружбы паміж народамі

Аб гэтым гаварыў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падчас цырымоніі адкрыцця XI Каляднага міжнароднага турніру аматараў хакея на прыз Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, паведамляе БЕЛТА.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што зусім нядаўна Беларусь прымала чэмпіянат свету па хакеі, які прыцягнуў увагу вялікай колькасці бальельшчыкаў. «Менавіта ў Мінску быў устаноўлены новы рэкорд наведвальнасці матчаў чэмпіянату свету, а само першынство прэзідэнт Міжнароднай федэрацыі хакея назваў лепшым у гісторыі», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

«І сёння ўжо неафіцыйным чэмпіянатам свету сярод каманд-амаратаў па хакеі, якім стаў мінскі Калядны турнір, мы працягваем своеасабліваю эстафету міжнародных спартоўніцтваў і даём старт чарговым спартыўнаму сезону», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы ў складзе каманды Прэзідэнта Беларусі прымаў удзел у матчы супраць каманды Славакіі.

Фота БЕЛТА.

ХАКЕІСТЫ З АРАВІЙСКАГА ПАЎВОСТРАВА ДЭМАНСТРУЮЦЬ СТОЙКАСЦЬ

Штогадовы Калядны турнір сярод аматарскіх хакейных зборных стартаваў у Мінску

Першыя гульні прайшлі ў Палацы спорту, дзе да пачатку матчаў адбылася цырымонія адкрыцця з удзелам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнка. Дарэчы, кіраўнік дзяржавы выйшаў на лёд у стартавым матчы супраць зборнай Славакіі. Каманда Прэзідэнта, якую гора па падтрымлівалі запойненыя трыбуны, атрымала пераканаўчую перамогу — 5:1. Дзякуючы гэтаму выніку пасля першага гульнявога дня зборная Беларусі ўзначаліла турнірную тэблицу ў групе А.

У гэтай жа групе выступаюць каманда Швейцарыі і дэбютанты турніру — прадстаўнікі Аб'яднаных

Арабскіх Эміратаў. У вочным матчы гэтыя зборныя пераможцу не выявілі: на здзіўленне многім аматарам хакеісты з экзатычнай для гэтага віду спорту краіны праявілі стойкасць і атакуючы патэнцыял, стрымаўшы націск «крыжаносцаў», за якіх, між іншым, выступаюць прафесійныя ў мінусым спартсмены. Гэты сапраўды захапляльны паядынак скончыўся з лікам 6:6. Адзначым, што ў швейцарцаў выдатна праявіла сябе звязка форвардаў Мануэль Чэліа-Карнэль Прынц, якія арганізавалі 4 з 6 галоў каманды. Апошні стаў лепшым гульцом сваёй каманды і самым рэзультатыўным гульцом матча.

Дарэчы, мінская публіка ветлівая і шумна сустракала зборную-дэбю-

танта. А сярод гледачоў на трыбунах можна было заўважыць гасцей з Усходу, якія прыйшлі падтрымаць блізкую для сябе каманду. Як прызнаўся студэнт медыцынскага ўніверсітэта з Амана Джафар, на хакей ён прыйшоў упершыню.

— Дык у Мінску ж можна трапіць на матчы мінскага «Дынама»?! — пытаюся ў суразмоўцы.

— Ведаю. Але кожны ж «хварэе» за сваіх. Вось і мне патрэбны былі такі штуршок.

— Няўжо і чэмпіянат свету прайшоў міма?

— Так, на гульні не хадзіў. Але бываў у фан-зонах — вельмі спадабалася. Дагэтуль успамінаецца тая святлочная атмосфера.

Яшчэ адзін дэбют адбыўся на малай пляцоўцы «Чыжоўка-Арэны», дзе зборная Германіі экзаменавала каманду Латвіі. Матч атрымаўся ўпартым і скончыўся з лікам 5:5. Не менш цікавай была і сустрэча адных з фаварытаў турніру — зборных Расіі і Фінляндыі. У гэтым паядынку перамогу здабылі вопытныя расіяне (5:4), якія, між іншым, двойчы выйгравалі Калядны турнір (у 2007 і 2011 гадах). Менавіта зборная Расіі пасля першага гульнявога дня захапіла лідарства ў групе В.

Дададзім, што фармат спаборніцтваў застаўся ранейшым. Пераможцы груп сустрэнуцца ў фінале, а каманды, якія занялі другія месцы, разыграюць «бронзу». Фінальныя паядынкі, а таксама цырымонія закрыцця адбудуцца на пляцоўцы «Чыжоўка-Арэны». Далучайцеся да хакейнага свята, будзе цікава!

Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ.

Фота БЕЛТА.

Устойлівы, маштабны рост цікавасці

Асоба Аляксандра Лукашэнка —

адна з самых папулярных у інтэрнэт-супольнасці

Маніторынг сродкаў масавай інфармацыі дэманструе ўстойлівы, маштабны рост цікавасці да дзейнасці і палітычнай постаці Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка, паведамляе БЕЛТА.

Так у снежны колькасць узгадванняў кіраўніка беларускай дзяржавы ў прэсе ў параўнанні з лістападам павялічылася больш чым у два разы і, па звестках міжнароднага аграгатора навінаў «Яндекс.Новости», перавысіла 11 тысяч. Таксама ў снежні Аляксандр Лукашэнка ўвайшоў у топ-10 самых згадваных у расійскіх СМІ персон месяца па версіі «Сістэмы комплекснага аналізу навін» («Інтэрфакс»).

Гэтая тэндэнцыя выразна прасочваецца ў вялікай увазе СМІ да навагодняга звароту Прэзідэнта. Яго словы шырока цытаваліся ў айчынай і замежнай перыёдыцы. Толькі на YouTube-канале БЕЛТА відэа навагодняга звароту за тры дні прагледзелі больш за 32 тыс. карыстальнікаў.

Вядучыя СМІ акцэнтавалі ўвагу на тым, што «А.Лукашэнка прысвяціў выступленне пытання захавання міру», «пажадаў Украіне міру» (PIA Навіны, «Інтэрфакс», ІА «УНІАН»). На думку рэдакцыі радыё «Эхо Масквы», «навагодні зварот А.Лукашэнка атрымаўся адным з самых пранікнёных». Акрамя таго, адзначаецца, што ён быў адрасаваны не толькі беларусам, але і грамадзянам брацкіх дзяржаў.

Рэагуючы на высокую цікавасць да выступлення беларускага лідара, адзін з інфармацыйных рэсурсаў 1 студзеня 2015 года размясціў навагодні звароты Аляксандра Лукашэнка, Уладзіміра Пуціна і Пятра Парашэнкі, прапанаваўшы наведвальнікам выказвацца ў каментарыях, які зварот спадабаўся ім больш. Інтэрнэт-карыстальнікі прыйшлі да высновы, што лепшае віншаванне ў Прэзідэнта Беларусі, таму што «на чалавечнасці і адзінстве трэба канцэнтравана, а не на «перамозе», «ворагах» ці асобна ўзятай радзіме».

Стыпендыі Прэзідэнта — 97 таленавітым маладым навукоўцам

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка падпісаў распараджэнне «Аб прызначэнні стыпендыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь таленавітым маладым навукоўцам на 2015 год», паведамляе БЕЛТА.

У адпаведнасці з дакументам прызначаны стыпендыі Прэзідэнта Беларусі (Br3,5 млн у месяц) 11 дактарам навук, 54 кандыдатам навук і 32 маладым навукоўцам без ступені. У ліку 97 стыпендыятаў — прадстаўнікі фізіка-матэматычных, тэхнічных, хімічных, біялагічных, медыцынскіх, аграрных, сацыяльных і гуманітарных навук, а таксама навук аб Зямлі. Гэта перспектывыя маладыя навукоўцы, якія атрымалі істотныя вынікі ў прыярытэтных кірунках фундаментальных і прыкладных даследаванняў і навукова-тэхнічнай дзейнасці, што маюць навуковае і практычнае значэнне. Многія з іх маюць патэнты на вынаходніцтвы, прамысловыя ўзоры, сарты раслін. Навуковыя дасягненні стыпендыятаў выкарыстоўваюцца ў дзейнасці прамысловых прадпрыемстваў і ўстаноў сацыяльнай сферы краіны.

Праект указа па выкараненні дармаедства ўнесены на разгляд у Адміністрацыю Прэзідэнта

Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Беларусі ўнесла праект указа па выкараненні ўтрыманства і дармаедства на разгляд у Адміністрацыю Прэзідэнта. Аб гэтым паведаміў намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валерый Кавалькоў, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Пры гэтым Валерый Кавалькоў звярнуў увагу, што тэрмін «дармаед» пакуль у Беларусі не ўзаконены. «Кіраўнік дзяржавы даў даручэнне распрацаваць праект нарматыўна-прававога акта, які ў адпаведнасці з Канстытуцыяй абавязваў бы непрацуючых асоб удзельнічаць у фінансаванні дзяржаўных расходаў на сацыяльную сферу. Такі праект нарматыўна-прававога акта быў падрыхтаваны і ўнесены ва ўстаноўленым парадку ў Адміністрацыю Прэзідэнта», — сказаў ён.

Намеснік міністра звярнуў увагу, што цяпер у Беларусі дастаткова магчымасцяў для працаўладкавання.

■ Надвор'е

ПАДАРУНАК АД ВІКІНГАЎ

На Раство ўначы чакаецца мароз. Месцамі да мінус 23°C

У аўторак на тэрыторыю Беларусі завітае арктычнае надвор'е і пахаладае. «Мы трапім у зону павышанага атмасфернага ціску, таму чакаецца без істотных ападкаў», — паведаміла спецыяліст Рэспубліканскага гідраметцэнтра Мінпрыроды Вольга ФЯДОТАВА.

Месцамі дарогі будуць слізкімі, а тэмпература паветра ўдзень — мінус 6—13 градусаў. Захаваецца ўплыў халоднага антыцыклону са Скандынавіі і на святы ў сераду. Таму будзе без ападкаў, а на дарогах месцамі прагназуецца галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы на 7 студзеня знізіцца да мінус 10—17 градусаў, месцамі чакаецца нават 18—23°C марозу. Удзень на Раство будзе 6-13°C марозу, у асобных раёнах — да мінус 15 градусаў. У чацвер, пры паступленні паветраных мас з боку Балтыйскага мора, месцамі пройдзе кароткачасовы снег. Тэмпература паветра ўначы на чацвер будзе ўжо мінус 6—13 градусаў, а ўдзень — 1—8°C марозу. Аднак на ўсходзе краіны, пры праясненнях уначы будзе яшчэ даволі холадна — да мінус 14—17 градусаў, а ўдзень — каля 9—10°C марозу.

Паводле доўгатэрміновых прагнозаў айчынных спецыялістаў, у пятніцу на тэрыторыю

краіны зноў завітае цёплае паветра з боку Атлантыкі. Маразы пачнуць слабець. Паўсюдна пройдзе снег і мокры снег. Месцамі прагназуецца галалёд, на дарогах — галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы будзе вагацца ад мінус 1°C па захадзе, да 12°C марозу па ўсходзе краіны. Удзень тэмпературы фон чакаецца ад мінус 4 да плюс 2 градусаў. Сіноптыкі прагназуюць, што на выхадных надвор'е ўвогуле сапсуецца. Стане даволі вільготна і ветрана. Часам будуць ісці ападкі (снег і мокры снег), у суботу па паўднёвым захадзе, а ў нядзелю месцамі чакаецца сапраўдны дождж.

Амаль на ўсёй тэрыторыі краіны будзе галалёд, на дарогах — галалёдзіца. Не вельмі прыемныя сюрпрызы на гэтым не скончацца. Удзень у суботу па захадзе краіны, а ў нядзелю амаль паўсюдна чакаецца ўзмацненне ветру, парывамі да 15—20 м/с. Тэмпература паветра ўначы на суботу ўсталюецца ад 0 да мінус 6 градусаў, удзень — ад мінус 2 да плюс 4 градусаў. У нядзелю тэмпературны фон на працягу сутак будзе вагацца ад мінус 2 да плюс 4 градусаў. Вось такая ў нас зіма.

Сяргей КУРКАЧ

Фота БЕЛТА.

Пад заступніцтвам Мікалая Цудатворца

У Круглянскім раёне запрацавала капліца, пабудаваная ў гонар гэтага святога.

Знаходзіцца яна на тэрыторыі экатэрыстычнага комплексу «Мікалаеўскія сажалкі». Драўляны будынак арганічна ўпісаўся ў агульны антураж. На тэрыторыі ўжо існуюць 2 гасцінічныя корпусы, рэстаран, дом-музей мастака Мікалая Неўрава. І ўсё гэта знаходзіцца ў выключна экалагічных умовах, дзе ліпавыя і бярозавыя алеі шумяць над люстраной гладдзю некалькіх азёр. Цяжка ўявіць сабе яшчэ больш падыходзячае месца для адпачынку.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

Работнікі Сакратарыята Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказваюць глыбокае спачуванне былому работніку Сакратарыята Палаты прадстаўнікоў Хіневічу Уладзіміру Міхайлавічу ў сувязі з напаткаўшым яго вялікім горам — смерцю МАЦІ.

■ Май на ўвазе!

ЗБОР ЗНІЖАЕЦЦА ДА 10%

Ад сёння камісійны збор на куплю валюты будзе зніжаны з 20 да 10%. Такое рашэнне было прынята праўленнем Нацыянальнага банка з улікам зніжэння з 5 студзеня 2015 года падатку на біржавыя аперацыі па набыцці замежнай валюты да 10% і змены афіцыйнага абменнага курсу беларускага рубля да долара ЗША.

Дарэчы, учора рубель знізіўся да долара адразу на 7,1% па выніках таргоў на Беларускай валютна-фондавай біржы. У параўнанні з папярэднім таргам курс долара вырас на 840 рублёў да 12 740. Еўра падаражэў на 770 да 15 230 беларускіх рублёў. Усе крокі ўрада і Нацыянальнага банка зроблены ў рамках комплексу паслядоўных мер па нармалізацыі сітуацыі ў фінансавым сектары Беларусі. Адначасовае зніжэнне падатку на біржавыя аперацыі па набыцці замежнай валюты і афіцыйнага абменнага курсу беларускага рубля да долара накіравана на збліжэнне абменных курсаў у

розных сегментах валютнага рынку і не прывядзе да павелічэння фактычнага курсу набыцця замежнай валюты для насельніцтва і прадпрыемстваў. Як патлумачылі ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў Нацыянальнага банка, сітуацыя на валютным рынку краіны застаецца ўстойлівай. Аперацыі па куплі-продажы насельніцтвам замежнай валюты ў банках зараз ажыццяўляюцца ў звычайным рэжыме, большасць абменных пунктаў і кас банкаў забяспечана наяўнай замежнай валютай у дастатковых аб'ёмах. Пры гэтым юрыдычныя і фізічныя асобы ў апошні час прадаюць валюты больш, чым купляюць. Таксама ў прэс-службе Нацбанка адзначылі, што на дэпазітным рынку прыток тэрміновых укладаў насельніцтва ў нацыянальнай валюце ў апошнія дні 2014 года істотна ўзрос. Далейшыя аперацыйныя дзеянні Нацыянальнага банка і ўрада будучы накіраваны на замацаванне пазітыўных тэндэнцый на фінансавым рынку.

Ілья КРЫЖЭВІЧ

■ Грошы

Сёлета будучы значна пашыраны паўнамоцтвы і функцыі Нацыянальнага банка. Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 25 снежня 2014 г. № 615 «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў ва ўказы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь» унёс змены і дапаўненні ў Статут Нацбанка. Сярод іншага пазначана, што рэгулятар мае права вызначыць для банкаў Беларусі парадак праверкі банкнотаў на сапраўднасць па зявах фізічных асоб.

«Новаўвядзенне абумоўлена шматлікімі зваротамі грамадзян у Нацыянальны банк і банкі з просьбай аказання паслугі па праверцы сапраўднасці банкнотаў», — растлумачылі ў Нацбанку. Мера таксама павінна дапамагчы ў супрацьдзеянні «цэнявому» рынку замежнай валюты. Рэалізаваць дадзены функцыю мяркуецца па ўзгадненні з Міністэрствам унутраных спраў Рэспублікі Беларусь.

ПРАВЕРЦЕ БАНКНОТЫ, КАЛІ ЛАСКА!

Акрамя гэтага, аднымі з найважнейшых функцый Нацыянальнага банка цяпер будучы наступнымі: разглядаць па сутнасці звароты спажыўцоў паслуг, што аказваюцца лізінгавымі арганізацыямі, у сувязі з парушэннем правоў такіх спажыўцоў і накіроўваць прадпісанні аб спыненні парушэння правоў спажыўца, абавязковыя для выканання лізінгавымі арганізацыямі, а таксама звароты спажыўцоў паслуг, што аказваюцца банкам і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі пры ажыццяўленні банкаўскіх аперацый, у сувязі з парушэннем правоў такіх спажыўцоў і прымаць меры па абароне дадзеных правоў у парадку, ім устаноўленым; вызначаць парадак продажу банкамі памятных банкнот, памятных і злітковых (інвестыцыйных) манет, якія з'яўляюцца законным плацежным сродкам Рэспублікі Беларусь, а таксама футаралаў да іх; забяспечваць функцыянаванне сістэмы цэнтралізаванага абмену міжбанкаўскай карэспандэнцыяй; вызначаць парадак фарміравання

банкамі фонду абавязковых рэзерваў, які размяшчаецца ў Нацыянальным банку; вызначаць парадак ажыццяўлення банкамі, нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, адкрытым акцыянерным таварыствам «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь», лізінгавымі і мікрафінансавымі арганізацыямі захадаў па прадухіленні легалізацыі даходаў, атрыманых злучаным шляхам, фінансавання тэарэтычнай дзейнасці і распаўсюджвання зброі масавага паражэння; вызначаць для Нацыянальнага банка, банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый парадак выкарыстання бланкаў каштоўных папер і дакументаў з пэўнай ступенню абароны, а таксама дакументаў з пэўнай ступенню абароны.

Асноўныя палажэнні Указа № 615 уступаюць у сілу праз шэсць месяцаў пасля афіцыйнага апублікавання (30 снежня 2014 года).

Падрыхтаваў
Уладзіслаў КУЛЕЦКІ

■ Навука

ТОП-10 ДАСЯГНЕННЯЎ:
ад фізікі і хіміі — да медыцыны

Нацыянальная акадэмія навук падвяла вынікі працы за 2014 год і агучыла ТОП-10 дасягненняў акадэмічных вучоных у галіне фундаментальных і прыкладных даследаванняў.

У дзесятку, у прыватнасці, увайшлі новыя магнітныя метаматэрыялы — магнітаплазмонныя крысталы, якія валодаюць рэкорднымі паказчыкамі магнітаагтычнага эфекту. Створаныя ў Навукова-практычным цэнтры па матэрыялазнаўстве метаматэрыялы неабходныя для распрацоўкі звышдакладных фатонных прыладаў.

Спецыялістамі Інстытута фізікі і Інстытута фізіка-арганічнай хіміі акадэміі ўстаноўлены спосаб стварэння цвёрдацельных квантавых камп'ютараў на аснове алмазу. Знойдзены «астравок стабільнасці» ў палажэнні ізатопу вугляроду 13С дазваляе значна павялічыць колькасць лагічных аперацый.

У Інстытуце прыкладной фізікі распрацаваны новы фаза-часавы метады распазнавання аб'ектаў пры імпульснай радыёлакацыі. Гэты метады дазваляе адрозніваць аб'екты, што знаходзяцца пад паверхняй, аднолькавай формы, але з рознымі дыэлектрычнымі ўласцівасцямі.

Навукоўцамі Аб'яднанага інстытута праблем інфармацыйнага цэнтра пухлін шчытападобнай залозы Міністэрства аховы здароўя выяўлены новы маркер пухліны шчытападобнай залозы. Маркер дае магчымасць разлічыць ступень агрэсіўнасці карцыномы і такім чынам спланаваць лячэнне.

У Інстытуце біяарганічнай хіміі расшыфравана прасторавае структура найважнейшага мембраннага гемапра-тэміда чалавека. Вынік з'яўляецца ключавым у пошуках малекулярных механізмаў узнікнення паталагічных станаў, звязаных з парушэннем

утылізацыі халестэрыну і біясінтэзу жоўцевых кіслот.

Генетыкамі выяўлены паліморфныя варыянты спецыфічных генаў чалавека, якія можна выкарыстоўваць як эфектыўныя маркеры для выяўлення схільнасці да астэарапатычных змяненняў.

Вучоным Інстытута фізіялогіі сумесна са спецыялістамі з РНПЦ отарыналарынгалогіі Міністэрства аховы здароўя ўстанавілі ключавую прычыну спынення дыхання ў пацыентаў з дыягназам «абструктыўны апоноэ сну».

Таксама ў Інстытуце фізіялогіі на аснове сучасных дыягнастычных метадаў даследавання клетак міякарда былі ўстаноўле-

ны ультраструктурныя прыкметы іх ранняга паражэння. Між іншым, ад ступені выражанасці такіх паражэнняў залежыць выбар тактыкі лячэння.

Вучонымі-радыёбіёлагамі створана мадэль для ацэнкі другога перамеркавання радыенуклідаў (плутонія-239, 240 і цэзія-137) у прыродных экасістэмах у выніку лясных пажараў. Мадэль

дазваляе ацэньваць дынаміку радыеактыўнасці ў прызымным паветры і ў вадаёмах.

А вучоным Інстытута біяфізікі і клетачнай інжынерні ўстанавілі комплекс, які з'яўляецца нетаксічнымі і высокаэфектыўнымі для генетычнай тэрапіі злаякасных новаўтварэнняў.

Надзея НИКАЛАЕВА

■ Будзьце ўважлівыя!

«ФЛІКЕР» — НЕ ГАРАНТЫЯ
БЯСПЕКІ,
калі ён «схаваны» на вопратцы

За першыя 4 дні 2015 года на дарогах краіны зафіксавана 692 дарожна-транспартныя здарэнні. Затрымана 417 кіроўцаў, што знаходзіліся за рулём у стане алкагольнага ап'янення. Пра гэта паведаміла прэс-служба УДАІ МУС Беларусі.

Усяго ж за адзначаны тэрмін супрацоўнікамі дзяржаўнага інспекцыі было зафіксавана 17 тысяч выпадкаў парушэння правілаў дарожнага руху. 2178 кіроўцаў перавышалі дазволенае хуткасць, 1287 — не карысталіся рэменем бяспекі. Да адказнасці былі прыцягнутыя і 3230 пешаходаў, 1747 з іх — за адсутнасць святлоадбівальных элементаў у цёмны перыяд сутак. Загінулі 5 пешаходаў, 1 кіроўца і 1 пасажыр.

Па словах старшага інспектара па асобых даручэннях УДАІ МУС Ганны БАНАДЫК, найбольш тыповыя трагедыі ў гэты час звязаны з парушэннямі ПДР і няўважлівасцю з боку пешаходаў. Так, вельмі часта паблізу ад населеных пунктаў з-за размытых або заснежаных абочын пешаходы крочаць па праезнай частцы. Пры гэтым не звяртаюць увагі на накірунак свайго руху ад-

носна руху аўтамабіляў. Святлоадбівальныя элементы таксама не з'яўляюцца гарантыяй бяспекі пешахода: вельмі часта іх проста не бачна за постацю самога чалавека.

Так, 1 студзеня ў Аршанскім раёне паблізу ад аграпрадка Бабінічы ў 21:25 адбыўся наезд на 34-гадовага пешахода, што рухаўся па краі праезнай часткі і быў абзначаны «флікерам». Кіроўца збег з месца здарэння, але 3 студзеня дзякуючы аперацыйна-пошукавым мерапрыемствам быў устаноўлены і затрыманы. Пацярпелы загінуў.

Ужо 2 студзеня амаль аналагічны выпадак адбыўся ў Калінкавічах: у 23:05 кіроўца наехаў на 29-гадовага мясцовага жыхара, які таксама рухаўся па краі праезнай часткі. Уведзены план «Перахват» дапамог затрымаць парушальніка. Пешаход загінуў.

Для ўласнай бяспекі пешаходам трэба рухацца толькі насустрач руху аўтамабіляў, а святлоадбівальны элемент павінен быць добра заўважым кіроўцам.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ

■ Наўздагон

Ладна святкавалі, толькі
петарды няўдала кідалі

У забаўляльных мерапрыемствах, прысвечаных сустрэчы Новага 2015 года, у сталіцы ўзялі ўдзел звыш 47 тысяч граджан і гасцей Мінска.

Асноўныя агульнагарадскія гуляні былі арганізаваны каля Палаца спорту (дзе адбылася святочная навагодняя праграма «Новы год — 2015!»), каля «Чыжоўка-Арэны» (тут прайшло мерапрыемства «3 Новым годам!») і каля абеліска «Мінск — горад-герой» (дзе адбыўся святочны навагодні феерверк). Паводле інфармацыі ГУУС Мінгарвыканкама, надзвычайных здарэнняў дапушчана не было, супрацоўнікі органаў унутраных спраў і вайскоўцы ўнутраных войскаў МУС задачы па забеспячэнні грамадскага парадку выканалі.

Чаго, на жаль, не скажаш пра здарэнні з піратэхнікай. Па звестках Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, з 28 снежня па 5 студзеня ў краіне з-за выкарыстання піратэхнічных вырабаў у бальніцы з траўмамі паступіла 20 чалавек, з іх 9 — няпоўнагадова. Больш чым дзе пацярпелых было ў Мінску — 11, пік траўмаў прыпаў на навагоднюю ноч. Так, яшчэ да бою курантаў на вуліцы Цікоцкага ад стрэлу хлапушкі пацярпеў хлопчык 2010 года нараджэння. Ён атрымаў тэрмічны апёк галавы полымем. Ірваная рана і тэрмічны апёк пальца — гэтым скончыўся выбух петарды для чатырохгадовага хлопчыка на праспекце Ракасоўскага амаль адразу пасля надыходу новага года. На вуліцы Ровенскай па той жа прычыне пацярпеў 57-гадовы мінчанін, які, дарэчы, быў нападлітку. 19-гадовага маладога чалавека пасля выбуху петарды на вуліцы Каганца шпіталізавалі з чэрагна-мазгавой траўмай цяжкай ступені, а 26-гадовага з вуліцы Каменагорскай — з кантузіяй левага вока. Ужо бліжэй да абеду ад выбуху петарды на вуліцы Грушаўскай атрымаў траўму 22-гадовы хлопец. Юнака 1999 года нараджэння шпіталізавалі ўдзень з вуліцы Усходняй, дзе ён атрымаў адкрытую траўму галавы зноў жа ад выбуху піратэхнічнага вырабу.

Як мяркуецца, 30 снежня ў сталіцы на вуліцы Прытыцкага менавіта запушчанае побач петарда стала прычынай пажару аўтамабіля.

Сяргей РАСОЛЬКА

■ Факт

Пашпарты — па месцы
рэгістрацыі заяўніка

З 31 студзеня выдача пашпартаў для пастаяннага пражывання за межамі Рэспублікі Беларусь грамадзянам нашай краіны будзе весціся ў тэрытарыяльных аддзелах па грамадзянстве і міграцыі па месцы рэгістрацыі грамадзяніна.

Адначасова ўпраўленне па грамадзянстве і міграцыі ГУУС Мінгарвыканкама інфармуе пра змену свайго юрыдычнага адраса: г. Мінск, праспект Незалежнасці, 46-В (дагэтуль было праспект Незалежнасці, 48-В). Дакументы, прынятыя да 1 студзеня 2015 года, будучы выдавацца па адрасе, які ўказаны ў паведамленні.

«Набагрылі» крмінальную
справу

На аўтадарозе Жыткавічы — Столін раённікі Столінскай мікраінспекцыі затрымалі двух жыхароў вёскі Альпень, якія перавозілі 32 асобныя сома.

Усё б нічога, толькі здабыча была са слядамі багрэння — забароненага спосабу, расказаў у Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. Ды і сома зараз увогуле лавіць нельга. Вага ж незаконнага ўлову складала 178 кілаграмаў. На браканьераў заведзена крмінальная справа за здабычу рыбы, якая пацягнула нанясенне шкоды ў асабліва буйным памеры — на 384 базавыя велічыні.

Сяргей РАСОЛЬКА

«ПРЫЎДЗІЦЕ, УЗРАДУЕМСЯ Ў ГОСПАДЗЕ, ТАЙНУ ГЭТУЮ РАСКРЫВАЮЧЫ!»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У адной са сваіх прамой Свяцейшы Патрыярх Маскоўскі і ўсяе Русі Кірыл нагадаў тую ісціну, якая была цудоўна выказана ў словах аднаго прападобнага і богаўгоднага чалавека: «Расія, Украіна, Беларусь — гэта і ёсць Святая Русь». Усе мы — беларусы, расіяне і ўкраінцы — павінны ўсведамляць сваю адказнасць за захаванне ўнікальнай цывілізацыйнай прасторы, якая носіць назву — Святая Русь. І ў той жа час гэта зусім не азначае адмаўлення ад ідэі дзяржаўнага суверэнітэту трох славянскіх краін.

Год мінулы, па міласці Божай, прынёс нам нямала духоўнай радасці. Ён быў адзначаны важнымі падзеямі ў жыцці нашай Царквы. Адпаведна з рашэннямі Свяцейшага Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Кірыла і Свяшчэннага Сінода Рускай Праваслаўнай Царквы на тэрыторыі Беларусі ўтвораны новыя епархіі. Гэта дазволіць усім епархіяльным архіерэям мець больш зносін са сваёй паствай на прыходах, стаць бліжэй да простых вернікаў, дапамагаць пачынаючым вернікам усвядоміць свае духоўныя вытокі, далучаючы іх да этнакультурнай традыцыі нашай краіны, а значыцца — да яе рэлігійнай традыцыі, да праваслаўя, што будзе спрыяць і працэсу фарміравання прыходаў з актыўным прыходскім жыццём.

Праасвяшчэнныя архіпастыры, узлюбленыя айцы, браты і сёстры! Віншуючы ўсіх вас са светлым святам Раства Хрыстовага, малітоўна жадаю вам невычарпальнай благодатнай дапамогі Божай у далейшай вашай працы на славу Святой Праваслаўнай Царквы, на славу Бацькаўшчыны нашай, на карысць і росквіт зямлі, на якой мы з вамі жывем, на дабро ўсім нашым бліжнім і далёкім. Амін.

ДАКРАНУЦА ДА ВЕРЫ...

Напярэдадні свята Раства Хрыстовага ў храмавым комплексе ў гонар Усіх Святых, што ў беларускай сталіцы, адкрылася выстава старажытных ікон. Кожны ахвотны можа ўбачыць яе да канца лютага.

Фота «Мінск-Нва»

Абразы прывезены сюды з фондаў пяці расійскіх музеяў. Як паведаміў прадстаўнік аднаго з арганізатараў выстаўкі — прадпрыемства «Сафійская набярэжная» — Кірыл Звераў, у Мінску выстаўлена каля 40 ікон. Аднак гэта не арыгіналы, а дакладныя копіі. Выкананы яны спосабам, які аб'ядноўвае старажытныя і найноўшыя тэхналогіі. На ліпавую дошку наносіцца ляўкас, а паверх яго — слой фарбы пры дапамозе метаду ультрафіялетавага друку. Гэта дазваляе з вялікай дакладнасцю перадаць не толькі малюнак, але і паказаць фактуру асновы. Такія абразы не выгараюць на сонцы, не баяцца вільгаці, іх можна нават мыць.

Протаіерэй Усіхсвяцкага прыходу Фёдар Поўны адзначыў:

— Гэтыя абразы мы маглі б і не ўбачыць, бо не кожнаму давядзецца пабыць у далёкіх расійскіх музеях, тым больш зазірнуць у іх запаснікі. Выстава дае магчымасць дакрануцца да нашых веры, духоўнасці, якія ўвасоблены ў іконах.

Тут таксама можна ўбачыць невялікія хатнія абразы, выкананыя ў той жа тэхніцы, што і прадстаўленыя ў асноўнай экспазіцыі.

Барвара ГОМАН.

ВЕТЭРАНАЎ ПАДТРЫМАЮЦЬ РУБЛЁМ

Больш за 47 тысяч чалавек атрымаюць матэрыяльную дапамогу да 70-годдзя Перамогі

Да 70-годдзя Перамогі савецкага народу ў Вялікай Айчыннай вайне Міністэрства працы і сацыяльнай абароны падрыхтавала праект указа па аказанні аднаразовай матэрыяльнай дапамогі. Па словах **намесніка міністра працы і сацыяльнай абароны Аляксандра РУМАКА**, выплаты на суму, большую за 300 мільярдаў рублёў, атрымаюць каля 47,4 тысячы чалавек.

— Не магу зараз назваць канкрэтныя памеры аднаразовай матэрыяльнай дапамогі. Але яны будуць большымі за тыя, што выплачваліся ў мінулым годзе, — каментуе намеснік міністра.

У 2014-м, да 70-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, на аказанне матэрыяльнай дапамогі выдаткавалі каля 260 мільярдаў рублёў. Памеры выплат былі дыферэнцаванымі. Інвалідам і ўдзельнікам ВОВ, асобам, якія прымалі ўдзел у складзе спецыяльных фарміраванняў у размініраванні тэрыторый і аб'ектаў пасля вызвалення ад нямецкай акупацыі ў 1943—1945 гадах, была прадугледжана дапамога ў памеры васьмі мільёнаў. На два мільёны больш атрымалі Герой Савецкага Саюза, кавалеры ордэнаў Славы трох ступеняў, героі Сацыялістычнай Працы.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ

■ Святло ў акне

УЗРОСТ НЕ ПЕРАШКОДА

Пенсіянеры Рэспубліканскага інтэрната ветэранаў вайны і працы ходзяць на танцы, пішуць кнігі і нават паспяваюць узяць шлюб

Днямі стала вядома, што калектыву Рэспубліканскага інтэрната ветэранаў вайны і працы прысуджана прэзідэнцкая прэмія «За духоўнае адраджэнне». Вядома, не толькі за камфортныя ўмовы. Па словах супрацоўнікаў установы, людзі тут пачынаюць нанова жыць. У Дзень сацыяльнага работніка мы завіталі ў інтэрнат, каб павіншаваць з прафесійным святам калектыву і наведваць саміх ветэранаў.

Сёння ў Рэспубліканскім інтэрнаце жыве прыкладна паўтары сотні чалавек.

— Мы пакуль не цалкам загружаны, установа разлічана на 180 месцаў, — кажа дырэктар інтэрната Людміла ШАРАЙ. — Вось зараз пройдзе інфармацыя — у нас адбою ад ахвотных не будзе. Але прымаем не ўсіх. Інтэрнат прадугледжаны для ўдзельнікаў вайны, асоб, якія маюць званні і дзяржаўныя ўзнагароды, былых вязняў канцлагераў, людзей, што перанеслі прамянёвую хваробу, інвалідаў 1-й і 2-й групы, якія засталіся без родных.

Медыцынскі персанал дзяжуріць ва ўстанове кругласутачна. Тут працуюць урачы розных спецыяльнасцяў: тэрапеўт, хірург, неўролаг, стаматолаг, акуліст, лор. Ёсць трэнажорная зала, басейн з саунай, фізіятэрапеўтычная зала. Дарэчы, у кабінёце, дзе праводзіцца водаратэрапія, здымалі адну са сцэн для фільма «Белыя росы. Вяртанне». У самім будынку інтэрната знаходзяцца бібліятэка, музей, актывава зала.

Падпечныя жывуць у пакоях па адным. У кожнага — свае шафы, тэлевізар. Халадзільнікі амаль ва ўсіх пакоях стаяць. Заходзім у госці да аднаго з пастаяльцаў. Іван Майсеевіч раней працаваў чыгуначнікам, жыў у Латвіі. У інтэрнат пераехаў, калі памерла жонка. Пенсіянер расказвае, што нядаўна набыў ноўтбук на ўласныя грошы. Супрацоўнікі дапамаглі разабрацца, як карыстацца незнаёмым гаджэтам. Цяпер Іван Майсеевіч па серадах размаўляе па скайпе з дачкой, якая засталася ў Юрмале.

Мясцовы мастак-самавук Часлаў Высоцкі жыве ў інтэрнаце 12 гадоў. У пакоі пенсіянера (сам Часлаў Ігнатавіч называе яго «кватэрай») мы заўважылі гантэлі.

Юлія Мікалаеўна і Фёдар Іосіфавіч знайшлі ў інтэрнаце каханне.

— Так, я займаюся. Трэба падтрымліваць сябе ў форме ў любым узросце, — усміхаецца дзядуля.

Маляваць былы школьны выкладчык польскай і літоўскай моў пачаў сем гадоў таму. Калі для шматлікіх пейзажаў не стала хапаць месца на сценах, старому аддалі суседні пакой — пад музей.

— Адно карціну я нават Прэзідэнту падарыў, — хваліцца нам Часлаў Ігнатавіч.

Пенсіянер не толькі прыгожа малюе, але і выразае фігуркі з дрэва. Загатоўкі трымае на балконе.

акуратна фігуркі шліфуе, а асноўную форму высякае на дварэ, каб нікому не перашкаджаць.

І гэта яшчэ не ўсё. Мужчына ў свае 80 гадоў паспявае і ў хоры спяваць, і на танцы хадзіць. Ну чым не дзіва?

Заняткі танцамі, дарэчы, падабаюцца многім жыхарам інтэрната. Жанчыны спецыяльна прыбіраюцца, фарбуюць вусны. Дырэктар угадвае, як адна з пенсіянерак аднойчы нават паскардзілася ёй, што прыём у акуліста і танцы паставілі ў адзін час, а яна не хоча прапусціць заняткі.

Ёсць тут месца і каханню, і рэўнасці. Некаторыя нават узяць шлюб паспяваюць (і афіцыйна яго рэгіструюць). Юлія Мікалаеўна і Фёдар Іосіфавіч, напрыклад, сышліся ў інтэрнаце і ўжо дзевяць гадоў жывуць разам.

— Чалавек ён добры, — кажа бабуля. — Мы з ім на паляну, якая недалёка, разам хадзілі, шмат часу ўдвая праводзілі, вось і вырашылі з'ехацца. Цяпер у хоры разам спяваем.

Тром пастаяльцам ужо больш за сто гадоў. Але ўзрост не зрабіў стальных людзей менш актыўнымі і цікавымі. Так, стагадовая жанчына неяк абурылася, што ёй няма з кім з суседзяў абмеркаваць знешнюю палітыку. Па словах супрацоўнікаў інтэрната, многія пенсіянеры спецыяльна просяць паставіць працэдурны на раніцу, бо ўдзень яны маюць свае справы. Жартуюць, што ад падпечных можна даведацца пра ўсе зніжкі і акцыі ў крамах горада.

— Тут жыве шмат былых выкладчыкаў, таму многія пачынаюць пісаць мемуары, вершы, — расказвае Людміла Вячаславаўна. — Кнігі выдаюць. Мы арганізоўваем ім невялікія (бо старыя хутка стамляюцца) экскурсіі. Ездзілі ў новы музей Вялікай Айчыннай вайны, на «Лінію Сталіна». Штогод 9 Мая робім прагулку на парохадзе па Мінскім моры. Таксама наладжваем узаемаадносінны з маладым пакаленнем. Старых наведваюць студэнты з БНТУ, Мінскага дзяржаўнага мастацкага каледжа імя Глебава. Апошнія, дарэчы, ужо два гады прыязджаюць маляваць партрэты ветэранаў, робяць потым выставы, дораць карціны пенсіянерам.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ
Фота Сяргея НІКАНОВІЧА

Каля паловы жыхароў – ляжачыя, таму тут набываюць пераносную апаратуру, каб усе працэдурны можна было зрабіць у пакоі.

— Каб зрабіць такога аленя, мне патрэбна 5-6 дзён, — дзядуля паказвае нам напаягатовую драўляную жывёлу, якую зараз апрацоўвае. — У пакоі я толькі ножыкам

Мастак Часлава Ігнатавіча ў інтэрнаце лічаць галоўным актывістам: усіх паспявае аббегчы і запрасіць на танцы.

■ Наша марка

ДРАЊІКІ НА «ХУТКУЮ РУКУ»,

або Як з сухога зрабіць «першае», «другое» і кісель

У маім рацыёне ёсць прадукт, які не дазваляе «выйсці з дзяцінства». Нават перад касіркай пастаянна раблю выгляд, што гэтую ўпакоўку з вясёлым зайцам набываю не сабе. Я пра кукурузныя палачкі... Колькі ем, столькі не разумею, што ў іх такога прывабнага... І разважаю: як іх так надзімаюць? Прынамсі, нарэшце пашчасціла знайсці адказ.

«Мне не сорамна за нашу прадукцыю!» — вось якімі словамі павінен вітаць журналістаў кожны кіраўнік вытворчага прадпрыемства. **Генеральны дырэктар ААТ «Лідахарчканцэнтраты» Алена КЕНЦЬ** так нас і павітала. Паказала рукой на некалькі заводскіх карпусоў і патлумачыла, што ў кожным выпускаецца асобны від прадукцыі. Усяго можна налічыць звыш сотні, але яны дзеліцца на асноўныя групы: па-першае, харчовыя канцэнтраты — кукурузныя палачкі, кісялі, жэле, супы, булёны, кашы; па-другое, шматкі розных відаў круп, неабходныя для вырабу тых жа супоў і каш; па-трэцяе, прыправы.

— Уся наша прадукцыя добра вядомая на ўнутраным рынку краіны, — кажа Алена Уладзіміраўна. — Самае важнае — якасць. У спецыяльнай лабараторыі ажыццяўляем кантроль і сыравіны, і гатовай прадукцыі. Канкурэнтаў у нас шмат, але ж вытворчасць тых жа кукурузных палачак і прыпраў расце. Налета ў продажы з'яўляецца і новыя прадукты.

Якасць у вырабе харчовых прадуктаў сёння становіцца надзвычай

чай актуальнай, паколькі ў пагоні за тым, што танней, спажывец у прамым сэнсе «наеўся» завезеных прадуктаў, аб саставе якіх нават страшна даведвацца. На рынках, напрыклад, можна набыць танняя спецыя — фасаваныя ў невялічкія поліэтыленавыя пакецікі. Адна знаёмая купіла такі, нібыта з чорным перцам. Дома прыгледзелася: нешта на звычайны пыл падобна, дый пах праз колькі дзён знік некуды. У народзе кажуць, што і замест чырвонага перцу можна здробненую цэглу прыкупіць. Асабіста я сабой рызыкаваць не намерана. На лідскім прадпрыемстве той жа перац і ў савецкі час, і сёння выпускаецца адмысловай якасці.

Вядома, што «спецыя» ў Беларусі не растуць. Даводзіцца іх завозіць. Але пастаўшчык у Ліды правяраны, спецыя — родам з Індыі. Спачатку іх ачышчаюць ад магчымых прымесяў, праводзяць дэзынфекцыю, пасля чаго здрабняюць, змешваюць і фасуюць. У пакеціках цёмна-зялёнага колеру прыправа будзе і з соллю (дарэчы, пашукайце ў продажы навінкі — «Кары» і «Тры перцы»), а прыправы пад гандлёвай маркай «Tvitnik» — без солі і глутамату натрыю (гэтая дабаўка для ўзмацнення смаку выкарыстоўвалася, дарэчы, і ў савецкі час). Усе шматкампанентныя прыправы гатуюцца паводле адпаведнай рэцэптуры, распрацаванай спецыялістамі самога прадпрыемства або Навукова-практычнага цэнтру НАН па харчаванні. Не выключана, што ў хуткім часе

лідскія прыправы пачнуць выкарыстоўвацца айчыннымі мясаперапрацоўчымі прадпрыемствамі.

Кукурузныя палачак на паліцах магазінаў — процьма. Але ж лідскі «Хрумскік» застаецца тым самым, вырабленым згодна з дзяржаўным стандартам, чаго не скажаш аб прадукце замежнай вытворчасці.

У Лідзе палачкі робяцца толькі з кукурузнай крупы, але тэарэтычна можна іх вырабіць і з сумесі розных круп. Тэхналогія будзе аднолькавая. «Кукурузную крупу мы завозім з Украіны, правяраем якасць, бяспеку і — у вытворчасць, — тлумачыць галоўны тэхнолаг прадпрыемства **Ірына ВЕРАМ'ЁВА**. — Крупа спачатку ачышчаецца ад магчымых прымесяў, здрабняецца да стану мукі, пасля чаго змешваецца з соллю і вадой. Гатовы паўфабрыкат падаецца ў спецыяльнае абсталяванне — экструдар, без якога вытворчасць кукурузнай палачкі проста немагчымая».

Вось сакрэт і раскрыты: у вышэйзгаданым экструдары пад уз-

дзеяннем высокай тэмпературы і перападаў ціску цестападобная сумесь набывае порыстую структуру, становіцца дзіравай і пухкай! Далей палачкі наразаюцца і адпраўляюцца ў велізарныя змешвальнікі, дзе паліваюцца цукровым сіропам з рознымі дабаўкамі (са смакам ванілі, лімона, мёду, згушчанага малака). Такія палачкі — сухенькія і хрумскія. Аднак выпускаюцца і іншыя — больш пухкія, больш мяккія, з алеем і цукровай пудрай. У продаж паступіла і навінка, замена чыпсам — салёныя кукурузныя палачкі «Джон Кук» са смакам сыру, грыбоў у смятане, смятаны з цыбуляй, чырвонай ікры. Дарэчы, менавіта ў Лідзе ў 1968 годзе былі выраблены першыя беларускія кукурузныя палачкі.

— Нашы канцэнтраваныя, у брыкетах, супы і кісялі па-ранейшаму вельмі запатрабаваныя пакупнікамі, — расказвае **начальнік аддзела маркетынгу Андрэй МІЛЕЎСКІ**. — Мы не толькі працягнем выпуск тых жа кісялёў, але і будзем развіваць гэтую лінейку — дададзім вітамін С, пачнём выраб хуткарастваральных кісялёў. Дарэчы, нашы супы і кісялі, як і кукурузныя палачкі «Хрумскік», маюць тую ж савецкую, паводле дзяржаўнага стандарту, рэцэптуру.

Семдзясят гадоў таму, у 1944-м, завод быў узведзены для забеспячэння тылу прадуктамі харчавання. І вядома, гэта былі супы, кашы і кісялі ў брыкетах. Жыццё паказала, што такія прадукты патрэбны і ў мірным

жыцці. У першую чаргу, для паставак Узброеным Сілам па ўсім Саюзе. Такіх прадпрыемстваў-пастаўшчыкоў было няшмат на прасторах Саветаў, а сёння падобны завод працуе толькі ў нашай краіне. Прадпрыемства па-ранейшаму ўдзельнічае ў тэндарах на пастаўку сухіх пайкоў ваеннаслужачым. А заадно аблягчае жыццё і ўсім нам — тым, хто любіць падарожнічаць, у каго не так і шмат часу стаяць каля пліты.

У студзені абавязкова пакаштуйце два першыя новыя прадукты з серыі «Стравы беларускай кухні» — «Дранікі беларускія» і «Клёцкі дамашнія». Высыпаецца сухую сумесь у міску, дадаецца колькасць вады, пазначаную ў рэцэпце, чакаецца 10-15 хвілін. А далей вядома што: дранікі — смажыце (іх з адной упакоўкі павінна атрымацца 6-8 штук), а клёцкі — варыце. Дранікі па смаку атрымліваюцца такімі, што пра «канцэнтрат» і не здагадаешся.

Святлана БАРЫСЕНКА

■ Дарогу — талентам!

Сямейная студыя Мядзведзева

Карэспандэнт «Звязды» пабываў на малой радзіме родапачынальніка айчыннага кінематографа **Юрыя Тарыча**. Дарэчы, менавіта ў Полацку ўзнагародзілі пераможцаў першага адкрытага конкурсу аматарскіх фільмаў.

Сярод пераможцаў конкурсу імя Тарыча «Я здымаю кіно» і 11-гадовы Мікіта Мядзведзеў з Оршы.

— Я зняў першы мультфільм, калі мне было 6 гадоў. У ім цацачныя машыны гоняцца адна за другой. Фатаграфаваў іх вельмі доўга: кадр зрабіў, перасунуў аўто на міліметр, яшчэ раз сфатаграфаваў, — сціпла расказвае юны мультыплікатар. — Мне тады дзядуля дапамог усталяваць фотаапарат на штатыву і фотаздымкі «падагнаць», каб атрымаўся фільм.

Дзядуля Мікіты — аматар дакументальнага кіно са стагам.

— Па адукацыі мой муж — інжынер, — расказвае бабуля Мікіты Тацяна Навагонская. — Кінематограф — яго даўняе хобі. Дарэчы, я таксама бяру ўдзел у стварэнні мультфільмаў унука. Вось такая ў нас своеасаблівая сямейная студыя!

— Як бачыце, ёсць каму працягнуць справу славаўтага земляка, кінарэжысёра і сцэнарыста, — усміхаецца **намеснік на-**

чальніка аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі **Полацкага райвыканкама Алена АСТАПАВА**. — Мы спрабавалі знайсці звесткі, дакументы пра Юрыя Віктаравіча Тарыча, адпраўлялі запыты. Урэшце пашанцавала: на наш ліст адгукнулася кінастудыя «Масфільм», дзе ён у свой час працаваў. Рэжысёр Карэн Шахназараў, фільмы якога добра ведаюць і любяць, спрыяў таму, каб мы атрымалі электронныя копіі дакументаў за подпісам Тарыча. Сярод іх — асабістыя карткі, якія ён запаўняў на маскоўскай студыі, у тым ліку аўтабіяграфія. У апошняй указана, што ён быў сасланы ў Табольск за ўдзел у 1905 годзе ў рэвалюцыйных хваляваннях у Варшаве.

— Конкурс быў складаны яшчэ і таму, што праходзіў у 8 тураў. Былі разгледжаны калія сарака работ (дакументальныя, мастацкія, мультыплікацыйныя, музычныя кліпы і сацыяльныя ролікі) з 6 гарадоў: Полацка, Наваполацка, Оршы, Барысава, Талачына і нават з Масквы. Мы арганізавалі інтэрактыўнае галасаванне

Юны мультыплікатар са сваёй бабуляй.

тэлегладачоў з дапамогай SMS, — расказвае рэдактар тэлекампаніі «СКІФ», член аргкамітэта конкурсу **Аляксей Голубеў**. — Пераможцы атрымалі памятныя дыпламы і тэматычныя сувеніры. Яшчэ ў іх будзе магчымасць пабываць на «Беларусьфільме», у БДУ.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
Фота аўтара.

Полацк — Віцебск

5 Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды» на I квартал або 1-е паўгоддзе 2015 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку _____

Падпіска аформлена і аплачана ў _____ (адрэзненне сувязі) на I кв. або 1-е паўг. 2015 года

Жатні адрас і тэлефон _____ (абавязкова) _____ (індэкс)

удачы ў розыгрышы!

ИЗВЕЩЕНИЕ

о проведении 28 января 2015 года повторных торгов по продаже имущества, на которое обращено взыскание в счет неисполненного налогового обязательства, неуплаченных пеней

Предмет торгов (наименование, характеристики, местонахождение продаваемого имущества)	Здание административно-технического корпуса общей площадью 1033,5 кв.м, расположенное по адресу: Минская обл., Минский р-н, Боровлянский с/с, д. Лесковка, ул. Лесная, 2а (инвентарный номер 600/С-96183; назначение: здание административно-хозяйственное)
Начальная цена	3 842 506 800 белорусских рублей
Сумма задатка	384 000 000 белорусских рублей
Организатор аукциона	УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К.Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск, (017) 327-40-22
Балансодержатель	УП «Специализированная передвижная механизированная колонна № 124»

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 04.09.2006 № 559, и порядком проведения аукциона, утвержденным организатором аукциона.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе (по форме, определенной организатором аукциона); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, определенной организатором аукциона); копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц и индивидуальных предпринимателей); подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет № 3012104971019 в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369; получатель — УП «Минский городской центр недвижимости», УНП 190398583.

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем аукциона, наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона.

Выполнение затрат на организацию и проведение аукциона осуществляется победителем аукциона в течение трех рабочих дней со дня проведения торгов. Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона.

Аукцион проводится 28 января 2015 г. в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 10.01.2015 по 23.01.2015 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 327-40-22, (017) 327-48-36 — УП «Минский городской центр недвижимости».

Утерянные страховые полисы ЗАО «Промтрансинвест» по обязательному страхованию ОСГОВТС РБ серии ВА №№ 0001510-0001520 и по обязательному страхованию «Зеленая карта» серии ВУ/07/ № 10915241, 10915252-10915269 считать недействительными.

Падпіска на «Звязду» закончылася, але да 10 студзеня мы прымаем ад вас, паважаныя чытачы, карткі ўдзельнікаў — падпісчыкаў «Звязды».

Падчас правядзення чарговай рэкламнай гульні «Звязда» разыграе сярод падпісчыкаў лічбавыя тэлевізійныя рэсіверы і суперпрыз — тэлевізар LG з дыяганаллю 99 см.

Запоўнішы картку ўдзельніка гульні, дасылайце яе ў рэдакцыю (падрабязная інфармацыя аб правілах — у нумары за 26 лістапада).

Заставіцеся са «Звяздой»!

■ Рабі, як мы!

АКАДЭМІКІ СА ШКОЛЬНАЙ ПАРТЫ

На Магілёўшчыне рэалізуюць унікальны праект па падрыхтоўцы прафесіяналаў

Размовы аб тым, што планка цэнтралізаванага тэсціравання па сілах далёка не ўсім школьнікам, вядуцца даўно. Як і пра тое, што студэнтамі ўніверсітэтаў нярэдка становяцца слабыя на веды юнакі і дзяўчаты. Як выправіць становішча? У Горках знайшлі раэнтэ гэтага праблемы. Праект «Малая акадэмія», які тут рэалізуецца, дае магчымасць школьнікам не толькі палепшыць якасць адукацыі, але і больш свядома падысці да выбару будучай прафесіі. Вучні 9—11 класаў па асобнай праграме паглыблена вучаюць хімію і біялогію ў школе і на базе Беларускай дзяржаўнай сельскагаспадарчай акадэміі. Пакуль гэта адзіны ў краіне прыклад, калі школа так цесна супрацоўнічае з ВНУ.

ПАСТУПАЕМ БЕЗ РЭПЕТЫТАРАЎ

Можна казаць, што ўсё пачалося з СШ №2. Да «Дажынак-2012» яна атрымала шодры падарунак — двухпавярховы будынак, а разам з ім камп'ютарны клас, лінгафонныя кабінеты, інтэрактыўныя дошкі, сучасную спартыўную залу. Тагачасны прэм'ер-міністр краіны Міхаіл Мясніковіч, які прысутнічаў на адкрыцці абноўленай установы, сказаў, што пры такім аснашчэнні добра было б наладзіць супрацоўніцтва з мясцовай ВНУ. Раённыя ўлады ўзялі гэтую ідэю на замётку, і хутка з'явіўся сумесны з сельскагаспадарчай акадэміяй праект «Малая акадэмія». Падабралі кадры, распрацавалі план, правялі анкетаванне сярод школьнікаў, пагутарылі з іх бацькамі і пачалі працаваць. Праект існуе ўжо 2 гады — і водгукі толькі станоўчыя.

— Мы стварылі ўсе умовы для таго, каб выявіць творчыя здольнасці навучэнцаў і абудзіць у іх інтарэс да навуковай дзейнасці, — адзначае намеснік старшыні Горацкага райвыканкама Святлана БРАЇЦКАЯ. — Паглыбленае вивучэнне прадметаў спрыяе правядзенню інтэлектуальных спаборніцтваў, паспяховаму ўдзелу школьнікаў у алімпіадах. А галоўнае, мы дапамагам дзецям яшчэ ў школе вызначыцца з будучай прафесіяй і адаптавацца да вучобы ў вышэйшых навучальных установах. Зразумела, што не ўсе дзеці па сваім узросце гатовы ўзяць на сябе адказнасць прымаць сур'ёзныя рашэнні, зрабіць выбар. Таму мы паклапаціліся аб псіхалагічнай падтрымцы ўсіх удзельнікаў гэтага праекта, пачынаючы ад навучэнцаў, заканчваючы іх роднымі. Не засталіся ўбока і вясковыя школьнікі. Каб ім было зручна дабірацца, мы арганізавалі іх падвоз.

— Бацькі нашых выпускнікоў вельмі ўдзячныя за такі карысны праект, — дадае дырэктар СШ №2 Уладзімір ЛЕБЕДЗЕЎ. — Не трэба шукаць рэпетытараў, плаціць вялікія грошы, каб падрыхтаваць дзіця для паступлення ва ўніверсітэт. Амаль 70% нашых школьнікаў атрымліваюць высокія балы на цэнтралізаваным тэсціраванні. Летась з 23 выпускнікоў «Малой акадэміі» 20 паступілі ў Горацкую сельскагаспадарчую акадэмію і медустановы краіны. Дарэчы, з новага навучальнага года ў праекце бяруць удзел звыш 60 вучняў 9—11 класаў.

ТАМУ ШТО ЦІКАВА!

У «малых акадэміяў» асаблівы статус. Па складзе свайго мыслення яны, вядома, яшчэ не студэнты, але ўжо і не школьнікі. Аляксей Алейнікаў — дзесяцікласнік, але школьных ведаў па хіміі і біялогіі яму ўжо не хапае. З малодшых класаў ён удзельнічае ў розных конкурсах і алімпіадах. Кажы, што гэта добрая магчымасць не толькі паказаць тое, што ён ведае, але і адкрыць для сябе нешта новае. Калі пачуў пра «Малую акадэмію», нават не сумняваўся ісці ці не. Спачатку крыху хваляваўся, што будзе

цяжка займацца. Усё ж такі вышэйшая ўстанова, паглыбленае навучанне. Але пачаў наведваць заняткі і адчуў, што ён у сваім асяроддзі. Больш за ўсё Аляксею падабаецца працаваць у акадэмічнай лабараторыі, дзе школьнікі пад кіраўніцтвам выкладчыка праводзяць шмат розных вопытаў і даследаванняў. Асабліваю цікавасць у юнака выклікае падводны свет.

Да нядунага часу Аляксея марыў стаць урачом, але даведаўся, што ў акадэміі ёсць факультэт, звязаны з іхтыялогіяй, і цяпер ён перад выбарам. Не выключана, што праз паўтара года юнак стане яго студэнтам.

Яшчэ адна ўдзельніца «Малой акадэміі» Ліза Кавалёва таксама пакуль выбірае паміж прафесіяй урача і агранома. Шанцы паступіць у яе высокія, бо паглыбленае вивучэнне хіміі і біялогіі дазваляе адчуваць сябе больш упэўнена.

Вучні СШ №2 Аляксей Алейнікаў і Ліза Кавалёва ганарацца, што яны «акадэмікі».

«ТРЭБА НЕ РАСКАЗВАЦЬ, А ПАКАЗВАЦЬ...»

Так лічыць дацэнт кафедры сельгасмашын Горацкай акадэміі Аляксандр Дубоўскі, які курыруе яшчэ і прафарыентацыйную дзейнасць.

— Калі школьнікі ўбачаць нашу лабараторыю, матэрыяльна-тэхнічную базу, пройдуцца па тэрыторыі акадэмігарадка, ім, магчыма, захочацца тут і застацца, — мяркуе ён. — За апошні час у нас на экскурсіях пабывалі школьнікі ўсіх горацкіх школ і гімназіі. А што датычыцца «Малой акадэміі», то ў яе ўдзельнікаў ёсць добрая магчымасць працаваць з нашымі выкладчыкамі. Гэтыя дзеці — ужо патэнцыяльныя абітурыенты нашых факультэтаў бялагічнага профілю: агранамічнага, аграэкалагічнага і зааінжынернага.

Дыплом ВНУ дае магчымасць займаць прэстыжныя пасады на жывёлагадоўчых комплексах і прадпрыемствах па перапрацоўцы жывёлагадоўчай прадукцыі, метэастанцыях і ў прыродаахоўных установах, у санітарных і ветэрынарных службах. Спіс можна працягваць і далей, бо сёння няма такой сферы, куды б не пранікла хімія. А карысць ад «Малой акадэміі» для вясковых школьнікаў і наогул цяжка пераацаніць.

У ТЭМУ

А нядуна ў Горках пачалі рэалізоўваць яшчэ адзін цікавы праект. Свой «філіял» тут адкрыла Акадэмія кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. Школьныя «акадэмія» ў Горках стала трэцяй у краіне пасля Мінска і Маладзечна. З яе дапамогай плануецца шукаць сярод вучняў 8-11 класаў будучых лідараў. У лістападзе адбыўся першы набор у шэрагі слухачоў. Спецыяльныя пасведчанні атрымаў 41 навучэнец СШ №1 і гімназіі горада. Як адзначылі арганізатары, у праграме навучання прадугледжаны майстар-класы па лідарстве, эфектыўным кіраванні, стрэсаўстойлівасці, інфармацыйных тэхналогіях. Іх будуць праводзіць выкладчыкі Акадэміі кіравання і замежныя вучоныя.

■ Дзённік настаўніка

ЧЫМ РЭМЕЙК АД ПЛАГІЯТУ АДРОЗНІВАЕЦЦА?

Убачыў нядуна ў адной кнігарні дзіцячую кнігу. Кніга як кніга... Па знешнім афармленні нічым не горшая за суседнія. Адно толькі падалося мне дзіўным: яе аўтарства.

Твор называецца «Зачараваны хлопчык», аўтар — Алена Рудэнка. А знізу — як бы між іншым — пазначана: «Па матывах казкі С. Лагерлёф». І ўсё! Нават не напісана, на аснове якой менавіта казкі слаўтай шведскай пісьменніцы Сельмы Лагерлёф напісаны гэтыя «матывы»...

Казка тая, вядома ж, называецца «Цудоўнае падарожжа Нільса з дзікімі гусямі», а твор Алены Рудэнка ўяўляе сабой кароткі пераклад гэтага сусветна вядомага твора, з невялікімі, праўда, зменамі (не ў лепшы, на мой погляд, бок).

Дык каго ж тады лічыць аўтарам «Зачараванага хлопчыка»: Алену Рудэнку ці ўсё ж Сельму Лагерлёф? На жаль, у апошні час такія пытанні ўзнікаюць усё часцей і часцей.

Узяў нехта чыйсьці твор (лепш, зразумела ж, вядомы твор слаўтага аўтара), трохі альбо нават значна яго скараціў, словы пераставіў, штосьці сваё дадаў... Або змяніў у класічным творы імёны герояў, перанёс месца дзеяння з мінулага ў сучаснае... І ўсё? Ён — аўтар?

І зноў жа з поўным правам лічыць атрыманы опус самастойным мастацкім творам ды яшчэ і ганарыцца?!

Не разумею толькі, чаму гэта нельга лічыць банальным плагіятам? Магчыма, таму, што ёсць яшчэ адно слова, якое характарызуе падобныя «запазычанні». Гэтае слова — рэмейк. А рэмейк, у адрозненне ад плагіяту, мае, на думку многіх, права на самастойнае жыццё.

Наогул, рэмейк — слова англійскае і ў перакладзе гучыць, як «перапрацоўка». Ёсць рэмейкі кінематаграфічныя (фільмы), драматычныя (спектаклі), музычныя, але нас у першую чаргу цікавіць літаратурныя. Вось урывак з адной энцыклапедыі (цытую даслоўна): «Рэмейк — адноўлена версія старога фільма, песні, а таксама літаратурнага твора, у аснову якога пакладзены добра вядомы тэкст. Р. не цытуе і не парадзіруе першакрыніцу, а напаяўнае яе новым, актуальным зместам, але з аглядак на арыгінал. Р. можа паўтараць сюжэтныя хады арыгінала, тыпы характараў, але паказвае іх у новых гістарычных, сацыяльна-палітычных умовах». Прыкладамі рэмейкаў у сучаснай літаратуры з'яўляецца апавесць Веры Чайкоўскай «Новае пад сонцам» (паводле рамана Тургенева «Бацькі і дзеці»). Такое вольнае навуковае тлумачэнне рэмейка.

А што ж тады можна лічыць плагіятам? Зноў цытую ўрывак з той жа энцыклапедыі: «Плагіят літаратурны — наўмыснае прываенне аўтарства чужога літаратурнага твора цалкам альбо часткова».

Гэтае апошняе слова «часткова» надае паняццю аб літаратурным плагіяце даволі праспелы характар. Што значыць «часткова»? І якая частка твора павінна быць прысвоена, каб гэта лічылася плагіятам? Палова твора? Асобныя старонкі твора ці нават асобныя фразы з яго?

Возьмем вядомы твор дзіцячай літаратуры савецкага перыяду: «Залаты ключык» Аляксея Талстога і «Чараўнік Смарагдавага горада» Аляксандра Волкава. Вядома, што і Талстой, і Волкаў узялі чужыя творы і, значна іх перапрацаваўшы, выпусцілі пад сваімі прозвішчамі. Што гэта: рэмейк, плагіят? Ці нешта трэцяе, чаму яшчэ нават назвы не прыдумалі?

А тая ж «Таня Гротэр» з сучаснай літаратуры? Што гэта, калі не плагіят (прашу прабачэння, рэмейк) твораў Джэан Роўлінг?! Але ж многія чытачы так не лічаць. Асабліва ў Расіі...

Дарэчы, яшчэ ў 2009 годзе нашадкі малавядомага брытанскага пісьменніка Эдрыяна Джэйкабса абвінавачалі ўжо саму Джоан Роўлінг у плагіяце, заявіўшы, што значная частка «Кубка агню» проста спісана з кнігі Джэйкабса «Чараўнік Вілі». Нават нейкае судовае расследаванне ў Англіі праводзілася, але на ім Роўлінг была цалкам апраўданая...

Але ж, як сказаў у свой час вядомы расійскі гумарыст, «асадак застаўся»...

Я цалкам падтрымліваю стварэнне рэмейкаў на старыя, чорна-белыя яшчэ фільмы. Тэхніка кіно зрабіла вялізны крок наперад і чаму б не паўтарыць цікавыя сюжэты старых фільмаў у каларовым варыянце? Ды яшчэ і з выкарыстаннем найноўшых камп'ютарных тэхналогій.

Але скажыце, як можна ўсур'ёз успрымаць апошнія расійскія рэмейкі на «Іронію лёсу» альбо, скажам, «Брыльянтавую руку»? А там ужо і да «Месца сустрэчы змяніць нельга» дабіраюцца, і да «Белага сонца пустыні»! А ў недалёкай будучыні новая «Каўказская палонніца» выходзіць у пракат...

Можна, я чагосьці не разумею?

Генадзь АЎЛАСЕНКА

На кафедры хіміі Горацкай сельскагаспадарчай акадэміі заўсёды творчая абстаноўка.

■ 3 нагоды

І АРКТЫКА ПАКАРЫЦЦА!

70-гадовы юбілей 103-й гвардзейскай асобнай мабільнай брыгады святкавалі не адзін дзень і з размахам. Сярод ганаровых гасцей, якія прыехалі павіншаваць віцебскіх ваенных, быў і камандуючы паветрана-дэсантнымі войскамі Расійскай Федэрацыі генерал-палкоўнік Уладзімір Шаманаў.

У сваім выступленні камандзір брыгады гвардыі палкоўнік Уладзімір Белы адзначыў, што да дня святкавання вайскоўцы падышлі з высокімі паказчыкамі:

— Па выніках вучэбнага года злучэнне прызнана лепшым у сілах спецыяльных аперацый Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь. Гэта — заслуга кожнага з тых, хто стаіць у страі.

Начальнік Генеральнага штаба Узброеных Сіл — першы намеснік міністра абароны Рэспублікі Беларусь, генерал-маёр Алег Белаконей, звяртаючыся да прысут-

ных, нагадаў пра слаўны і геройскі воінскі шлях.

— Створаная на завяршальным этапе Вялікай Айчыннай вайны 103-я стралковая дывізія (цяперашняя брыгада. — Аўт.) унесла дастойны ўклад у вызваленне народаў Еўропы ад фашызму. На тэрыторыі Венгрыі, Чэхаславакіі і Аўстрыі яе воінскія часці ўдзельнічалі ў дзясятках жорсткіх баёў. За праўлення мужнасці і гераізму больш як 3,5 тысячы воінаў удастоены баявых узнагарод. Пяці з іх было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза. Асаблівы гераізм праўлены падчас аказання інтэрнацыянальнай дапамогі народу Афганістана. Дывізія ў поўным складзе там прымала ўдзел у баявых дзеяннях з 1979-га па 1989 год. Больш за 13 тысяч вайскоўцаў былі ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі. Восем былі ўдастоены звання Героя Савецкага Саюза, узнагароджаны ордэнамі Леніна, — паведаміў генерал-маёр.

Паводле яго слоў, у 1980-я гады мінулага стагоддзя ваенныя дзеянні

Фота Аляксандра СПАТКА

з Афганістана маглі перанесціся на тэрыторыю СССР.

— Але гэтым планам не накіравана было спраўдзіцца, дзякуючы мужнасці і гераічнасці воінаў абмежаванага кантынгенту, у тым ліку 103-й дывізіі, — дадаў Алег Белаконей.

Камандуючы сіламі спецыяльных аперацый генерал-маёр Уладзімір Дзенісенка падкрэсліў, што сёння гэтая брыгада адна з лепшых ва ўсіх беларускіх Узброеных сілах. Ён заклікаў салдат і афіцэраў і надалей служыць так, каб не было сорамна глядзець у вочы ветэранам.

Прадстаўнік ваеннага ведамства Саюзнай дзяржавы генерал-палкоўнік Уладзімір Шаманаў перадаў беларускім ваенным шчырае брацкае прывітанне ад расійскіх вайскоўцаў.

Паводле яго слоў, у наступным годзе прадстаўнікі беларускіх сіл спецыяльных аперацый падчас вучэнняў з удзелам армейцаў краін Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы возьмуць удзел ва ўнікальнай пошукава-выратавальнай аперацыі на Паўночным полюсе. Паколькі міністры абаро-

ны дзяржаў ужо далі прынцыповую згоду, ідзе падрыхтоўка, узгадняюцца дэталі будучага «кідка» на халодныя мацярык...

Феерыйі мітынгу сталі традыцыйныя паказальныя выступленні армейцаў. Ваеннаслужачыя прадэманстравалі навыкі рукапашнага бою. Дарэчы, выступілі і дзеці афіцэраў, якія займаюцца ў гуртках адзінаборства... Вельмі відовішчнай была дэманстрацыя страйвак прыёмаў са зброяй. Гледачы, затаіўшы дыханне, назіралі за інсцэніроўкай бою па знішчэнні незаконнага ўзброенага фарміравання. Каб «знішчыць ворагаў», быў задзейнічаны і верталёт, з якога ваенныя спусціліся па канаце на зямлю... Цікавай рэжысёрскай знаходкай святкавання стала «ажыўшая гісторыя». Былі «рэанімаваны» фрагменты слаўнага мінулага воінскага фарміравання. У прыватнасці, па пляцы праехаў матацыкл часоў Вялікай Айчыннай з палонным немцам у калясцы. Гледачы таксама ўбачылі фрагмент з часоў афганскай вайны...

Аляксандр ПУКШАНСКІ

■ Касмічныя навіны

МКС «убачыць»
Зямлю дзякуючы
беларускай
сістэме

На міжнародную касмічную станцыю дастаўлена сістэма касмічнага базавання БДУ. Яе сабралі і пратэставалі, зараз навуковая апаратура працуе ў штатным рэжыме па праграме касмічнага эксперымента «Ураган», скіраванага на вывучэнне працэсаў і наступстваў прыродных і тэхнагенных з'яў і катастроф.

Над праектаваннем, распрацоўкай аптычнай схемы, тэхнічных паказчыкаў, а таксама стварэннем навуковай апаратуры працавалі вучоныя аддзела аэракасмічных даследаванняў Навукова-даследчага інстытута прыкладных фізічных праблем БДУ. Сістэма прызначаная для дыстанцыйнага заздзіравання Зямлі з космасу шляхам атрымання каляровых лічбавых фотаадбіткаў высокага прасторавага распазнавання і адначасова атрымання мноства спектральных характарыстык адбітага выпраменьвання зямнымі паверхнямі. Як паведаміла прэс-служба БДУ, работа апарата дазволіць назіраць за экалагічнай сітуацыяй, праводзіць маніторынг стану атмасферы над гарадамі, выяўляць тэхнагенныя выкіды прамысловых прадпрыемстваў, сачыць за рухам і распаўсюджваннем саявых бур, снегавага покрыва над мегалісамі. Акрамя таго, у задачы сістэмы ўваходзяць адсочванне неспрыяльнага ўздзеяння вытворчага нафтапрамысловага комплексу на навакольнае асяроддзе і фіксаванне ўзгаранняў у лясных масівах.

Сяргей РАСОЛЬКА

■ Погляд

ШТО БУДЗЕ СА СВЕТАМ
У 2015 ГОДЗЕ?

2014 год выдаўся неверагодна напружаным. Час нават гаварыць пра своеасаблівы праклён 2014 года — як стагадовай гадзіны пачатку Першай сусветнай вайны.

Падзеі ва Украіне трансфармаваліся ў паўнавартасную грамадзянскую вайну, якая забрала тысячы жыццяў і прымусіла ратавацца ўцёкамі сотні тысяч жыхароў. Узровень жыцця насельніцтва вельмі рэзка знізіўся, крэдыты, якія браліся ў замежных фінансавых інстытутах, аказаліся яўна недастатковымі, тэмпы дэвальвацыі грыўні і інфляцыі пабілі сумныя рэкорды 2008/2009 года. Гісторыі, якія распавядаюць дзясяткі тысяч бежанцаў, што прыбываюць на тэрыторыю Беларусі, становяцца ўсё больш сумнымі.

Аптымальным для ўсіх сцэнарыем было б вяртанне Данецка і Луганска ў склад Украіны на правах шырокай аўтаноміі.

Адмова ад аднаўлення актыўнага супрацоўніцтва ўкраінскіх улад з Расіяй азначае і дадатковыя праблемы на шляху вырашэння няпростых пытанняў аб лёсе Данецка і Луганска. Безумоўна, у той ці

іншай форме гэтая сітуацыя будзе стабілізавана ў 2015 годзе, у тым ліку па тых прагматычных прычынах, што ва Украіны элементарна няма грошай на актыўныя ваенныя дзеянні і ўпэўненасці ў магчымасці перамагчы.

Аптымальным для ўсіх сцэнарыем было б вяртанне Данецка і Луганска ў склад Украіны на правах шырокай аўтаноміі. Гэта дазволіла б зняць частку санкцый Захаду супраць Расіі, што надало б імпульс спробам аднаўлення вырашэння праблем расійскай і ўкраінскай эканомікі і ўрэшце аказалася б выгадна і ЕС, і Украіне, і Расіі.

Не задавальняе такі сцэнарыі толькі ЗША, якім выгадна абстрагнута адносін паміж Расіяй і ЕС, каб паспяхова рэалізаваць свой праект адзінай зоны свабоднага гандлю і зрабіць пастаўкі газу і нафты са сваёй тэрыторыі ў Еўрасаюз жаданымі для Бруселя. Таму магчымы і варыянт, у адпаведнасці з якім ДНР і ЛНР стануць нейкімі аналагамі Прыднястроўя — непрызнанымі самаабвешчанымі дзяржавамі, пастаянным галаўным боём у наладжанні адносін Еўрасаюза і Расіі. У цэлым галоўным пытаннем у развіцці Украіны ў 2015 годзе стане здольнасць урада захаваць кіравальнасць на астатняй частцы тэрыторыі сваёй дзяржавы.

Адносіны Расіі і Захаду на фоне ўкраінскага крызісу скаціліся на ніжэйшую адзнаку, у поўнай меры нагадаваючы часы халоднай вайны СССР з заходнімі краінамі. Заявы, якія раздаюцца ў апошнія месяцы, выклікаюць цалкам зразумелыя асцярогі па прычыне магчымасці сцэнарыю трэцяй сусветнай вайны — бакі канфлікту актыўна правяраюць арсеналы звычайных і ядзерных узбраенняў, апавяшчаючы вынікі публічна, робяць рэзкія заявы, у якіх дастаткова часта фігуруе слова «вайна».

Да ўсяго іншага, Расія эканамічна аказалася зусім не гатова да заходніх санкцый, якія вельмі цяжка перажывае, і да падзення цен на нафту. Пазітывам з'яўляецца толькі тое, што Расіі даўно трэба было перабудоваць сваю эканоміку, каб не залежаць так моцна ад сыравіннага экспарту. Цяпер актуальнасць гэтай задачы настолькі пераканаўчая, што больш нікога не трэба ўпэўніваць у неабходнасці яе вырашаць. Мабыць, з гэтай мэтай Пуцін і эканоміцкім рэсурсам, адпускаючы рубель у вольнае падзенне, каб на частку сродкаў ЗВР ажыццявіць мадэрнізацыю расійскай эканомікі, уключаючы набыццё і ўкараненне сучасных тэхналогій.

Вялізным узрушэннем для свету стала ліхаманка Эбола, якая імкліва развіваецца. Як і

належыць у XXI стагоддзі, смяротная хвароба з-за актыўных авіязносін лёгка перасягнула межы афрыканскіх дзяржаў і нанесла ўдар па многіх краінах свету. На шчасце, глабальнае стагоддзе дае і новыя магчымасці для эфектыўнай барацьбы з такім сур'ёзным захворваннем. Калі ад раней экзатычнай афрыканскай хваробы сталі масава пакутаваць і жыхары заходніх дзяржаў, на барацьбу з Эболай выдзелілі вялізныя сродкі, і лепшыя сусветныя лабараторыі пусціліся ў спарніцтва па стварэнні эфектыўнай вакцыны.

Усё больш нарастае кардынальнае намаганне і па спробе пагасіць сам ачаг распаўсюджвання смяротнай хваробы. У афрыканскія дзяржавы, якія сталі крыніцай эпідэміі або ў найбольшай ступені

пацярпелі ад яе, прыбываюць палявыя шпіталі з развітых краін свету, і сотні ўрачоў аб'ядноўваюць свае намаганні. Гэта дае падставы спадзявацца, што ў 2015 годзе з эпідэміяй удасца пакончыць.

На Блізкім і Сярэднім Усходзе можна ўпэўнена прадказаць далейшае абстрагнута адносін паміж свецкімі рэжымамі і ісламскімі радыкаламі. Магчымы і эпизадычныя ўсплёскі хваляванняў у рамках спроб рэалізацыі «дэмакратычных» памкненняў паводле ўзору арабскай вясны 2011 года. У найбольш уразлівым становішчы аказваюцца суседзі Ірака і Сірыі, месцаў лакалізацыі «Ісламскай дзяржавы», і найменш стабільныя дзяржавы рэгіёна — накіраваны Лівана, Йемена і Бахрэйна. Тое, што ў

2015 годзе ў рэгіёне не стане істотна лепш, можна прадказаць дастаткова ўпэўнена — не для таго амерыканцы дэстабілізавалі яго на працягу многіх гадоў, каб уся праца раптам прапала дарэмна.

Пазітывам з'яўляецца толькі тое, што Расіі даўно трэба было перабудоваць сваю эканоміку, каб не залежаць так моцна ад сыравіннага экспарту.

У 2015 годзе сусветная супольнасць будзе пільна сачыць за Афганістанам. Як частковы вывад амерыканскіх войскаў адаб'ецца на стабільнасці ў краіне? Ці пойдучы талібы на максімальнае збліжэнне з Ісламскай дзяржавай і як гэта адаб'ецца на складзе сіл у краіне? Ці зможа ўтрымацца новая ўлада, пры тым, што ўсе ведаюць, як цяжка і фактычна на мяжы расколу кіруючай кааліцыі прайшлі прэзідэнцкія выбары 2014 года? Калі ў Афганістане стане магчымыя негатыўныя сцэнарыі, найбольшыя праблемы ўзнікнуць у краінах Цэнтральнай Азіі, шэраг якіх уваходзіць у АДКБ.

Сяргей КІЗІМА,
доктар палітычных навук

ПАД ВЕТРАЗЕМ КАЛЫСКІ

КАЛЫХАНКА — ПЕРШЫ ПАДАРУНАК ДАБРЫНІ І ЛЮБОВІ

Нашым продкам выхоўваць дзяцей дапамагалі калыханкі, забаўляльнікі, пацешкі, лічыльнікі, дражнілікі, народныя гульні. Прыклады такой літаратурнай творчасці можна ўбачыць у народным музеі «Вытокі» Лойкаўскай сярэдняй школы Гродзенскага раёна, у раздзеле «Фальклор жыхароў нашай мясцовасці». Тут размешчаны і звесткі пра носьбітаў «народнай педагогікі» — старажылаў, пакуль яшчэ жывых сведак гісторыі, што захавалі і збераглі творы, якія ўвабралі ў сябе ўсе адценні матчынай пяшчоты, ласкі, беражлівых і любасных адносін да малага дзіцяці. Вяскоўцы кажучь, што, чакаючы дзіця, яны рыхтавалі яму ўтульнае і бяспечнае месца, дзе б яно магло набірацца сіл, падрастаць, загартоўвацца.

Сярод экспанатаў музея — узоры калысак, якія выраблялі вяскоўцы для сваіх маленькіх сямейнікаў. Гэта класічная калыска на збыцці, якая падвешвалася пад столлю, калыска-абруч, абгорнутая белым палатном, лазовая пераносная калыска. Самай распаўсюджанай у нашай мясцовасці была калыска — вісячы ложка, які лёгка і плаўна пагойдваўся, калі маці калыхала дзіця.

Старажылы расказваюць, што калыска ратавала дзіця ад многіх непрыемнасцяў. Яна лёгка пазбаўлялася вільгаці, якая хутка прапускала салома і пры гэтым не псавалася. У калысцы, побач з ложкам, дзіця заўсёды было пад наглядом, нават ноччу маці магла скалыхнуць яго, праверыць рукой, ці не раскрылася яно, ці не трэба замяніць пляюшкі. Разам з тым малое было ахавана ад трагічных выпадко-

васцяў, якія часам здараліся, калі маці клала яго з сабою ў ложка і моцна засынала.

Маці магла быць побач з дзіцем, калыхаць яго і адначасова выконваць жаночую работу: прасці, вышываць, ткаць. У нашай мясцовасці традыцыйна з боку ложка да калыскі мацвалася спецыяльная почэпка, каб можна было калыхаць нагой.

З калыскай звязана ў нашых продкаў шмат павер'яў і абрадаў, напрыклад такія:

Лічылася, што калыску павінны рабіць староннія людзі.

◆ Новую калыску абкурвалі асвечанымі зёлкамі і ставілі так, каб не траплялі на яе промні сонца і месяца: інакш дзіця не будзе спаць.

◆ Нельга было калыхаць пустую калыску, каб не наклікаць хваробу.

◆ Ніколі не рабілі калыску з асіны, каб не наклікаць нячыстую сілу.

◆ Пад калыску клалі вострыя прадметы, часцей іголку, хлеб, соль, каб абараніць дзіця ад надобрых вачэй.

◆ Калыску не спалывалі. Па вераваннях нашых продкаў, гэта магло выклікаць бясплоднасць жанчыны. Калыска, зробленая з моцнага дрэва, захоўвалася каля 200 гадоў.

У бяднейшых сем'ях ужываўся найбольш прасты від калыскі, які ўяўляў сабой кусок палатна, што нацягваўся на драўляную раму. У сям'і жыхара нашай мясцовасці С. Друця было трое дзяцей. Люлька, якая ўзгадавала ўсіх яго дзяцей і старэйшых унукаў, ён перадаў нашаму музею. Яе, як сцвярджае майстар, зручна было браць у поле, дзе, як правіла, такую калыс-

ку падвешвалі на трыножак, абгарнуўшы паверх абрусам, пасцілкай ці звычайнай спадніцай. Лёгка штуршок — і калыска плавала ці то ў хаце, ці то ў полі, нібы чароўная лодка. А маці спявала калыханку:

*А-а, а-а, люлі,
Усе куркі паснулі,
Адзін коцік не спіць,
Будзе казку гаварыць...*

Пад ветразем калыскі пляла калыханка ў светлы сон, і дзіця спакойна, без плачу, засынала.

Кот — жаданы гасць у хаце, памочнік маці, яго клічуць калыхаць дзіця, ласкава называючы каток, коця, коцік, каточак.

Юнымі даследчыкамі аб'яднання «Ветразь», што працуе пры музеі «Вытокі», запісана ад старажылаў нашай мясцовасці звыш за 100 калыханак. Галоўным персанажам большасці з іх быў кот. Пэўна таму, што ката трымалі ў кожнай вясковай хаце, з гэтай жывёлай упершыню знаёмілася дзіця. Кот — жаданы гасць у хаце, памочнік маці: яго клічуць калыхаць дзіця, ласкава называючы каток, коця, коцік, каточак.

*Прыйдзі, прыйдзі, коця,
У шэранькай капоце,
Стасік спацькі хоча.*

У такіх калыханках падкрэсліваецца клапатлівае стаўленне ката да дзіцяці. Ён «беге на таржок, купіць піражок», «б'яжыць на вулку купіць булку».

Праз учынкі ката выхоўваюць у дзяцей самыя простыя навыкі, даюцца павучанні, як трэба сябе паводзіць.

*Не лезь, коцік, на конаўку —
Разаб'еш галоўку.
Будзе галоўка балець,
І некаму будзе жалець.*

Сярод іншых жывёл, якія ўзгадаюцца ў калыханках, — бычок, зайка, куры, ваўчок.

*А-а, люлі, люлі,
Куры ўсе паснулі.
Трэба курам чаго даць:
Ці жменечку жыта,
Ці гароху троху.*

Кожная маці пры люлянні, супакойванні дзіцяці павольна спявае песню любові немаўлятку, суправаджаючы яе ёй адной уласцівымі словамі, гукамі, іншымі праявамі пачуццяў. Іх спявалі дзіцяці

яшчэ тады, калі яно не разумела слоў. Праз калыханкі дзіця атрымлівала першыя ўяўленні аб навакольным свеце. Часам такія песенькі спявалі самі дзеці для сваёй забавы, навучаныя гэтаму дарослымі.

Як мы бачым, калыханка — першы і найкаштоўнейшы падарунак дабрыві і любові ў час маленства, важны сродак фарміравання духоўнага свету дзіцяці. Як сцвярджаюць старажылы, раней у нашай мясцовасці калыханкі называлі байкамі ад слова «баяць», што азначае гаварыць, шаптаць штосьці неверагоднае. Магчыма, ад гэтага дзеяслова паходзіць і прыпеў да калыханак «Баю-бай».

*Баю-баю, люлюшкі!
Прыляцелі гулюшкі...
Баю-баю-баю,
Не лажыся з краю,
Прыйдзе серанькі ваўчок,
Схопіць цябе за бачок...*

Штодзённая патрэба ў калыханках прадвызначала іх жыццёвасць і актыўнае бытанне не толькі ў мінулым, але і ў наш час. Праходзяць гады, мінаюць стагоддзі, аднак пяшчота да маленькага чалавека не знікае, застаюцца клопаты аб яго выхаванні, матчына любоў, якая ідзе з глыбіні сэрца. І сёння пад ветразем калыскі плыве неўміручая песня матчынай любові, пяшчоты, і міжволі думаеш: можа быць, вось з такой калыханкі, з яе самай прастай і самай геніяльнай на зямлі мелодыі і пачынаецца чалавек.

Марыя ХРАМЛЮК.

Альма матар

Галава, якая... размаўляла

У Полацкім дзяржаўным універсітэце не проста ганарацца тым, што менавіта ён — фактычна першая вышэйшая навучальная ўстанова Беларусі, а працягваюць слаўныя традыцыі... Як вядома, менавіта ў Полацку яшчэ ў XVI стагоддзі быў заснаваны езуіцкі калегіум, якому пазней быў нададзены статус акадэміі. Дарэчы, і цяпер можна ўбачыць ядро, якое ў 1812 годзе трапіла ва ўніверсітэцкую сцяну. Калісьці тое ядро, смех смехам, палівалі каньяком і не толькі. Чаму? І хто са слаўных людзей працаваў ва ўніверсітэце? Хто вучыцца цяпер у сценах былога калегіума? Пра гэта вы прачытаеце ніжэй.

Пра «нецвярозае» ядро...

Універсітэцкі комплекс знаходзіцца за вытанчанай каванай агароджай. У двары копіі палатнаў вядомых мастакоў эпохі Адраджэння, стары калодзеж, які аднавілі. Невялікую экскурсію для мяне правяла Кацярына КУРЫЛЁНАК, метадыст па выхаваўчай рабоце ўніверсітэта.

— Будынік, які вы бачыце, узв'ялі ў XVIII стагоддзі. Вось старадаўні калодзеж глыбінёй 28 метраў. Убачыце, усяродзіну можна спусціцца па скобах. Меркавалася, што па іх можна было спусціцца да ўзроўню вады і трапіць у падземны ход. Але падчас археалагічных даследаванняў (дарэчы, праведзеных нашымі выкладчыкамі і студэнтамі) той ход не знайшлі. Рэпрадукцыі твораў на сценах — мастакоў, якія або вучыліся тут, як Хруцкі, або чыя карціны тут захоўваліся: Рэмбранта, Леанарда да Вінчы і іншых, — расказвае спадарыня Курылёнак, былая студэнтка гэтай ВНУ.

Ёсць ва ўніверсітэце і аўтэнтчныя прыступкі лесвіцы, па якіх хадзіла імператрыца Кацярына Вялікая. Яна, дарэчы, асабіста падтрымлівала навуковую і выкладчыцкую дзейнасць знакамітага Габрыэля Грубера. Ён не выпадкова выкладаў у

езуіцкай акадэміі, бо быў генералам Таварыства Ісуса — езуітаў. А таксама мовазнаўцам, філосафам, матэматыкам, медыкам. У 1797 годзе ён пазнаёміўся з імператарам Паўлам, калі той наведваў Полацк. Грубер лячыў Паўла і яго жонку. Менавіта пры Груберы калегіум стаў буйным тэхнічным цэнтрам.

— Ён адкрыў музей, карцінную галерэю, стварыў першы на тэрыторыі сучаснай Беларусі архітэктурны факультэт. Дэвізам факультэта ў перакладзе з латыні сталі словы: «Карысць, трываласць і прыгажосць». Вынаходкі яго здзіўлялі сучаснікаў. Самая вядомая — гаворачая галава. Праўда, зайздроснікі гаварылі, што ўнутры драўлянай галавы сядзеў адукаваны езуіт, які рычагамі кіраваў вачыма і губамі. І з яго вуснаў людзі атрымлівалі адказы на самыя розныя пытанні... Нядаўна на фасадзе будынка замацавалі мемарыяльную дошку ў гонар Грубера, — працягвае расказ мой экскурсавод.

У экспазіцыі касцюмаў «шкаляроў» (тых, хто навучаўся ў розныя часы), сярод іншых — і кадэцкая форма. У 1835 годзе на базе акадэміі дзейнічаў кадэцкі корпус. На яго гербе арол, які трымае ў лапах ядро. Апошняе можна ўбачыць і цяпер,

не на сцяне навучальнага корпусу, а на будынку непадалёк, дзе знаходзіцца полацкая карцінная галерэя.

— Ядро трапіла ў сцяну, калі горад абстрэльвалі французы. Кадэты штогод ладзілі незвычайную цырымонію: будучыя кавалерысты ядро аблівалі ромам, пяхота — гарэлкай, а маёр (стараста групы. — Аўт.) — каньяком, — расказвае экскурсавод.

▲ Адноўлены калодзеж.
▶ Экспазіцыя, прысвечаная гісторыі ўніверсітэцкага касцюма.

І «Дэбют першакурсніка»

У ПДУ самы малады факультэт — інфармацыйных тэхналогій, які знаходзіцца ў сценах былога калегіума. Цікава, што проста ў кабінэце дэкана частка аўтэнтчнай кладкі сцяны, зробленай тры стагоддзі таму.

— Напэўна, трэба міма нашага будынка ісці і кланяцца нябёсам, што ён захаваўся і будучыя вялікія вучоныя тут вучыліся, — кажа дэкан інфармацыйных тэхнало-

гій Сцяпан ЯХІЛЕЎСкі. — Добра, што і ў наш час студэнты ходзяць на заняткі з вялікім задавальненнем. Паверце, не дзеля дыплама, а каб атрымаць годную працу. Ва ўсім свеце не хапае спецыялістаў у сферы высокіх тэхналогій. У вядомых кампаній сёння дэфіцыт кадраў. І яны з'яўляюцца нашымі партнёрамі: запрашаюць студэнтаў на практыку, даюць ім канкрэтныя заданні, тэсціруюць і выбіраюць патрэбных... Мы сярод іншага рыхтуем і спецыялістаў для рэзідэнтаў беларускага Парка высокіх тэхналогій.

Студэнт у любы час можа звярнуцца да свайго выкладчыка, загадчыка кафедры, дэ-

Мемарыяльная дошка ў гонар Грубера.

кана. Апякуюць першакурснікаў студэнты старэйшых курсаў. У Еўропе перанялі адпаветны досвед: у Германіі і Швецыі. І паверце, усе студэнты хочучь быць куратарамі. Нават чарга ёсць! Праводзіцца і «Дэбют першакурсніка» — спецыяльнае мерапрыстванавічкоў, якія нядаўна вучацца ў нашай ВНУ. Ужо праз пару месяцаў вучобы яны прадстаўляюць літаратурнае эсе, удзельнічаюць у гульні «Што? Дзе? Калі?», КВЗ, конкурсе канцэртных праграм.

Аляксандр ПУКШАНСкі.
Фота аўтара.

Полацк — Віцебск

БЫЦЬ ЛІЦВІНАМ: 5 ДОКАЗАЎ

Якія народы могуць лічыць сваім Адама Міцкевіча?

У спрэчках пра тое, якой нацыі належыць паэт Адам Міцкевіч, ужо зламана няма дзід. Літоўцы, татары, яўрэі спакойна залічваюць яго да сваіх творцаў. А ў палякаў дык увогуле кніга з паэмай «Пан Тадэвуш» ёсць амаль у кожным доме, як Біблія. Давялося мне неяк пры размове сказаць знаёмым палякам, што Адам Міцкевіч насамрэч з'яўляецца беларускім паэтам, — у адказ яны паглядзелі на мяне так, што зрабілася нават няёмка (у іх вачах выразна чыталася крыўда). Таму ў гэтым няпростым пытанні мне захацелася расставіць усе кропкі над «і». Я звярнулася да Мікалая Гайбы — вядомага даследчыка, дырэктара дома-музея Адама Міцкевіча, што ў Навагрудку, і пачула яго думку адносна нацыянальнасці паэта. Каб пры наступнай сустрэчы з замежнікамі мець не толькі ўласны (патрыятычны) пункт гледжання, але і тэзісы ў яго доказ.

Мікалай Гайба адзначае, што ў 1998 годзе, калі святкавалася 200-годдзе з дня нараджэння Адама Міцкевіча, прыйшлі да пагаднення, што гэтага творцу могуць лічыць сваім усе народы, што пражывалі ў межах Рэчы Паспалітай часоў паэта.

Маюць права літоўцы на свайго Адама Міцкевіча, акцэнтуючы ўвагу на тым, што ён пісаў у творах «Літва, мая Айчына». Да таго ж вучыўся паэт у Віленскім універсітэце, пэўны час працаваў у Каўнасе. У паэме «Гражына» стаіць падзаглавак «Літоўская аповесць», на што таксама звяртаюць асаблівую ўвагу нашы суседзі. Аднак апісваюцца ў творы падзеі барацьбы з нямецкімі рыцарамі ў Навагрудку і пад ім.

У пяці гарадах Украіны стаіць помнікі Адаму Міцкевічу. Апошні з іх быў пастаўлены ў Адэсе ў 1994 годзе. Львоў, Івана-Франкоўск, Трускавец — тая частка, якая калісьці ўваходзіла ў склад Польшчы і таксама прызнала заслугі гэтага творцы.

Яўрэі запісваюць паэта ў «сваіх», мяркуючы, што яго карані па матчынай лініі бяруць пачатак з гэтай нацыі, адзначае Гайба.

І татары лічаць Міцкевіча сваім! Робяць яны гэта на той падставе, што яму ўдалося надзвычай удала напісаць «Крымскія санеты» — усе мусульманскія паняцці, традыцыі там апісаны вельмі дасканала.

Бясспрэчна, што для польскай культуры паэт зрабіў надзвычай шмат, істотна паўплываў на літаратуру нашых суседзяў. Ён зрабіў для польскай мовы тое ж, што Пушкін — для рускай. Творы абодвух класікаў чытаюцца лёгка, у іх адчуваецца подых романтизму. Менавіта таму так шануюць палякі паэта Адама Міцкевіча. У тагачасным грамадстве для напісання твораў па-польску былі ўсе магчымасці: польская мова была дзяржаўнай. Але ж і наша мова яму, ураджэнцу маёнтка пад Навагрудкам, была не чужая.

Разам з Мікалаем Гайбам мы пастараліся сфармуляваць тры тэзісы, якія сведчаць на карысць прыналежнасці Міцкевіча беларускай культуры і нават яе першаснасці перад іншымі.

1. Ліцвін ва ўсведамленні паэта — мясцовы чалавек.

Славутая паэма Адама Міцкевіча «Пан Тадэвуш» пачынаецца такімі словамі:

*Літва! Ты, як здароўе ў нас,
мая Айчына!..*

*Што варта ты, ацэніць той
належаў чынам,*

Хто цябе ўтраціў.

У гэтых радках паэт звяртаецца да той Літвы, якая ахоплівала заходнюю частку Беларусі, Віленшчыну ў XIX стагоддзі. Менавіта да гэтай зямлі ён звяртаецца як да сваёй Радзімы. Мікалай Гайба ўдакладняе:

— Міцкевіч заўсёды пісаў пра сябе як ліцвіна. І калі, напрыклад, у 1839 годзе яму прапанавалі працу ў

Помнік паэту ля дома-музея Адама Міцкевіча ў Навагрудку.

каралёўскім універсітэце ў Парыжы, то ён пісаў у лісце да брата так: «Мне шкада перастаць быць ліцвінам і не па душы ператварацца ў француз». Хаця ў больш абагульненых кантэкстах ён часам ужываў словы «нам, палякам». Для параўнання, у XX стагоддзі на Захадзе ўсіх савецкіх людзей называлі «рускімі» — зразумела, гэта ўмоўная назва, бо так маглі сказаць на ўкраінца, беларуса, казаха... Краіна, у якой жыў Міцкевіч, называлася Рэч Паспалітая, аднак нацыянальная сама-тоеснасць у кожнага была рознай. Міцкевіч адносіў сябе да ліцвінаў, і пацверджанню таму было шмат. На пачатку XIX стагоддзя было іншае ўсведамленне: ліцвіна ўспрымалі не як літоўца, а як грамадзяніна былога Вялікага Княства Літоўскага. Ва ўспамінах Міцкевіча, у яго лекцыях у французскім каледжы гучала: «Гэта вялікая краіна, якая займала тэрыторыю паміж Балтыйскім морам, Бугам і Дняпром, але даўно страціла агульную назву».

2. У большасці твораў апісваецца Навагрудчына.

Асабліва часта ў творах паэта фігуруе Навагрудскі замак. У паэме «Гражына. Літоўская аповесць» напісана:

Ля Навагрудка

на ўздымленых горах

Замак у месяца

срэбным зіхценні,

Вал здзірванелы

схаваўшы суро́ва,

Падалі ў роў зламаныя цені.

Замак заснуў, ні агню і ні дыху.

Толькі на вежах маўклівая варта

Воклічам цішу палохае ўпарта.

Далей апісваюцца колішнія падзеі барацьбы з крыжакіамі, якія адбываліся на гэтых землях.

Шмат гаворыцца пра малую радзіму і ў адным з першых яго твораў — паэме «Бульба»:

Навагрудскі край,

мой родны дом...

Куды бы ні закінуў лёс

жыццёвы,

Забіць я не магу твае палі,

дубровы.

Нас вабіць невядомы край чужы:

Цікава паглядзець,

але нязручна жыць...

У баладзе пра возера Свіцязь таксама ў цэнтры падзей — мясцовая славуцасць.

Мікалай Гайба дадае, што нават быўшы ў Парыжы, паэт напісаў: «Калі я думаю пра Радзіму, я думаю толькі пра некалькі людзей і мясцін, у якіх я хацеў бы вярнуцца», — у гэтым кантэксте маецца на ўвазе Навагрудчына.

3. Выкарыстоўваў мясцовую фактуру.

У сваёй творчасці Міцкевіч абавіраўся на мясцовую фактуру: гісторыю, фальклор, паданні. Нядаўна ў Польшчы выйшла манаграфія, у якой даследаваўся абрад «Дзяды»: якім ён быў у творы паэта, якім захаваўся ў сучаснай Беларусі і якім — у Польшчы. Высветлілася, што паэма «Дзяды» сапраўды заснавана на мясцовым, навагрудскім абрадзе, у якім змяшана хрысціянства і паганства, а не на рэлігійным каталіцкім каноне.

Міцкевіч ні разу не быў ні ў Кракаве, ні ў Варшаве, таму не мог бы апісаць тую тэрыторыю.

Што датычыцца «Крымскіх санетаў», то настолькі удалымі яны атрымаліся дзякуючы таму, што ў Навагрудку была мячэць. У паўсядзённым паэце мог часта кантактаваць з рэлігійным татарскім насельніцтвам. Дарэчы, дзейнічае мячэць і сёння, аднак была перабудавана.

4. Беларускасць Міцкевіча.

Меркаванне адносна пераважнай беларускасці ў творах Міцкевіча прытрымліваецца і даследчык Адам Кіркор. У кнізе «Маляўнічая Расія» (1882 год, 3-ці том) ён адзначаў: «Адам Міцкевіч па выхаванні, па першых працах сваіх належыць Літве, якая ва ўспамінах усяго яго жыцця, ва ўсіх яго творах зліваецца з Беларуссю».

5. Народжаны, ахрышчаны, дзіцячыя гады правёў у Навагрудку.

Паэт нарадзіўся ў засценку Завоссе Навагрудскага павета. Быў ахрышчаны ў навагрудскім касцёле. Дом яго бацькоў знаходзіўся ў гэтым горадзе (захаваўся і сёння), дзе паэт правёў сваё дзяцінства (больш падрабязна «Звязда» пісала пра гэта 29 ліпеня 2014 года).

Такім чынам, у асяроддзі Адама Міцкевіча панавала польская мова, таму паэт карыстаўся менавіта ёю. Але сваёй радзімай ён лічыў Навагрудчыну. Менавіта славуцасці гэтай зямлі (Навагрудскі замак, возера Свіцязь), яе гісторыю (змаганне з нямецкімі рыцарамі), яе традыцыі (Дзяды, татарскія звычкі) ён апісвае ў сваіх творах. А сябе ён называе ліцвінам — нашчадкам краіны пад назвай Вялікае Княства Літоўскае, Рускае і Жамойцкае.

У той час як іншыя народы з задавальненнем запісваюць у свае шэрагі нашых творцаў і грамадскіх дзеячаў, збіраючы звесткі, якія яднаюць іх з чужой зямлёй, ці не пара і нам абудзіцца ад сну і «замацаваць» за сабой нашых ураджэнцаў, людзей, якіх натхніла і ўздавала гэтая зямля?..

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
Навагрудскі раён.

СВЯТА ТРОХ КАРАЛЁЎ

У той час, калі ў праваслаўных каляды толькі пачынаюцца, у католікаў яны заканчваюцца Святам Трох Каралёў (зрэшты, калядкі працягваюць спяваць яшчэ амаль цэлы месяц — да Грамніц). Час ад 25 снежня да 6 студзеня — гэта час, які спатрэбіўся каралям (вешчунам), каб знайсці нованароджанае дзіцятка, а для нас таксама — пачатак чарговага адліку на зямным шляху, самы радасны час у годзе, час мар, спадзяванняў, планаў. Таксама ў гэты час мусіць адведаць усіх сваіх парафіян і ксёндз (гэтая місія таксама традыцыйна называецца «Каляда»). Дзіцятка Езус яшчэ мірна спіць у калысцы, не думачы пра тую выпрабаванні, якія яму накіраваны. Даўней кожны з 12 дзён ад Богага Нараджэння да Трох Каралёў супастаўлялі з адпаведным месяцам надыходзячага года, і па тым, якім ён быў — удалым або наадварот — гадалі, ці шчаслівым той месяц будзе.

Даўней напярэдадні свята ўсе дамы, пазначаныя крыжыкамі і імёнамі трох каралёў, абыходзілі калядоўшчыкі, апранутыя ў экзатычныя «ўсходнія» шаты, часам пазычаныя ў плябані. Адзін з «каралёў», калі строга прытрымлівацца звычак, мусіў чарніць сабе твар, бо, паводле падання, адзін з вешчуноў быў чарнакурды. Як і «звычайныя» калядоўшчыкі, «каралі» спявалі традыцыйныя калядкі, а ўзамен атрымлівалі ад добрых гаспадароў пачастунак.

Пярэдадзень Трох Каралёў прынята называць «Шчодры вечар». Традыцыйна ў гэты час католікі ва ўсім свеце пяклі рознае абрадавае печыва, найчасцей — пірагі, тарты. На сталах панавалі пераважна тры самыя стравы, што і на Вігілію. У панскім дварах, на ўспамін пра падарункі, прынесеныя каралямі Езусу, існаваў звычай абдобраць рознай дробязю слугаў і чэлядз.

Іншы «панскі» звычай на гэты дзень (сёння, бадай, даступны кожнаму) — пазычаныя з Захаду гульні ў «мігдаловага караля». Той, хто знаходзіў у сваім кавалку святочнага торта запечаны міндал, абвешчаўся «каралём» кампаніі. Часам у пару да «караля» выбіралі і «каралеву», і потым гэтая пара выступала жарталівымі распарадчыкамі забаў, якія трывалі ўвесь карнавальны перыяд, г. зн. да Попельнай серады (Папяльца). Вядома, у тых, хто мог сабе гэтыя забавы дазволіць. Зрэшты, заходняе слова «карнавал» (ад лацінскага «бывай, мяса!») у нас амаль ніхто не ведаў; па-беларуску, як і па-польску, гэты перыяд, пачынаючы ад Трох Каралёў, называўся Запусты. А па Запустых надыходзіў Вялікі пост...

Рэцэпты святочных страў

Часты кампанент страў на Богага Нараджэнне і Тры Каралі — міндаль («мігдалы»). Яго трэба ўжываць ачышчаным. Каб выдаліць знешнюю карычневую абалонку, трэба апусціць арэхі на 1 хвіліну ў кіпень. Ачышчанае ядро рэкамандуецца прамыць праточнай вадой і высушыць у духоўцы пры 50–70°C. *Мігдалы* ў шляхецкай кулінарыі Рэчы Паспалітай вядомы з XVI стагоддзя. З іх выраблялі ахаладжальныя напоі аршад, марцыпаны, мігдаловую поліўку, мігдаловы торт, поснае міндалнае «малако» (густы адвар-піорэ з міндалём і цукрам) і іншае. Для паспалітага люду *мігдалы* былі амаль недаступнымі, адсюль прыказка «Думаць пра нябесныя мігдалы». У сімваліцы свята, магчыма, увасабляюць таямнічы ўсход, з якога прыбылі тры каралі.

МІГДАЛОВАЯ ПОЛІЎКА

Ачышчаны і высушаны здроблены міндаль варыць 10–15 хвілін у малацэ (на 1,5 л малака бярэцца 120 г міндалю), працэдзіць і трохі пасаладзіць; падаваць поліўку цёплай з рысам, звараным у малацэ. Можна падаваць халоднай — тады звараны ў малацэ міндаль загушчаюць яечнымі жаўткамі.

МІГДАЛОВЫ ТОРТ ТРОХ КАРАЛЁЎ

Складнікі: 100 г масла, 100 г молатлага міндалю, 3 жаўткі, 100 г цукру, у тры пальцы солі, 1 ст. лыжка крухмалу, 1 ст. лыжка гарэлкі, каньяку або рому (неабавязкова), 2 стандартныя пакі «французскага» цеста (500 г), маргарын для шмаравання формы, 1 цэлы міндал, 1 бялок.

Спосаб прыгатавання. Распусціць масла ў рондалі на вельмі слабым агні. Міндаль расцерці ў місе з жаўткамі, вадкім маслам, цукрам і соллю. Калі маса зробіцца аднароднай, дабавіць крухмал і гарэлку, перамяшаць. Пакінуць у лядоўні на 30 хвілін. Падзяліць «французскае» цеста на 2 паловы, кожную раскачаць. Адну палову выкладзі на круглую форму (дыяметрам 26 см), крыху змазаную маргарынам, раскласці на ім жаўткова-мігдаловую масу, у сярэдзіну якой пакласці цэлы міндал. Прыкрыць другой паловай цеста і змацаваць краі торта, трохі ўвільгатніўшы. Пакінуць на 20 хвілін. Намазаць верх торта бялком і ўставіць у духоўку, папярэдне разгартую да 210 °C, на 40 хвілін. Нарэзаць на кавалкі: той, хто адшукае ў сваім схаваны міндал, — той абвешчаецца «каралём» святочнага вечара.

«ФРАНЦУЗСКАЕ» (СЛОЕНАЕ) ЦЕСТА

Рабіць яго — вельмі працаёмкі працэс, таму сёння на Захадзе слоенае цеста пераважна гатуюць прамыслова і прадаюць замарожаным у стандартных пакунках. Але пры жаданні яго можна зрабіць самім:

Складнікі: 250 г мукі, 200 г масла, 2 яйкі, сок з паловы лімона.

Спосаб прыгатавання. Яйкі (можна толькі жаўткі) і лімонны сок патрэбны, каб не даваць маслу пранікаць у пласты цеста, тым самым расслівяючы яго. Напачатку належыць замясціць цеста з мукі, яек, лімоннага соку з дабаўленнем невялікай колькасці цэплаватай вады — падобна як на калдуны. Затым цеста раскочваецца на пасыпаным мукой stole, намазваецца крыху падтопленым маслам, складваецца напалам, зноў раскочваецца, зноў складваецца напалам і г. д. — аж пакуль не будзе выкарыстана ўсё масла. Качалку належыць прыскакаць лёгка і раўнамерна, захоўваць адзін кірунак раскочвання — ад сябе. Таксама нельга пераварочваць цеста, каб не пашкодзіць яго слоенай структуры.

ГІСТОРЫЯ З БІЯГРАФІЯЙ

Пачынаючы рубрыку з такой назвай, мы мяркуюем расказаць у ёй пра людзей, якія пакінулі значны след у жыцці нашай краіны, чый лёс непаруйна звязаны з Беларуссю, чыя біяграфія — гэта частка гісторыі нашай зямлі. Першым героем новай рубрыкі будзе Міхаіл Зімянін, вядомы партыйны дзеяч, які займаў кіруючыя дзяржаўныя пасады з канца 30-х гадоў мінулага стагоддзя да сярэдзіны 80-х. Пра той складаны і неадзначаны час, пра ролю асобы ў лёсе і развіцці велізарнай краіны і невялікай саюзнай рэспублікі — ва ўспамінах Уладзіміра ЗІМЯНІНА, сына Міхаіла Васільевіча.

Бацька мой, Зімянін Міхаіл Васільевіч, нарадзіўся 21 лістапада (8 лістапада па старым стылі) 1914 года ў беларускай вёсачцы Земцы, што непадалёк ад Віцебска. Лёс яго склаўся так, што давалося яму быць не толькі сведкам, але і ўдзельнікам важных падзей айчыннай гісторыі. Падобна да аднагодкаў, якія выстаялі ў смяротнай сутычцы з фашызмам, якія вынеслі на сваіх плячах усе нягоды пасляваеннага аднаўлення краіны, якіх справядліва назвалі «пакаленнем пераможцаў», бацька пазбягаў гаварыць пра складаныя перыяды свайго жыцця. Толькі на зыходзе дзён ён знайшоў у сабе сілы распавесці бліжнім пра тое, што доўгія гады трымаў у памяці...

Ад памочніка машыніста да кіраўніка рэспубліканскага камсамола

Зімяніну было 13 гадоў, калі пасля смерці бацькі старэйшы брат Валодзя прывёў яго ў паравозарамонтнае дэпо: трэба было карміць сям'ю. Неўзабаве працавіты і шустры падлетак авалодаў рамяством памочніка машыніста.

Дзякуючы прыроднай кемлівасці і неспатольнай празе ведаў, Міхаіл да прызыву ў Чырвоную Армію паспеў папрацаваць сельскім настаўнікам і раённым газетчыкам. Па ўспамінах яго палкавога сябра Кірыла Мазурава, Зімянін, «жывы і кампанейскі, добры, роўны ў зносінах з таварышамі, хоць і востры на язык... вылучаўся сваёй эрудыцыяй (вучыўся ў Магілёўскім педагагічным інстытуце на аддзяленні гісторыі) і хутка заваёўваў аўтарытэт у таварышай і камандаванні».

У 1938 годзе партыйную арганізацыю Беларусі, якая перажывала паласу жорсткіх масавых чыстак, узначаліў сталінскі вылучэнец Панцеляймон Кандратавіч Панамарэнка. Азнаёміўшыся са спісам рэпрэсаваных і людзей, якія падлягалі арышту, новы кіраўнік рэспублікі неадкладна накіраваў Сталіну дакладную запіску. Панамарэнку ўдалося даказаць неабгрунтаванасць і шкоднасць рэпрэсій у Беларусі. Асабліва падзейнічаў на Сталіна той факт, што народныя паэты Янка Купала і Якуб Колас былі таксама ўнесены ў спісы ворагаў народа. Сталін загадаў спыніць пераслед кіруючага складу і творчай інтэлігенцыі Беларусі. Па яго ўказанні класікі беларускай літаратуры Купала і Колас былі ўзнагароджаны ордэнамі Леніна.

У пошуках перспектывных кадраў Панамарэнка шмат ездзіў па рэспубліцы. На адной з нарад у Магілёве яго ўвагу прыцягнуў бойкі чорнавалосы хлопец, які аказаўся вельмі важным мясцовым камсамольцаў. Яны разгаварыліся, і Панамарэнку здзівіла начытанасць камсамольскага сакратара, да таго ж яшчэ і студэнта Магілёўскага педагагічнага інстытута. У 1940 годзе Панамарэнка прызначыў Міхаіла Зімяніна на пасаду першага сакратара рэспубліканскага камсамола.

28-гадовы палкоўнік

Пачатак вайны застаў Зімяніна ў Беластоку. З часцямі 3-й, 4-й і 10-й арміяў Заходняга і Цэнтральнага фронтоў, якія прыкрывалі Беларусь, ён прайшоў цяжкі шлях, з баямі адыходзячы да Баранавіч і Мінска. Ужо ў канцы чэрвеня 1941 года ён у ліку іншых беларускіх кіраўнікоў прыступіў да стварэння ў тыле немцаў падполля і фарміравання з мясцовага насельніцтва партызанскіх атрадаў, якія ўзмацняліся салдатамі і камандзірамі, што выходзілі з акружэння.

У жніўні 1941-га на ўскраіне Гомеля Міхаіл Васільевіч апошні раз убачыўся з роднымі братам Валодзем. Брат цудам вырваўся з акружэння пасля баёў у Заходняй Беларусі, дзе ён у складзе электратэхнічнай роты ўзводзіў умацаванні на новай мяжы. Моцна абняліся Зімяніны на развітанне. Уладзіміра Зімяніна, радавога-кулямётчыка, накіравалі пад Кіеў, дзе ён у кровапралітных баях склаў галаву і быў пахаваны ў безыменнай салдацкай магіле.

У пачатку кастрычніка 1941 года Панамарэнка з Зімяніным былі камандзіраваны на Бранскі фронт. На працягу двух тыдняў яны спрабавалі забяспечыць арганізаваны адыход нашых войскаў, ледзь не знішчаных танкамі Гудэрыяна.

Міхаіл ЗІМЯНІН:

«ЗАЎСЁДЫ СЛУЖЫЦЬ»

1941 год.

Пасля Бранскага фронту член Ваеннага савета 3-й Ударнай арміі Панамарэнка адправіў старшага батальённага камісара Міхаіла Зімяніна ў раён Ржэва і Вялікіх Лук, дзе ішлі доўгія кровапралітныя бітвы, «для выканання спецыяльнага задання па зборы звестак аб праціўніку і па пытаннях сувязі з партызанскімі атрадамі». Тут, у балотах і лясах, ствараліся так званыя вокны, праз якія наладжвалася сувязь з беларускімі партызанамі, дастаўляліся боепрыпасы, іншы вайсковы рыштунак, прадукты харчавання, медыкаменты.

Восенню 1942 года выдавецтва ЦК ВЛКСМ «Маладая гвардыя» выпусціла 30-тысячным накладам брашуру «Маладзё Беларусі змагаецца», якую і сёння нельга чытаць без хвалявання: «Спалены многія гарады і вёскі Беларусі, закатаваны многія тысячы яе верных сыноў і дачок, зганьблены нашы маці, сёстры і дзеці, але беларускі народ не скарыўся ворагу і ніколі не будзе рабом». З болем і гневам апавядаецца пра жажлівых злачынстваў гітлераўскіх акупантаў, аўтар прыводзіць запамінальныя прыклады масавага гераізму юных народных месціцаў, «што пагарджалі смерцю ў імя перамогі, поўныя нястрымнай нянавісці да ворага». «Бей жа яго мацней, будзь да яго яшчэ бязлітасней, слаўная беларуская моладзь!» — заклікаў кіраўнік камсамола Беларусі.

Толькі за першыя месяцы 1943 года 28-гадовы палкоўнік, найбліжэйшы паплечнік кіраўніка Цэнтральнага штаба партызанскага руху П.К. Панамарэнка Міхаіл Зімянін пабываў у атрадах Мінскай, Палескай, Гомельскай, Пінскай абласцей. За працу ў Мінскай-Палескай партызанскай зоне ён быў удастоены вышэйшай узнагароды краіны — ордэна Леніна.

Аднойчы, выслушаўшы довады разгарачаных чарговай спрэчкай Мікіты Сяргеевіча і Панцеляймона Кандратавіча, правадыр з усмешкай сказаў на заканчэнне: «Вось калі б да энергіі Хрушчова ды галаву Панамарэнкі!». Лёгка ўявіць, што пры гэтым адчуваў самаўлюбёны Хрушчоў...

«Чалавек рухомы, незвычайна энергічны, мэтанакіраваны, ён усіх заражаў сваім энтузіязмам, — успамінаў актыўны ўдзельнік партызанскага руху Эдуард Баляслававіч Нордман. — Яго прывабнасць, шырокі палітычны круггляд, талент арганізатара, смеласць і вытрымка ў складаных абставінах дапамаглі яму заваяваць павагу сярод партызанаў».

За спінай у Сталіна

Як вядома, Цэнтральны штаб партызанскага руху пры Стаўцы Вярхоўнага Галоўнакамандавання быў створаны толькі 30 мая 1942 года. Па рашэнні І.В. Сталіна штаб узначаліў Панцеляймон Панамарэнка.

Годам пазней Сталін меў намер перавесці Панамарэнку ў Украіну замест М.С. Хрушчова, якому атрымалася захаваць сваю пасаду толькі дзякуючы энергічнаму заступніцтву Берыі, Мальянкова і Булганіна. «Заступнікі» не без падстаў разглядалі Панамарэнку як палітычнага праціўніка, больш небяспечнага для іх, чым праставаты, як ім уяўлялася, Мікіта Сяргеевіч.

Сперніцтва паміж Панамарэнкам і Хрушчовам пачалося ў 1939 годзе, калі, пасля завяршэння ваеннай кампаніі ў Польшчы, беларускі кіраўнік здолеў адстаяць перад Сталіным свой варыянт заходняй часткі беларуска-ўкраінскай мяжы. Хрушчоў ж правадыр высмеяў за прад'яўленую ў якасці доваду, па выразе Сталіна, «пятлюраўскую карту», згодна з якой шэраг раёнаў Беларусі, у тым ліку горад Брэст, большая частка Белавежскай пушчы адыходзілі Украіне. Жорсткія спрэчкі Хрушчова і Панамарэнкі не заціхалі і ў ваенныя гады. Як правіла, Сталін прымаў бок Панамарэнкі.

Аднойчы, выслушаўшы довады разгарачаных чарговай спрэчкай Мікіты Сяргеевіча і Панцеляймона Кандратавіча, правадыр з усмешкай сказаў на заканчэнне: «Вось калі б да энергіі Хрушчова ды галаву Панамарэнкі!». Лёгка ўявіць, што пры гэтым адчуваў самаўлюбёны Хрушчоў...

У гутарках з бацькам — ужо пасля яго выхаду на пенсію — я распытваў яго пра Сталіна. Да канца сваіх дзён Міхаіл Васільевіч лічыў яго выдатным кіраўніком партыі і дзяржавы, прызнаваў яго беспярэчны аўтарытэт як аднаго з лідараў міжнароднага камуністычнага руху.

Бацька ўпершыню сустрэўся з правадыром на Другой сесіі Вярхоўнага Савета СССР у сакавіку 1946 года, калі яго абралі дэпутатам ад Маладзечанскай вобласці. Калі ён убачыў Сталіна, то ўразіўся таму, наколькі Сталін у жыцці не быў падобны да сваіх шматлікіх партрэтаў. Перад бацькам паўстаў стомлены чалавек з зямлістага колеру тварам, абсыпаным дробнымі вяснінамі. Рэдкія сівыя валасы акурата зачасаны назад. Худыя маршчыністыя рукі з тонкімі нервовымі пальцамі...

На наступных сесіях Вярхоўнага Савета СССР бацьку, у сілу невядомага яму парадку, усаджвалі ў левай частцы прэзідыума непасрэдна за спінай Сталіна. Міхаіл Васільевіч быў далёкі ад таго, каб тлумачыць такое расаджванне асаблівым стаўленнем да яго правадыра. У той жа час ён добра разумее, што выпадковых людзей блізка да Сталіна не падпускалі. Сам Сталін не ўтойваў сваіх асаблівых сімптатый да беларусаў і часта называў іх «добрым народам».

Так і не давясло Міхаілу Зімяніну даведацца аб дакладной запісцы ўсемагутнага сталінскага кадравіка Г.М. Мальянкова, накіраванай правадыру ў красавіку 1947 года па выніках гутаркі з кандыдатам на пасаду сакратара ЦК Беларусі. Тады Зімянін узначаліў Міністэрства асветы рэспублікі.

Пры сустрэчы з Зімяніным Мальянкоў усмінуўся і ўсклікнуў: «Які ж вы маленькі!».

На здзіўленне Маленкова Зімянін жарту не прыняў: «Вы памыліліся адрасам. Пашукайце сабе ростам вышэйшага». Крута павярнуўся і накіраваўся да дзвярэй.

«Пачакайце, не гарачыцеся. Мы ж абодва разумеем, што гэта не галоўнае», — міралоўна сказаў Маленкоў. Зімянін яму відавочна спадабаўся.

Застаўся задаволены Георгій Максімільянавіч і вынікам гутаркі. Адказы Зімяніна былі па-вайсковаму кароткімі і выразнымі. Ацаніўшы яго шчырасць і адкрытасць, Маленкоў у той жа час адзначыў уласцівыя Зімяніну гарачнасць і рэзкасць, пра што і далажыў Сталіну.

«Ты асабіста адказваеш за свайго Машэрава»

Рашэннем Палітбюро ЦК ВКП(б) у красавіку 1947 года М.В. Зімянін быў зацверджаны сакратаром ЦК Кампартыі Беларусі. Парадаваўся высокаму прызначэнню Зімяніна яго старэйшы таварыш і настаўнік Панцеляймон Кандратавіч Панамарэнка, які па праве лічыў Міхася, як называлі Зімяніна з партызанскіх часоў беларусы, сваім выхаванцам.

Летам 1948 года ў сувязі з прызначэннем на пасаду сакратара ЦК Панамарэнка пераехаў у Маскву, але сувязь з Зімяніным не перарываў. «Я цалкам спадзяваўся на яго парады і рэкамендацыі, — распавядаў бацька. — Ён быў чалавекам дзівоўснай сумленнасці і рэдка адказнасці. Ведаючы, што я цалкам паглынуты праверкай кадравыя складу партыйных і дзяржаўных органаў рэспублікі, Панамарэнка накіраваў мяне: «Глядзі, Міша, не губі людзей!».

У 1943 годзе Міхаіл Зімянін падтрымаў кандыдатуру 25-гадовага камісара партызанскай

брыгады Пятра Машэрава, які быў вылучаны на пасаду першага сакратара Вілейскага падпольнага абкама камсамола. Праз паўгода Беларускай штаб партызанскага руху сумесна з ЦК камсамола прадставіў Машэрава да звання Героя Савецкага Саюза.

«Пасля рашэння аб высокай узнагародзе, — распавядаў бацька, — мы атрымалі паведамленне контрразведкі пра тое, што Машэраў быў у палоне ў немцаў. Я неадкладна звярнуўся да Панамарэнкі. Той адразу мяне спытаў: «Будзем абараняць яго? Бо Міша, я, як і ты, у вочы яго не бачыў». Я спаслаўся на меркаванне вельмі надзейных людзей, якія высока ацэньвалі Машэрава як партызанскага камандзіра і адгукаліся пра яго, як пра добрага і вернага сябра. Дадаткова правярылі і высветлілі, што сваю бяду Машэраў не ўтойваў. Я сказаў Панамарэнку, што яго слова будзе ва ўсёй гэтай гісторыі вырашалым. «Добра, — пагадзіўся Панамарэнка, — але май на ўвазе, ты асабіста адказваеш за свайго Машэрава».

Праз некаторы час чэкісты далажылі нам, што справа Машэрава закрытая. Тады ж найвышэйшай інстанцыяй было прынята рашэнне не вяртацца больш да гэтай справы».

У 1947 годзе Пётр Машэраў узначаліў рэспубліканскі камсамол, з 1959 года займаў пасады сакратара, другога сакратара, а з сакавіка 1965 года да трагічнай гібель у 1980 годзе з'яўляўся першым сакратаром ЦК Кампартыі Беларусі.

Яшчэ пры жыцці беларускага кіраўніка птанне аб яго знаходжанні ў нямецкім палоне нечакана паставіў перад Зімяніным Ю.У. Андропоў. Выклаўшы ўсё, што ён ведаў пра ліхтугі Машэрава, Міхаіл Васільевіч жорстка нагадаў пра рашэнне найвышэйшай інстанцыі. Андропоў моўчкі кіўнуў на развітанне. У Зімяніна на душы доўга захоўваўся непрыемны асядак ад гэтай гутаркі: нібы яго хацелі ўцягнуць у нейкія нядробныя справы.

Машэраў так ніколі і не даведаўся пра гэтую размову, хоць пры нячастых сустрэчах з ім бацьку часам здавалася, што Пятра Міронавіча нешта турбавала. Аднак нават у сяброўскіх гутарках сам-насам той не называў сабе лішніх размоў пра мінулае.

Час кардынальных перамен

У кастрычніку 1952 года разам з іншымі членамі беларускай дэлегацыі на XIX з'ездзе КПСС Зімянін быў афіцыйна прадстаўлены Сталіну. Менавіта тады бацька звярнуў увагу на сталінскую манеру размаўляць з людзьмі. Сталін меў звычай гутарыць, апусціўшы галаву, толькі зрэдку кідаючы на суразмоўцу востры прыжмураны позірк. Бацька сцвярджаў, што такая манера Сталіна тлумачылася проста: яго вочы прыкметна касілі... Гаварыў правадыр выразна, мерна, але ціха, як бы сабе ў вусы, і таму ад слухачоў патрабавалася асабліва ўвага, каб не пралуціць ніводнага слова. Ні на з'ездзе, ні на наступным пленуме Цэнтральнага Камітэта, падчас якога адбылася знакамітая двухгадзінная прамова Сталіна, якая стала яго своеасаблівым палітычным завяшчаннем, бацька не заўважыў нават падабенства ўсмешкі на сталінскім твары...

Упершыню абраны членам ЦК КПСС, Зімянін нават уявіць не мог, што адразу пасля заканчэння з'езда пачнецца тайная падрыхтоўка да грунтоўнага рэфармавання дзяржаўных структур.

На XIX з'ездзе партыі ў склад Прэзідыума ЦК КПСС, пашукаў на яго ўказанні Сталіна да 25 чалавек. Застаючыся адным з вядучых сакратароў Цэнтральнага Камітэта, адказным за пытанні дзяржаўнага планавання, фінансаў, гандлю і транспарту, Панамарэнка таксама займаў пасаду міністра нарыхтовак СССР. Гэтай працы таксама надавалася асаблівае значэнне з прычыны неабходнасці рацыянальнага захавання і размеркавання прадукцыі сельскай гаспадаркі.

Спрактыкаваная ў крамлёўскіх інтрыгах «старая гвардыя» (а яе пазіцыі пасля з'езда значна аслабелі — Сталін аддаліў Молатава, Мікаяна і Варашылава), насцярожана сачыла за ўзмацненнем пазіцыі сталінскіх вылучэнцаў — Мікаіла Міхайлава, Вячаслава Малышава, Міхаіла Пярвухіна, Максіма Сабурова і Панцеляймона Панамарэнкі, які працягваў карыстацца асаблівай прыхільнасцю правадыра. Характэрна, што цяпер, відавочна па волі Сталіна, у кіруючых органах партыі значную колькасць складалі так званыя «гаспадарчыя работнікі» і прадстаўнікі навукова-тэхнічнай інтэлігенцыі. Дзве трэці Прэзідыума — людзі з вышэйшай адукацыяй, у тым ліку тры дактары навук, чаго ніколі не было за ўсю гісторыю партыі.

СТАРАЎСЯ СУМЛЕННА РАДЗІМЕ»

У снежні 1952 года І.В. Сталін распарадзіўся азнаёміць членаў Прэзідыума ЦК КПСС з праектам дакумента аб прызначэнні Панамарэнкі на ключавы дзяржаўны пост, які сам Сталін займаў з мая 1941 года, правадыр канчаткова вызначыў свайго пераемніка.

Да пачатку 1953 года праект гэтага дакумента быў завізіраваны ўсімі членамі Прэзідыума ЦК КПСС, за выключэннем Берыі, Хрушчова, Малянюка і Булгарына.

Бацька не ведаў пра існаванне падобнага праекта, але казаў мне, што адчуваў набліжэнне істотных змен і ў партыі, і ў краіне. Сярод звязаных у нядаўнім мінулым камсамольскай працай бацькавых сяброў нападугласу абмяркоўваліся магчымыя намеры Сталіна «грунтоўна ператрэсіць» партыйную наменклатуру, адхіліць яе ад улады, гэта значыць пазбавіць ЦК КПСС магчымасці кіраваць дзяржавай, скасаваўшы сам апарат. Пагаворвалі таксама і пра тое, што роля пазбаўленых кіраўніцкай улады камуністаў будзе зведзена да ідэалагічнай і кадравай працы на месцах.

Сёння апублікавана шмат сведчанняў, якія пацвярджаюць рашучасць Сталіна перадаць усю паўнату ўлады ў краіне Савету міністраў СССР, які павінен быў узначаліць Панамарэнка. Сталін збіраўся зноў паставіць пытанне аб сваёй адстаўцы з пасады кіраўніка ўрада, які ён падымаў на кастрычніцкім Пленуме ЦК, спасылаючыся на сваю старасць і хваробы.

Вядома таксама, што гэты дакумент і іншыя сталінскія планы збіраліся абмеркаваць 3 сакавіка 1953 года на пасяджэнні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, а ў дзясятых чыслах сакавіка ўжо на пленуме ЦК КПСС прыняць адпаведныя рашэнні. Гэта пацвярджае былы Старшыня Вярхоўнага Савета СССР А.І. Лук'янух, які ў адным з інтэрв'ю заявіў, што яму даводзілася чуць пра гэты дакумент ад «давераных людзей».

Смяротна небяспечнае выпрабаванне выпала тады на долю Міхаіла Васільевіча Зімяніна. Трапіў ён, сам таго не жадаючы, у жорны бязлітаснай вялікай палітыкі. Але выстаў, не паступіўшыся ні гонарам, ні годнасцю.

Раптоўная хвароба Сталіна і яго смерць 5 сакавіка 1953 года выклікалі ўсплёск барацьбы за ўладу.

Панцеляймон Кандратавіч Панамарэнка быў вызвалены ад абавязкаў сакратара ЦК КПСС, пераведзены з членаў Прэзідыума ЦК у кандыдаты і прызначаны кіраўніком Міністэрства культуры СССР — установы, якая ўпершыню стваралася ў нашай краіне.

Такім чынам, праект сталінскай запіскі быў адхілены тымі, у чые рукі перайшла ўлада. З прыходам да кіраўніцтва партыі Хрушчова гэты дакумент знік.

Непрыязнае стаўленне да Панамарэнкі помслівы Хрушчоў неўзабаве распаўсюдзіць на таварышаў па службе і сяброў Панцеляймона Кандратавіча. У хрушчоўскі «чорны спіс» будзе занесены і Міхаіл Васільевіч Зімянін. Бацька не сцярджаў, але і не адмаўляў таго, што, у адпаведнасці са сталінскімі планами аб вылучэнні нацыянальных кадраў на кіруючыя пасады, перш за ўсё ў Беларусі і ва Украіне, ён павінен быў заняць пасаду першага сакратара ЦК Кампартыі Беларусі. Мяркуючы па ўсім, ён прысутнічаў на згаданым пасяджэнні Пленума ЦК, Савета міністраў Прэзідыума Вярхоўнага Савета ўвечары 5 сакавіка, удзельнікі якога прынялі пастанову «аб размеркаванні абавязкаў паміж членамі ЦК КПСС».

Змена ўлады пасля смерці правадыра праводзілася ў спешцы. На першыя ролі рваліся ўжо Хрушчоў, Малянюк і Берыя. Нягледзячы на ўсё яшчэ высокі аўтарытэт Сталіна, яго апошнія рашэнні былі адменены.

14 сакавіка адбыўся Пленум ЦК. Звесткі аб ім практычна адсутнічаюць нават у даследчай літаратуры. Думаецца, на ім былі прыняты важныя кадравыя рашэнні, у тым ліку і па кандыдатуры Зімяніна.

У красавіку яго выклікалі ў Маскву. Пасля гутаркі з міністрам замежных спраў Вячаславам Молатавым і рашэння Прэзідыума ЦК КПСС Зімянін перайшоў на працу ў цэнтральны апарат МЗС БССР.

Яго не пакідала адчуванне нявызначанасці. У 627-м нумары гасцініцы «Масква» ён правёў некалькі цяжкіх тыдняў. Нарэшце, ввечарам 15 чэрвеня ён быў выкліканы да першага на-

месніка Старшыні Савета міністраў, міністра ўнутраных спраў Лаўрэнція Берыі.

Берыя спытаў Зімяніна, як ён трапіў у МЗС, і калі той пачаў адказваць, рашуча сказаў: «Рашэнне, прынятае ў дачыненні да вас, няправільнае, больш за тое, памылковае!».

Даклад на роднай мове

Бацьку азнаёмілі з запіскай Берыі ў Прэзідыум ЦК КПСС ад 8 чэрвеня 1953 года з прапановай вылучыць на пасаду першага сакратара ЦК Кампартыі рэспублікі «т. Зімяніна М.В. — беларуса па нацыянальнасці, былога другога сакратара ЦК КП Беларусі, нядаўна пераведзенага на працу ў Міністэрства замежных спраў СССР у якасці начальніка аддзела».

25 чэрвеня 1953 г. у Мінску М.В. Зімянін выступіў перад удзельнікамі Пленума ЦК Кампартыі Беларусі. Упершыню за ўсю гісторыю сваіх пленумаў і з'ездаў беларускія камуністы са здзіўленнем слухалі дырэктывы даклад на роднай мове.

У выніку двухдзённых спрэчак усе палажэнні асноўнага даклада атрымалі аднадушную падтрымку, а кадравая рэкамендацыя ЦК КПСС, якая азначала замену рускага М.С. Патолічава беларусам М.В. Зімяніным на пасаду Першага сакратара ЦК Кампартыі Беларусі, гэтак жа дружна ўхвалена.

Ввечарам 26 чэрвеня Зімяніну патэлефанаваў Г.М. Малянюк. Пацікавіўшыся, як праходзіць пленум, ён раптам спытаў: «А можа быць, пакінуць Патолічава ў Беларусі? Не чапаць яго? Што вы думаеце?»

— Раз ёсць у вас такая прапанова, спрачацца не буду, — проста адказаў Зімянін і нечакана для сябе дадаў: — Самі ведаеце, а суды не рваўся.

Пра далейшыя падзеі Міхаіл Васільевіч распавядаў наступнае:

«Вяртаюся ў залу пасяджэнняў, выходжу на трыбуну: «Таварышы! Тэлефанавалі з Масквы...»

Мне і няўцям было ведаць, што ў гэты дзень — 26 чэрвеня — арыштавалі Берыю. Пра гэта Хрушчоў ужо паведаміў Патолічаву, а той, натуральна, нікому ні слова. Не ведаючы ўсёй падаплёкі, працягваю: «У Маскве ёсць меркаванне: з улікам ходу Пленума пакінуць таварыша Патолічава на пасаду першага сакратара. Давайце вырашым».

Да гэтага абмеркаванне ішло дастаткова ажыўлена: гучалі выступленні і з крытыкай, і з добрымі словамі. Цяпер жа вынікі дэбатаў былі фактычна прадвызначаны. Прагаласавалі, натуральна, за тое, каб «прасіць Прэзідыум ЦК КПСС перагледзець пастанову ЦК КПСС ад 12 чэрвеня с.г. у дачыненні да тав. Патолічава Мікалая Сямёнавіча і пакінуць яго першым сакратаром ЦК КПБ».

Абвясцілі перапынак. Я патэлефанаваў Малянюку. «Добра, — сказаў той. — Пазней мы вас праінфармуем аб нашым рашэнні».

Далажыў удзельнікам аб тым, што Крэмль даў «добра» і перадаў старшынства на Пленум Патолічаву, а той адразу на трыбуну — выступаць: «Таварышы, ЦК падтрымлівае наша рашэнне! У ЦК таксама ёсць меркаванне аб прызначэнні таварыша Зімяніна Старшынёй Савета Міністраў БССР. Няма прэрэчанняў? Няма!»

Позна ўвечары заходжу да Патолічава. Павіншаваў яго, а потым пытаюся: «Калі ласка, скажыце, размаўлялі вы з Хрушчовым? Што азначалі падобныя павароты?»

— А хіба ты не ведаеш? Берыя арыштаваны. У гэтым усё пытанне!

— Мікалай Сямёнавіч, будзем лічыць нашу размову скончанай. Зычу вам поспехаў, а сам, з вашага дазволу, заўтра еду ў Маскву. Спадзяюся, што тут я з Вамі больш не сустраўся.

У сакратарыяце Хрушчова папрасіў мяне прыняць. Праз тры дні ён мяне прыняў: «Гэта яшчэ што такое? Чаму тут з'явіўся?»

— Так ужо атрымалася. Не складваецца...

— Вы вельмі легкадушна ставіцеся да рашэнняў ЦК: то туды, то сюды!

— Мікіта Сяргеевіч, а вы мяне пыталіся, калі накіроўвалі туды, а потым адмянялі сваё рашэнне? Пацікавіліся, ці згодны я працаваць старшынёй Саўміна Беларусі? Прашу далажыць Цэнтральнаму Камітэту аб маёй просьбе: дазвольце мне вярнуцца ў Маскву.

Праз два дні выклікалі на пасяджэнне Прэзідыума ЦК — Малянюк, Хрушчоў, Молатаў, Варашылаў...

— Таварыш Зімянін, мы лічым што вы сумленна выканалі рашэнне ЦК па Беларусі, —

М.В. Зімянін (у цэнтры) у партызанскіх лясах, 1943 год.

сказаў В.М. Молатаў. — Да вас прэтэнзія няма. І усё ж такі, чаму вы хочаце адтуль з'ехаць?

Я пастараўся не ўдавацца ў падрабязнасці.

— Ці бачыце, таварыш Молатаў, абставіны складваюцца так, што мы з Патолічавым будзем нагадваць двух мядзведзяў у адной бярозе. Прашу пазбавіць мяне ад гэтага.

— А вы, уласна, чаго хочаце? — прагучала пасля кароткай паўзы пытанне.

— Тут прысутнічае Вячаслаў Міхайлавіч... Калі не будзе прэрэчанняў, хацеў бы працаваць у МЗС.

Нечакана мяне падтрымаў Мікіта Хрушчоў.

— А сапраўды... Вячаслаў Міхайлавіч, як вы глядзіце на гэтую прапанову?

— Калі ласка, хоць заўтра, — адказаў Молатаў. — Ён для нашай кампаніі падыходзіць. Хай вяртаецца».

Молатаў падтрымаў Зімяніна, згадаўшы яго як «добрага таварыша» на ліпеньскім Пленуме ЦК КПСС, удзельнікі якога на працягу шасці дзён асуджалі «злачынныя антыпартыйныя і антыдзяржаўныя дзеянні Берыі і яго паслугачоў».

А да такіх паслугачоў мог быць прылічаны і Міхаіл Зімянін. Мікіта Хрушчоў у сваіх «Успамінах», выдадзеных упершыню на Захадзе ў пачатку 1970-х гадоў, запэўніваў, што лінія на вылучэнне нацыянальных кадраў у кіраўніцтве саюзных рэспублік «заўсёды была ў наяўнасці ў партыі. Але ён (Берыя. — У.З.) паставіў гэтае пытанне пад рэзкім вуглом антырускай накіраванасці ў даданні, вылучэнні і падборы кадраў. Ён хацеў з'яднаць нацыяналаў і аб'яднаць іх супраць рускіх. Заўсёды ўсе ворагі Камуністычнай партыі разлічвалі на міжнацыянальнае барацьбу, і Берыя таксама пачаў з гэтага...»

Смяротна небяспечнае выпрабаванне выпала тады на долю Міхаіла Васільевіча Зімяніна. Трапіў ён, сам таго не жадаючы, у жорны бязлітаснай вялікай палітыкі. Але выстаў, не паступіўшыся ні гонарам, ні годнасцю і, як пакажуць усе наступныя пражытты ім гады, захаваў сваё добрае імя.

Тое, што адбылося з ім у пяцьдзясят трэцім, ён шмат у чым тлумачыў нянавісцю Хрушчова да Панамарэнкі і яго асяроддзя.

А вось да Молатава бацька захаваў удзячна-паважлівае стаўленне. Улетку 1956-га, калі Молатава здымалі з пасады міністра замежных спраў, Зімяніна як загадчыка аддзела і члена Калегіі МЗС выклікалі на пасяджэнне маскоўскага партыйнага актыва з разлікам на тое, што ён выступіць з асуджэннем палітычных памылак свайго былога кіраўніка. Міхаіл Васільевіч абмежаваўся крытыкай пазіцыі Молатава па югаслаўскім пытанні.

Выступленне Міхаіла Зімяніна выклікала раздражненне ў кіраўніка маскоўскай партыйнай арганізацыі Кацярыны Аляксееўны Фурцавай: «Маглі б і больш сказаць!».

Ні сну, ні спакою

У жыцці Міхаіла Васільевіча Зімяніна наступіў «дыпламатычны перыяд». Ён вярнуўся ў 4-ы Еўрапейскі аддзел, кіраўніцтва якім пасля яго ад'езду ў Мінск было даручана Юрыю Андропова.

Яны ведалі адзін аднаго з даваеннай пары. Абодва працавалі ў камсамоле, узначальвалі маладзёжныя арганізацыі Беларусі і Карэла-Фінскай ССР. У вайну сустракаліся ў Маскве ў Цэнтральным штабе партызанскага руху. Да 1953 года былі ў вышэйшым партыйным кіраўніцтве сваіх рэспублік. Амаль адначасова

«пагарэльцамі», як жартаваў Міхаіл Васільевіч, прыйшлі да Молатава ў МЗС. Зімяніну даводзілася чуць пра тое, што Андропова, ці не адзінаму з кіраўнікоў Карэліі, цудам удалося пазбегнуць арышту ў сувязі з «ленінградскай справай». Ацэньваючы далікатнасць Юрыя Уладзіміравіча, які не распытваў пра мінскую паездку, Зімянін таксама пазбягаў пытанняў аб карэльскім перыядзе жыцця Андропова. Хоць у яго выклікала здзіўленне адсутнасць баявых узнагарод у чалавека быццам бы з партызанскім мінулым, які неяк прагаварыўся, што займаўся падрыхтоўкай і закідваннем дыверсійных груп за лінію фронту.

Праз шмат гадоў сакратара ЦК КПСС Міхаіла Васільевіча Зімяніна непрыемна здзівіў жорсткае пазіцыя Генеральнага сакратара Юрыя Андропова пры абмеркаванні на адной з нарад у Цэнтральным Камітэце пытанні аб рукапісе кнігі Панамарэнкі «Усенародная барацьба ў тыле нямецка-фашысцкіх захопнікаў. 1941-1944 гг.». Рэзка запярэчыўшы супраць яе апублікавання, Андропоў спасылаўся на меркаванне спецыялістаў па дыверсійнай справе. Да іх ён неназойліва прылічыў і сябе. Маўляў, у кнізе апісаны метады і прыёмы партызанскай барацьбы, якімі могуць скарыстацца сучасныя тэрарысты. Зімяніну ж, які ўважліва прачытаў рукапіс, бачылася больш важкая прычына прэрэчанняў Генеральнага: на яго старонках ні разу не згадвалася імя Андропова.

З вялікай цяжкасцю Міхаілу Васільевічу ўдалося дамагчыся выдання працы Панамарэнкі абмежаваным накладам з грывам «Для службовага карыстання». Ён паспеў уручыць кнігу аўтару, і гэта палепшыла апошнія дні жыцця Панцеляймона Кандратавіча.

А тады, у верасні 1953 года, перадаючы справы Зімяніну, Андропоў не таіў палёккі: «Міша, гэта не аддзел, а вар'яцкі дом. Ні сну, ні спакою!»

Працавалі ў МЗС памногу і падоўгу, нярэдка заканчваючы далёка за поўнач. Аператыўны аддзел, да кіраўніцтва якім прыступіў Міхаіл Зімянін, займаўся праблемамі адносін Савецкага Саюза з васьмю сацыялістычнымі еўрапейскімі краінамі і Грэцыяй.

Змены ва ўнутрыпалітычным жыцці Савецкай краіны пасля смерці І.В. Сталіна непазбежна цягнулі за сабой пэўны перагляд знешнепалітычнага курсу. Савецкія дыпламаты ўпарта шукалі развязкі канфліктных сітуацый, народжаных «халоднай вайной», у адносінах з капіталістычнымі краінамі, удзельнічалі ў распрацоўцы новай знешнепалітычнай стратэгіі, якая ў сярэдзіне 1950-х гадоў праявіцца ў «прынцыпах мірнага суіснавання». Не менш напружана і карпатліва вялася праца па наладжанні палітычнага, эканамічнага, ваеннага супрацоўніцтва з тымі еўрапейскімі і азіяцкімі дзяржавамі, у якіх перамаглі народна-дэмакратычныя рэвалюцыі. З умацаваннем ваеннага механізму Варшаўскага Дагавора і ўдасканаленнем Савета эканамічнай узаемадапамогі фармавалася новае геапалітычнае ўтварэнне — сусветная сацыялістычная сістэма.

Зімянін ведаў, што Андропова вырашана накіраваць саветнікам у пасольства СССР у Венгрыі з прыцэлам на больш высокую пасаду. Шкада было расставіцца. Напружана, практычна без выхадных, праца ў аддзеле зблізіла іх. Яны разумелі адзін аднаго з паўслова. Разумны, выхаваны, вонкава заўсёды добразычлівы — такім запомніўся Міхаілу Васільевічу Юрыю Уладзіміравічу.

Андропоў з'ехаў у Венгрыю саветнікам і ўжо праз год узначаліў савецкае пасольства ў Будапешце.

(Заканчэнне будзе.)

...ПАМІЖ ЖЫЦЦЁМ І СМЕРЦЮ

Пляшкі, лыжкі, кубкі, фотаздымкі родных, лекі, сродкі гігіены, харчовыя пайкі і нават прадукцыя сусветна вядомых брэндаў... Чаго толькі не было ў акапах і кішэнях салдат розных армій!

Унікальная экспазіцыя прадметаў, якія належалі салдатам ваенных падзей XX стагоддзя, размяшчалася ў Беларуска-шведскім музее гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. «Падарожнічаючы» па музейных установах нашай краіны, маштабны беларуска-шведскі праект «Рэчы паміж жыццём і смерцю» зрабіў тут прыпынак да 25 студзеня.

— Экспазіцыя дастаткова маладая, — расказвае куратар выставы, загадчык сектара музея Валерый НАДТАЧАЕЎ. — Упершыню яе прэзентавалі ў шведскім Музеі Арміі (Стакгольм) у 2010 годзе. Турб'ёрн Ленсгук — энтузіяст, калекцыянер, што прудымаў сабраць рэчы, якімі карысталіся салдаты розных краін у акапах Першай і Другой сусветных войнаў, В'етнамскай вайны і нават узброеных канфліктаў канца XIX стагоддзя. Тон усёй экспазіцыі задаюць прадметы з Заходняй Еўропы, ЗША і Японіі. Філасофскі сэнс выставы ў тым, каб паказаць, што салдат на вайне заўсёды знаходзіцца паміж жыццём і смерцю. Як і рэчы, якія яго суправаджаюць.

Больш за тысячу самых розных прадметаў складаюць экспазіцыю выставы. Усё што заўгодна можна было знайсці ў кішэнях і рэчмышках нямецкіх, амерыканскіх, англійскіх, французскіх, японскіх і іншых вайскоўцаў. На выставе — усяго некалькі рэчаў, якія належалі рускім салдатам. Экспанатаў беларускага паходжання адшукаць не давялося.

І тады кіраўнік філіяла «Кока-Колы» ў Германіі прапанаваў хімікам распрацаваць нешта падобнае да любімай вадкасці. Так з'явілася знакамітая «Фанта».

Адразу кінулася ў вочы шыкоўная калекцыя пляшак. Самыя розныя па форме і памеры, зробленыя са шматлікіх матэрыялаў. Нямецкія пляшкі перыяду Першай сусветнай вайны алюмініевыя. Некаторыя — са спецыяльнымі кубкамі. Пляшка французскага адрозніваецца наяўнасцю дзвюх гарлавін: у адну ёмкаса можна было наліваць два віды напояў. Англійскія — зроблены са сталі, што сведчыць аб наступленні: брытанцы былі багачэйшымі напярэдадні гэтай вайны. Праўда, кубкаў для піцця тут ужо няма,

затое ў спецыяльныя чахлы запакавана нешта накішталт шклянкі.

— Мала хто ведае, што ў Першую сусветную вайну руская армія ўвайшла ў тым ліку і са шклянкімі пляшкамі, — працягвае Валерый Мікалаевіч. — Аднак хутка ад іх адмовіліся, паколькі падчас баявых дзеянняў яны пераўтвараліся ў небяспечны элемент. Такім чынам, сама вайна дыктавала ўмовы для мадэрнізацыі, удасканалення пэўных прадметаў, што вельмі добра адлюстравана на выставе.

Нельга не заўважыць і пераемнасць некаторых ідэй у арміі розных краін. Найбольш яркавы прыклад — плакат дзядзькі Сэма, які ў 1917 годзе быў напісаны амерыканскім мастаком Джэймсам Мантгомеры Флэгам. Яго тыраж склаў амаль чатыры мільёны паасобнікаў, таму шведскаму калекцыянеру знайсці гэты плакат было не складана. На ім паказаны дзядзька Сэм, які заклікае амерыканцаў уступаць у армію. Але што цікава: Флэг тут не быў вынаходнікам. У 1914 годзе англійскі мастак Альфрэд Літ намаляваў падобны плакат, дзе брытанскі лорд Кітчынер выступае з прызывам уступаць у брытанскую армію. З той жа оперы — і знакаміты плакат савецкага мастака Дзмітрыя Маора «Ты запісаўся добраахвотнікам?» (1920 г.).

Як вядома, баявыя дзеянні адбываліся не толькі на сушы, але і на вадзе. Цікавыя экспанаты — выратавальныя сродкі, якія выкарыстоўваліся, калі чалавек заставаўся адзін на адзін з воднай стыхіяй. Напрыклад, паветраны змей, прызначаны для таго, каб той, хто апынуўся ў такой сітуацыі, мог звярнуць на сябе ўвагу. Калі ты будзеш махаць рукамі, цябе могуць не заўважыць. А вось калі ў паветра падыецца змей, расфарбаваны ў яркія колеры, шанцаў на тое, што цябе ўбачаць, больш. Менавіта пасля Другой сусветнай вайны паветраны змей пачаў выкарыстоўвацца як забавка.

— Паміж ваеннымі дзеяннямі былі і перапынкі: як вядома, у дні вайны ёсць хвіліны цішыні, — гаворыць куратар выставы. — І ў гэты час салдаты чымсьці займаліся: удасканальвалі сваю баявую падрыхтоўку, гулялі ў карты, маліліся кожны свайму Богу, лячыліся, галіліся... І гэтыя справы суправаджаліся пэўнымі прадметамі.

Напрыклад, шматлікімі слоікамі і шклянкімі з гарбатай і нават кавай. Прыгожыя ўпакоўкі адразу звяртаюць на сябе ўвагу. Тут жа — і знакамітыя кубкі «Magi». Праўда, у іншай абгорцы.

— Значыць, пакуль нашы салдаты задавальваліся лустай хлеба і кубкам звычайнай вады, англічане і французы пілі гарбату? — не стрымалася я.

— Магчыма, яно і так, але мала хто ведае, што ў вайне 1812 года ў кожнага французскага вайскоўца былі прыборы для індывідуальнага прыгатавання ежы, а ў рускіх салдат — нават свае кухні, дзе цэнтралізавана гатавалі якасную гарачую ежу.

І невядома, што ў дадзеным выпадку лепшае, — упэўнены субсяседнік. — А што тычыцца савецкіх пайкоў у Вялікую Айчынную, то па каларыйнасці яны ніколі не саступалі пайкам іншых армій.

І гэта нягледзячы на тое, што нашы саюзнікі харчаваліся даволі нечаканымі для таго часу прадуктамі.

Напрыклад, у аварыйны паёк амерыканскага салдата ўваходзілі шматкаладны напітак, арэхавы рулет, батончык, жэле, жавальная гумка, кава «Nescafe», лімонны сок, бляшанкі са свінінай, арахісавым маслам, крэкеры, цукеркі... Запівалі ўсё гэта, відаць, «Кока-Колай» і «Фантай» — бо што на стэндзе сярод салдацкага харчу робяць бутэлькі з-пад гэтых знакамітых напіткаў? Выглядалі, праўда, яны па-іншаму. Аднак брэнд ёсць брэнд. І як ні дзіўна, з'явіўся адзін з іх якраз на пачатку Другой сусветнай вайны. Да яе ўсе немцы пілі «Кока-Колу», але ў сувязі з ваеннымі дзеяннямі краіны антыгітлераўскай кааліцыі продаж гэтага напітку спынілі. Перад немцамі паўстала пытанне: што ж піць? І тады кіраўнік філіяла «Кока-Колы» ў Германіі прапанаваў хімікам распрацаваць нешта падобнае да любімай вадкасці. Так з'явілася знакамітая «Фанта».

Асобна прадстаўлены сродкі сігналізацыі і апавяшчэння. Тэлефон, тэлеграф, сігнальны пісталет, шматлікія свісткі і нават галубіная трубка, якая падвязвалася да лапак паштовых галубоў. Малавядомым з'яўляецца факт, што голуб пад нумарам 888 пасмяротна быў удастоены звання палкоўніка англійскай арміі і пахаваны з воінскай пашанай у гады Першай сусветнай вайны. Французы, у сваю чаргу, свайго голуба

ўзнагародзілі залатым медалём, за тое, што ён, паранены, даставіў вестку па прызначэнні.

На выставе адлюстравана і тэма правядзення вольнага часу: калі салдат мог выпіць чарку віскі або кубак шнапсу, згуляць у карты або даміно, скласці пазлы. Ва ўсіх арміях свету былі веруючыя людзі. І калі была вольная хвілінка, кожны маліўся свайму Богу. Аб гэтым сведчаць шматлікія нацельныя крыжыкі, рэлігійныя кнігі, той жа «Новы Завет». Трэба адзначыць, што сярод рэлігійных рэчаў

пераважаюць прадметы польскага паходжання.

Асобнае месца прысвечана сродкам гігіены. Ласьёны для валасоў, зубныя шоткі, растворы для паласкання рота, лютэрык, станкі для галення, грабеньчыкі для вычэсвання вошай, крэмы, памады... Вядома, бо на вайне былі і жанчыны. І як заўсёды яны імкнуліся выглядаць прыбабна.

Наўрад ці савецкі салдат мог пахваліцца наяўнасцю такой колькасці медыцынскіх сродкаў нават у палкавой аптэцы. Жгут, вата, ёд, бінт, лейкопластыр, аспірын, сродкі ад насякомых, парашкі ад вошай, шпрыц для падскураных ін'екцый, набор для аказання першай дапамогі пры ўкусах змей... Некаторыя экспанаты проста ўражваюць: сонцахоўныя акуллары знакамітай маркі «Рэй-Бэн», ваенны горн, маршавы барабан, латарэйныя білеты, аблігацыі, грамафон, плацінкі, у тым ліку з кампазіцыямі вядомага амерыканскага трамбаніста Глена Мілера.

— Вітрыны, на якіх прадстаўлены амерыканскія экспанаты перыяду Другой сусветнай вайны, сведчаць аб высокім узроўні развіцця краіны, — перакананы Валерый Надтачаеў. — У першую чаргу, што тычыцца камфорту. Вядома, гэта абумоўлена не тым, што кіраўніцтва клапацілася пра сваіх салдатаў. Так, амерыканскія салдаты Другой сусветнай вайны былі лепш экіпіраваны, але і ЗША знаходзіліся ў лепшым становішчы. Іх ніхто не бамбіў, не рабаваў, яны не галадалі.

Адным словам, рэчы, прадстаўленыя на выставе, сімвалізуюць розніцу паміж жыццём і смерцю, паказваюць сутнасць ваеннага жыцця, дзе ёсць месца не толькі смутку, але і радасці. Вельмі цікава даведацца пра гісторыю гэтых прадметаў, падзей, у якіх яны прысутнічалі як нямяя сведкі.

Вераніка КАНЮТА.
Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

■ Пад крылом дабрныі

АНЁЛ, СКАЎТ І КАЗАЧНАЯ ГАРМАТА

Святочны залп абвясчае пачатак фестывалю.

У Мінску адбыўся чацвёрты «Фестываль дабрныі» — дзіцячае свята, якое яркава дапоўніла ўрачыстую праграму міжнароднай духоўна-асветніцкай выставы-кірмашу ў сталічным Палацы мастацтваў. Арганізавалі яго вернікі мінскага прыходу ў гонар абраза Божая Маці «Неўпівальная чаша» і Саюз сястрыстваў міласэрнасці Беларускай праваслаўнай царквы.

— Наша гармата казачная, — папярэдзілі ўдзельнікі святочнага канцэрта маленькіх і дарослых глядачоў. — Яна страляе канфетці і цукеркамі ў доказ таго, што ўсё вакол нас можа і павінна служыць толькі добрым мэтам. Святочны залп такой гарматы апавяшчае пачатак вялікага канцэрта ў межах акцыі «Анёл міласэрнасці».

Анёл міласэрнасці павітаў са сцэны глядачоў, сярод якіх былі дзеці-сіроты і дзеці-інваліды, і запрасіў усіх у захапляльнае падарожжа па Краіне дабрныі. Блаславіў прысутных у гэты шлях протаіерэй Дзянісіў.

Маленькія артысты з нядзельных школ і творчых свецкіх калектываў падрыхтавалі цікавы фестывальны канцэрт. Сваё майстэрства паказалі таксама лаўрэаты міжнароднага фестывалю-конкурсу інклюзійнай творчасці дзяцей і моладзі «Пад крыламі Арыёна».

Самым урачыстым момантам стаў прыход на свята прадстаўнікоў Беларускай

Віфлеемскі агонь для ўдзельнікаў «Фестывалю дабрныі» ў руках старшыні каардынацыйнага савета беларускіх скаўтаў Ігара Касцёвіча.

Свечкі, апаленыя віфлеемскім агнём, раздавалі ўсім глядачам і ўдзельнікам.

рэспубліканскай скаўцкай асацыяцыі. Яны прынеслі лампаду, запаленую ў віфлеемскай пячоры Раства Хрыстовага. Свечкі, апаленыя гэтым агнём, як знак Божай дапамогі ва ўсіх добрых справах, скаўты падарылі ўсім глядачам і ўдзельнікам фестывалю.

Яўген ПЯСЕЦКІ, фота аўтара

■ Незвычайнае побач

КАМЕННЫ ЗУБР...
ВЫКОНВАЕ ЖАДАННІКарэспандэнт «Звязды» пабываў у месцы,
дзе знаходзіцца самы вялікі беларускі валун

«Вялікі камень» даўжынёй 11 метраў, шырынёй — 5,6 метра і вышынёй — 2,8 метра па форме вельмі нагадвае зубра. А вага таго «звера» — аж 800 тон! І ўсё гэта — па прыкладных падліках, бо на колькі метраў пад зямлёй «прасеў» камень, дакладна невядома.

Многія здалёк круглы год прыязджаюць па цуд у наваколле вёскі Горкі Шумілінскага раёна. Людзі пераадоляюць сотні, а некаторыя і тысячы кіламетраў, каб дабрацца да самага вялікага ў Беларусі валуна, папрасіць нешта ў яго. Вераць, што ён выконвае жаданні, і пакідаюць камню сімвалічныя «ахвяраванні». Некаторыя потым сцвярджаюць, што насамрэч гіганцкі валун ім дапамог.

Камень мне паказаў начальнік Шумілінскай раённай інспекцыі прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Генадзь Кісялевіч.

— Толькі далёка не адыходзьце, каб не шукаць вас потым! — папярэдзіў ён. І потым высветлілася, што не жартаваў. Ёсць легенда, што падарожнікі насамрэч гублялі «арыенціры», знаходзячыся побач з ва-

луном. У іх знікала адчуванне часу і прасторы. Некаторыя з тутэйшых расказваюць, што людзі ля валуна страчвалі кантроль над сабой і нават бачылі... мора. І чулі гукі хваляў, якія накрываюць бераг. Жак нейкі, чартаўшчына! Нездарма ж другая назва валуна — «Чортаў камень». Ёсць легенда, што ведзьмы збіраліся на ім на шабаш.

Безумоўна, апавяданні пра мора можна лічыць «палётам фантазіі», але ж як расказваюць краянаўцы, валун гіганцкіх памераў насамрэч «родам» з марскога берага. А дакладней — з Фінскага заліва. І з'явіўся ён «на вечнай стаянцы» ў нас у ледніковы перыяд...

— Наконт таго, наколькі глыбока «засеў» валун пад зямлёй, навукоўцы меркавалі, што мінімум на метры тры, але колькі дакладна, сказаць не магу, — працягвае Генадзь Кісялевіч.

Дзіўна, але факт: аказваецца, у савецкі час, калі праводзіліся маштабныя меліярацыйныя работы, гіганцкі камень хацелі знішчыць. Але да выбухаў справа не дайшла, бо геалагі даказалі ўнікальнасць валуна.

Як скептык, спачатку ніяк не хацеў верыць у ніякія цуды. І да прапа-

новы проста дакрануцца і мо нешта адчуць ставіўся адпаведна. Але... у даволі марозны дзень адчуў цеплыню, якая сыходзіла ад каменя. Тутэйшыя сцвярджаюць, што ён можа сагрэць чалавека ў самыя халодныя дні года.

Вядома, немагчыма пацвердзіць або, наадварот, абвергнуць цудоўны ўплыў валуна на людзей. Тым не менш, жарт жартам, але некаторыя жанчыны спецыяльна залазяць на камень, каб... урэшце зацяжарыць.

Пры ўсім гэтым валун — помнік прыроды рэспубліканскага значэння.

Адпаведна ахоўваецца дзяржавай. Таму наўрад ці можна зразумець тых, хто на яго залазіць, тым больш спрабуе адпілаваць кавалак.

З часам валун сам па сабе разбураецца: ад перападаў тэмператур, дажджоў і гэтак далей. І вялікія шчыліны таму пацвярджэнне. Міжвольную ўсмешку выклікалі купюры, пакінутыя ў іх. Спрабавалі «падкупіць» камень?

Цікава, што юныя жыхары раёна, якія цікавяцца краянаўствам, яшчэ гадоў сем таму знялі невялікі фільм, прысвечаны камню. Яны лічаць, што пабываць у Шумілінскім раёне і не пабачыць цудаздзейны валун, недаравальна.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
Фота аўтара.

Шумілінскі раён

ЦІКАВЫЯ ФАКТЫ ПРА ГІГАНЦКІЯ КАМНІ

✓ Самы вялікі камень-валун у свеце знаходзіцца ў ЗША — у пустыні на тэрыторыі штата Каліфорнія. Ён нават больш падобны да гіганцкай скалы. Вышыня яго прыкладна з сяміпавярховы дом, а плошча, на якой ён стаіць, больш за 1800 метраў;

✓ Мінчане могуць ганарыцца самым вялікім музеем валуноў пад адкрытым небам. Аналагічны літоўскі састануае разы ў два па колькасці экспанатаў;

✓ Адзін з самых ушанаваных ва ўсёй Беларусі полацкі Барысаў камень разам з трыма «сабратамі» ў пачатку 1980-х знайшлі за межамі горада і толькі потым усталявалі побач з Сафійскім саборам. І да яго

прыходзіць «па цуд», многія лічаць яго лязэбным. Прыметр яго «толькі» 8 метраў — малы ў параўнанні з «Вялікім»;

✓ У Глыбоцкім раёне энтузіясты так і не вызначылі валун, ля якога французы падчас вайны 1812 года схавалі нарабаванае багацце;

✓ На жаль, мала хто ведае пра валун у вёсцы Язна, што ў Мёрскім раёне. Ля яго, паводле легенды, вячэраў князь Усяслаў Чарадзей. Вядомы мастак і краянаўца Язэп Драздовіч сцвярджаў, што князь з войскамі зімаваў у наваколлях вёскі. І, вядома ж, расказваюць, што і гэты валун таксама «падкажа», дзе ёсць скарб...

■ Спорт-тайм

ІСПАНІЯ КАЖА «ОЛА!»
ЯГОРУ ФІЛІПЕНКУ

У традыцыйным аглядзе «Звязда» распавядае пра найбольш значны падзеі беларускага спорту ў новым годзе — першае паражэнне «зубраў» за два месяцы, фіяска беларускіх гандбалістаў на падрыхтоўчым турніры да чэмпіянату свету і новыя трансферныя рашэнні БАТЭ.

1 Адзін з лідараў заходняй канферэнцыі КХЛ, фінскі «Ёкерыт», спыніў дзевяціматчавую пераможную серыю мінскага «Дынама». Падпечныя Любаміра Покавіча саступілі ў першым выязным матчы 2015 года — 2:5. Ужо ў першай палове стартавай дваццаціхвілінкі хельсінкскія «джокеры» зарабілі перавагу ў тры шайбы. Але Пол Шчахура і Лукаш Крайчак скарацілі адставанне да мінімуму, які ўтрымліваўся да самага канца паядынку. Тым не менш за апошнія чатыры хвіліны фіны закінулі яшчэ дзве шайбы ў вароты Дэвіда Тэйлара.

Пасля гульні галоўны трэнер «Дынама» Любамір ПОКАВІЧ адзначыў, што вынік матча быў вырашаны ў першым перыядзе: «Што казаць, калі сапернік адразу закінуў нам тры шайбы, дзве з іх — у большасці. І абодва разы былі разыграны шыкоўныя камбінацыі. Першы перыяд мы папросту праспалі, а калі закінулі сваю першую шайбу, сталі гуляць лепш. Так што другім і трэцім перыядам мы задаволены. Вядома, шкада, што не атрымалася закінуць, нават у пустыя вароты. Але зноў-такі гэта заслуга саперніка, які ведаў, што нам неабходны галы і таму добра нас прэсінгаваў».

Фота: Наводзіць БУЖАКІН.

Следам за лепшым форвардам краіны Сяргеем Крыўцом беларускі футбольны чэмпіянат пакідае лепшы абаронца — Ягор Філіпенка.

2 Мужчынская зборная Беларусі па гандболе з нулявым балансам скончыла выступленне на міжнародным турніры Yellow Cup, які праходзіў у Швейцарыі. Падпечныя Юрыя Шаўцова прайгралі зборным Туніса, Славакіі і Швейцарыі і занялі апошняе месца ў групе. Перамогу ж на турніры святкавалі прадстаўнікі афрыканскага кантынента. Адзначым, праз тыдзень беларусы адправяцца на чэмпіянат свету, які адбудзецца ў Катары.

3 Лепшы абаронца чэмпіянату Беларусі футбаліст Ягор Філіпенка падпісаў кантракт з іспанскай «Малагай». Як паведамляюць у іспанскіх СМІ, Філіпенка ўжо прайшоў медыцынскае абследаванне і нават правёў першую трэнероўку са сваёй новай камандай.

Адзначым, што ФК «Малага» выступае ў ЛА Лізе — вышэйшым футбольным дывізіёне іспанскага чэмпіянату. У мінулым сезоне «медузы» фінішавалі на 11-м месцы ў турнірнай табліцы.

4 У гэты ж час былі клуб Філіпенкі БАТЭ развітаўся яшчэ з трыма футбалістамі. Кіраўніцтва клуба вырашыла не падаўжаць кантракты з абаронцам Неманьям Тубічам, варатарам Германам Маліньшам і паўабаронцам Андрэем Якаўлевым. Адзначым, што раней БАТЭ пакінуў Анры Хагуш. А сярод «набыткаў» лепшага клуба краіны — варатар «Белшыны» Андрэй Шчарбакоў, а таксама паўабаронцы Сяргей Глябо («ФК «Слуцк») і Аляксей Рыас (ФК «Шахцёр»).

Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ

ГАРАСКОП СТРЫЖАК
НА СТУДЗЕНЬ

6 студзеня, аўторак. Стрыжка ў гэты дзень умацуе вашы валасы, яны будуць менш секчыся.

7 студзеня, серада. Добры час для наведвання цырульніка. Пры стрыжцы ў гэты перыяд валасы добра растуць, умацоўваюцца, набываюць устойлівасць да знешніх уздзеянняў, менш сякуцца.

8 студзеня, чацвер. Спрыяльны час для догляду валасоў.

9 студзеня, пятніца. Спрыяльны дзень для наведвання салона. У гэты перыяд паляпшаецца структура і паскараецца рост валасоў.

10 студзеня, субота. Добры дзень для аздаравлення валасоў. Стрыжка зробіць іх пышнымі і густымі.

11 студзеня, нядзеля. Выдатны дзень для стрыжкі валасоў, новая стрыжка прынясе вашым валасам здароўе і прывабнасць.

12 студзеня, панядзелак. Дзень выдатна падыходзіць для стрыжкі, больш за тое, стрыжка дапаможа прыцягнуць у ваша жыццё каханне, новыя перспектывы і знаёмствы і яркія ўражанні.

13 студзеня, аўторак. Не самы добры дзень для стрыжкі, хаця б з-за таго, што вы лёгка будзеце ўпадаць у дэпрэсію, вас будзе пастаянна даймаць адчуванне незадаволенасці жыццём.

14 студзеня, серада. Дзень для стрыжкі абсалютна нейтральны, ні на што не будзе ўплываць.

15 студзеня, чацвер. Не зусім удалы дзень для стрыжкі і афарбоўвання валасоў. Стрыжка можа не спадабацца.

16 студзеня, пятніца. У цэлым дзень нейтральны для наведвання цырульніка. Калі сёння вы плануеце стрыжку, то яе даўжыню і форму лепш выбраць за гадзю.

17 студзеня, субота. Абавязкова падстрыжыце валасы ў гэты дзень, каб зрабіць сваё жыццё больш яркім і цікавым.

18 студзеня, нядзеля. Сёння яшчэ адзін спрыяльны дзень для візіту ў салон. Аднак пры гэтым не варта эксперыментаваньні рэзка мяняць звыклы для вас вобраз.

19 студзеня, панядзелак. Сёння не варта стрыгчы валасы, інакш вы можаце страціць нешта каштоўнае для сябе.

20 студзеня, аўторак. Добры час для правядзення нестандартных стрыжак.

21 студзеня, серада. Дзень вельмі спрыяльны для наведвання цырульніка, можна паэксперыментаваць з даўжынёй валасоў і формай прычоскі.

22 студзеня, чацвер. На календары неспрыяльны дзень для стрыжкі.

23 студзеня, пятніца. Сёння ўсім варта ўстрымацца ад стрыжкі валасоў.

24 студзеня, субота. Стрыжка ў гэты дзень паскарае рост валасоў са стратай іх якасці, а значыць, ён неспрыяльны.

25 студзеня, нядзеля. Рэкамендуецца адмовіцца ад стрыжкі, каб пазбегнуць лішніх праблем з выпадзеннем валасоў.

26 студзеня, панядзелак. Выдатны дзень для наведвання цырульніка. Фарба для валасоў ляжа роўна, яе колер доўга не пабякне, а стрыжка зробіць вас больш рашучымі.

27 студзеня, аўторак. Добры дзень для стрыжкі.

28 студзеня, серада. Сёння стрыгчы і афарбоўваць валасы не рэкамендуецца.

29 студзеня, чацвер. Стрыжка ў гэты дзень не зменіць структуры і якасці валасоў, яны будуць хутчэй расці.

30 студзеня, пятніца. Пасля стрыжкі, зробленай у гэты дзень, можаце стаць больш упэўненымі ў сабе.

31 студзеня, субота. Пасля стрыжкі валасы будуць дрэнна падавацца ўкладцы.

Алесь Гайдук літаратурнай творчасцю займаецца не дужа актыўна, хоць друкуецца ў самых аўтарытэтных выданнях: у часопісах «Нёман» і «Маладосць», штогодніку «Літаратура і мастацтва». Апавяданне, якое ён даслаў на конкурс «Звязды», на першы погляд, асабліва для чытачоў-гараджан, пра нешта нерэальнае. Але пагаварыце з вясюльцамі, яны вам і не такога раскажуць, і будуць пераконваць, што ўсё расказанае — чыстая праўда. Хто ведае, можа і наш канкурсант у сваёй «Чупакабры» толькі пераказаў тое, што пачуў у роднай вёсцы Чарневічы Барысаўскага раёна, дзе ён сам нарадзіўся ў 1958 годзе і адкуль пачалася яго дарога — спаткачы на журфак БДУ, пасля у раённы і рэспубліканскі друк. Цяпер аўтар працуе ў выдавецтве «Талака».

Алесь БАДАК.

Алесь ГАЙДУК

ЧУПАКАБРА

— Цып-цып-цып... — клікала курачак Сямёніха. Зайшла ў двор за весніцы, абапіраючыся адной рукой на палачку, а ў другой несучы міску з зернем пшаніцы.

Курачкі пабеглі да пластмасавай накрыві, на якую гаспадыня высыпала пшанічку, хто адкуль: хто з саду, хто з хлява, у якім несліся ў драўляных скрынях, і дружна пачалі выбіваць барабанны дробат.

— Толькі пшаніцу і ядуць, — працягвала Сямёніха, — ды яшчэ курыны камбікорм. Затое і насыцана добра; у дзень збіраю не менш за дзясятка яек.

Сама гаспадыня яек не есць, усе аддае дзецям, якія зрэдку наведваюць маці. Яна вясной наступнага года адзначаць свой васьмідзесяціпяцігадовы юбілей. Жыве адна ўжо больш за дзесяць гадоў, пасля таго як памёр муж, у невялікай драўлянай хаце. Дзеці — а іх у яе пяцёрка, тры сыны і дзве дачкі — завялі свае сем'і, раз'ехаліся і даўно хацелі забраць яе ў горад. Але яна адмовілася наадрэз. Гаварыла: «У горадзе доўга не пражыву, усё мне там не па душы. Знаходзіцца, нібыта ў клетцы. Дзякуй Богу, пакуль на сваіх нагах». Хоць ногі і бальць часта, ды і ў вёску яна не выходзіць. Два разы на тыдзень яе наведвае сацыяльны работнік, маладая жанчына, прыносіць трохлітровік свайго малака, якое Сямёніха дамовілася купляць на вёсцы, прадукты з магазіна, дапамагае па гаспадарцы. Ды і дзеці, унукі калі-нікالی наведваюцца, накупляюць усяго.

Вось і цяпер у яе гасцяваў старэйшы сын Павел у водпуску, адзін, бо жонку Яніну не адпусцілі па рабоце. Яна і расказвала яму пра сваіх курачак:

— Бачыш — белая падышла. Ёй столькі гадоў, колькі мне. Але ж калі-небудзь нават нясецца. Адрозніваць пачынае квактаць, я яе тады на дзень зачыняю ў куратнік. Бачыш, певень важна ходзіць — дурань дурнем. Бесталковы, да яго нават куры падыходзяць ззаду, пачынаюць дзядзіць. А на курыцу залезе — цэлую гадзіну сядзіць.

Пра сваіх курачак Сямёніха можа гаварыць гадзінамі, гэта адна ўсеха і засталася ў яе жыцці. Некалі ў яе была вялікая гаспадарка: апрача курэй — свінні, дзве каровы, конь. Цяпер яна сама не магла паверыць, як спраўлялася з усімі імі. І калі не стала сілы спраўляцца са скацінай, толькі ад курэй і не адмовілася. Сказала дзецям: «Без іх адрозніваць памру». І не столькі таму, што гэта жывыя істоты побач, а больш таму, што ніяк яна не магла ўявіць, як гэта прыедуць дзеці і яна не дасць ім ніякага гасцінца. Некалі дзеці не ехалі да сябе без добрага кавалка сала, а пасля свежыны — і мяса, смятанкі, тваражку, не кажучы ўжо пра малако. Яна дзецям гаварыла ці то жартам, ці то усур'ёз: «Калі не будзе чаго мне вам даць, то вы перастанеце да мяне прыязджаць».

ЛЕТАСЬ так сталася, што і сапраўды Сямёніха ледзь не засталася без курэй. Спачатку іх пачаў вынішчаць крумчак. Забіў адну, затым другую. Прычым загубіў лепшых нясушак. Гору Сямёніхі не было канца. Лягчэй станавілася, калі тэлефанавала дзецям, а тыя як маглі супакойвалі яе. Гаварылі, што прапала ўсяго толькі дзве курыцы, але ж дванаццаць засталася. Чатыры з іх па старасці не несліся. Толькі гаспадыня пачала супакойвацца, як ноччу ў хлэў залез нейкі звярок і пакусаў за горла чатырох птушак, відаць па ўсім, выпіваў кроў. Якраз перад гэтым Сямёніха вычытала ў газеце, што гэта ўвогуле нейкая міфічная асоба, ніхто, па апісанню відавочцаў, такога зверу раней не бачыў, сапраўдная пагроза вёска. За ноч ён можа вынішчыць не адзін куратнік. І сапраўды, як пазней даведацца Сямёніха, у іх вёсцы ў некаторых гаспадарках гэты звер увогуле пазарызаў усіх курэй да апошняй — па пятнаццаць-дваццаць за раз. Проста нейкі вампір. Што перашкодзіла зверу вынішчыць усіх курэй Сямёніхі, невядома.

Калі раніцай яна адчыніла дзверцы куратніка і ўбачыла чатырох мёртвых нясушак, нешта абарвалася ў сярэдзіне, па твары пацяклі слёзы, ногі сталі ватнымі. Добра, што побач стаяла калода, на якую яна і прысела. Некалі ў гаспадарцы дохлі парасяты, нават і свінні, цялушкі, але чамусьці тады ёй было не так шкада жывёлы, як цяпер гэтых курачак. Колькі яна прасядзела на калодзе — невядома. Ачнулася ад думкі, што трэба ж глядзець астатніх курэй. Цяпер яна, каб захаваць жывёнасць ад крумчак, сама пасвіла іх у садзе, сядзела на табурэтку і назірала. Апрача гэтага, для таго, каб адпужваць крумчачоў, у двары на вярхоўках, нацягнутых паміж хлявамі, віселі абрэзаныя пластыкавыя бутэлькі і бліскучыя дыскі ад камп'ютара. Але спачатку яна зайшла і патэлефанавала дачце.

— Марынка, няма маіх курачак. Выпіў з іх кроўку нейкі супастат. А што ж я буду рабіць?.. — загаласіла яна ў тэлефонную трубку, чым перапужала суразмоўцу.

— Перастаць раўці, толкам растлумач, што здарылася? — усё ж спакойным тонам спытала Марына.

— Ноччу ў куратнік залез нейкі звер і пакусаў чатырох курачак, выпіў з іх кроў, на шыі засталіся па дзве дзірачкі ад укусаў. Відаць, нейкі вампір.

— А я астатнія куры?

— Пакуль жывыя, вунь бегаюць па двары.

— Як жа гэты вампір залез у куратнік? Ты ж нанач замыкаеш.

— Не ведаю. Можа, дзе ў падлозе ёсць дзірка.

— Ладна, прыедзем сёння са Сцяпанам паглядзім.

Была якраз пятніца, і дачка з зяцем збіраліся прыехаць у госці з горада. Тут у іх быў свой агарод, на якім паастаянна трэба было працаваць. Сястра патэлефанавала і Паўлу. Якраз напярэдадні ён паглядзеў па тэлевізары перадачу пра чупакабру. Нешта падобнае адбывалася ў Расіі і ва Украіне. Звер загрызаў не толькі кур, але авечак і зайцаў. Прыводзілася шмат сведчанняў відавочцаў. Тады падумалася, што гэта чарговая байкі журналістаў, каб займець папулярнасць. Апошнім часам розныя загадкавыя гісторыі станавіліся асабліва папулярнымі. І ўсё ж і цяпер ён схільны быў паверыць, што гэта або шашок, або куніца. Але перакананасці поўнай не было, бо гэтыя звяры не пракласці свае ахвяры і не пілі кроў. Урэшце, і чупакабра не піла кроў. Прыводзіліся нават прыклады, калі невядомы звер нападаў і на людзей. Станавілася трывожна за маці, якая жыла адна, а ў доме не было нават сабакі.

Прыехаўшы ў вёску, Марына разам з мужам аглядзела падлогу куратніка. Там сапраўды было многа дзірак, праз якія невялікаму звярку пралезці было вельмі лёгка. Зяць старанна замасціў дзіркі. Так-сяк дачце ўдалося супакойць маці, паабяцаўшы, што вясной яна яшчэ прыкупіць нясушак. Гаспадыня трывожылася і ўвесь час паўтарала, што не можа падумаць, хто ж нарабіў такой шкоды. Версію пра куніцу або шашка яна адкідала, сцвярджала, што яны так сябе не паводзяць. Не прыняла яна да ўвагі і расказ пра чупакабру:

— У казкі я даўно ўжо не веру.

ПАСЛЯ выхадных прайшоў два дні. І невядомы звер зноў наведваўся да Сямёніхі. Як і першы раз — ноччу, і зноў загрыз яшчэ чатыры курыцы. Аказалася, што пра столь яны якая і забыліся, а там у куце і знайшоўся сябе лаз вампір. Засталіся толькі чатыры курыцы, і толькі дзве з іх несліся. Як ні дзіўна, пасля такога выпадку, хоць і бедалава Сямёніха, і шкада было нажытку, але разводзіць птушак на падворку яна не адмовілася, як некаторыя з аднавясюльцаў, а наадварот, з нецярпеннем пачала чакаць вясны, калі дзеці прывяжуць папаўненне.

Хоць курэй засталася мала, Сямёніха не пераставала іх пільна даглядаць, пасвіла ў двары і ў садзе. Неяк у цёплы сонечны дзень, яна, як заўсёды, узяла свой кій, адчыніла веснічкі ў сад, у які дружна пабеглі курачкі і певень, заўзята пачалі корпацца ў пажоўклай траве, шукаючы для сябе ежу. Гаспадыня прысела пад яблыню на табурэтку, якая ўжо заняла даўно сваё паастаяннае месца. Не паспела Сямёніха паглыбіцца ў свае звычайныя думкі, якія круціліся вакол падзей пражытых гадоў, дзяцей і іх сем'яў, вясковага жыцця, як заўважыла, што нейкая жывая істота рухаецца ад агарода за садам прама да яе. Праз хвіліну невядомы звер наблізіўся. Раней такога яна не бачыла. Быў ён гладкашэрыны, чорнага колеру, з доўгай шыяй, з пысы падобныя ці то на ваўка, ці то на куніцу, з разяўленай пашчы былі відаць два вострыя іклы. Сямёніха здагадалася, што гэта той самы драпежнік, які расправіўся з яе курачкамі. Ён зусім блізка падышоў да жанчыны і прысеў на заднія лапы, пільна назіраючы за курамі. Тыя перасталі корпацца ў траве, схаваліся за спіну гаспадыні, трывожна разглядалі няпрошанага госця.

СЯМЁНІХА не стала чакаць, паднялася з табурэтка і, размахваючы рагуляй, якая заўсёды знаходзілася каля яе, рашуча пайшла на зверу. Той падняўся на чатыры лапы, ашчэрыўся, але не сышоў з месца. Жанчына ўзмахнула палкай, каб ударыць драпежніка. Ён збегіў перахапіў рагулю, і моцным рухам вырваў яе з рук і намерваўся накінуцца на Сямёніху. Але планам яго не наканавана была спраўдзіцца. Калі ў небе з'явіўся ястраб, гаспадыня не заўважыла. Цяпер ён каменем ляцеў на вампіра, з усяе сілы ўдарыў дзюбай яму па галаве. Звер паваліўся на бок. Але тут жа падхапіўся і не стаў чакаць паўторнага нападу ястраба, імгненна ўскочыў на бліжэйшую галінастую яблыню. Гаспадыня ж хутка, наколькі ёй дазвалялі хворыя ногі, накіравалася з сада да куратніка. Куры адразу ж зразумелі яе намер і колькі было моцы кінуліся да свайго сховішча. Сямёніха з палёгкай зачыніла куратнік і павесіла адразу ж на дзверы замк. Калі яна вярнулася да палатна, які адгароджваў двор, паглядзела ў сад — драпежніка там ужо не было, не было і яе выратавальніка — ястраба.

Вясной (а яна выдалася цёплай і сонечнай), калі зазеленела трава, добра распусціліся яблыні ў садзе, нечакана завіўся Павел:

— Ну, бабуля, прымай папаўненне, — у руках ён трымаў вялікую кардонавую каробку, з якой раздавалася спалоханае курынае кудхатанне.

— А што ж ты не папярэдзіў, я б куратнік падрыхтавала, — нястрога папракнула маці. У голасе адчувалася радасць ад прыезду сына і прывезенага ім падарунка.

— А вось мы яго якраз і падрыхтуем.

А падрыхтаваць то і трэба было, што прынесці з хлява сена і падсцяліць падлогу.

Гэта былі маладзенькія курачкі, якія праз месяц павінны былі пачаць несціся.

— А дзе ж ты іх купіў? — пачала дапытвацца Сямёніха.

— Проста пашанцавала. Учора мы з Янінай заехалі ў госці да дзядзькі ў Юркевічы. А ён якраз збіраўся сёння раніцай ехаць на птушкафабрыку па куры для сябе. Вось я папраціў купіць і табе.

— Мікола вельмі добры чалавек, заўсёды ўсім дапамагае, дай Бог яму здароўя. У яго лёгкая рука, — маці асабіста была знаёмая з дзядзькам.

І сапраўды, у Міколы аказалася лёгкая рука. Курачкі на дзіва раслі здаровенькімі, у належны час пачалі несціся, і за дзень Сямёніха збірала ў гнёздах не менш за дзесяць яек.

...Павел уважліва слухаў расказ маці пра сваіх крылатых падалечных, а потым вырашыў спытаць:

— А ці не аб'яўляўся той звер у акружэнні?

— Не чуваць было. Ва ўсякім разе, да мяне ён, дзякуй Богу, не зайзляўся, і спадзяюся, не зявіцца. Ды і каршуны перасталі нападаць на курэй. Увогуле, мяне трывожыць, што сёлета зусім ніякіх птушак няма. Невядома, дзе падзеўся. Затое на падворак ноччу прыходзяць вожыкі. Я ім нават корм пакідаю нанач. Думаю, што дзякуючы ім вывеліся краты, мышы і пацукі. Ад кратоў ратунку не было, перарылі ўвесь агарод і сад.

Павел пільна аглядзеў сядзібу, прыкідваючы, чым ён зможа дапамагчы па гаспадарцы і што паспее зрабіць за адпачынак. Многія яго знаёмыя аж трымцелі, каб трапіць на заморскія курорты, а ён — не, зразумеў, што гэта не для яго. І чым больш гадоў заставалася за плячыма, тым больш жаданымі і прывабнымі станавіліся для яго родныя мясціны.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 4 февраля 2015 года повторных торгов по продаже конфискованного имущества

Предмет торгов (наименование, характеристики, местонахождение продаваемого имущества)	- капитальное строение с инвентарным номером 614/С-25044, площадью 229,4 кв.м (наименование: садовый домик; назначение: садовый домик), расположенное по адресу: Минская обл., Смолевичский р-н, садоводческое товарищество «Орешники»; - земельный участок с кадастровым номером 62488300020000062, площадью 0,0640 га (назначение: земельный участок для коллективного садоводства), расположенный по адресу: Минская обл., Смолевичский р-н, садоводческое товарищество «Орешники»; - земельный участок с кадастровым номером 62488300020000063, площадью 0,0488 га (назначение: земельный участок для коллективного садоводства), расположенный по адресу: Минская обл., Смолевичский р-н, садоводческое товарищество «Орешники».
Начальная цена	546 060 638 белорусских рублей
Сумма задатка	54 600 000 белорусских рублей
Организатор аукциона	УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск, (017) 327-40-22

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 04.09.2006 № 559, и порядком проведения аукциона, утвержденным организатором аукциона.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе (по форме, определенной организатором аукциона); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, определенной организатором аукциона); копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц и индивидуальных предпринимателей); подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную копию платежного поручения о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет № 3012104971019 в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369; получатель — УП «Минский городской центр недвижимости», УНП 190398583.

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем аукциона, наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона осуществляется победителем аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона.

Аукцион проводится 4 февраля 2015 г. в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 10.01.2015 по 30.01.2015 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по пятницам — до 16.45 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 327-40-22, (017) 327-48-36 — УП «Минский городской центр недвижимости».

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНОЙ ДЕКЛАРАЦИИ ОО «МЖК г. Минска», опубликованной в газете «Звязда» 13.03.2014 №46

строительства 21-этажного 151-квартирного жилого дома по генплану №1 по ул. Шарфариной в микрорайоне «Уручье-6» в г. Минске

Для привлечения дольщиков членов ОО «МЖК г. Минска» предлагается 4 двухкомнатных, 17 трехкомнатных, 7 четырехкомнатных квартир, площадью от 69 кв.м.

Стоимость одного квадратного метра для граждан, нуждающихся в улучшении жилищных условий, осуществляющих строительство с господдержкой с привлечением льготного кредитования, для нормативной площади составляет **13 879 506 руб.**, для площади, превышающей нормируемую, — **17 121 106 руб.**; осуществляющих строительство без господдержки, стоимость одного кв.м для нормативной площади составляет **15 226 252 руб.**, для площади, превышающей нормируемую, — **17 121 106 руб.** Для категории граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, — **17 121 106 руб.**

Стоимость строительства указана в уровне текущих цен на декабрь 2014 года.

Ознакомление дольщиков с объектом долевого строительства и условиями заключения договоров производится по адресу: г. Минск, ул. Ложинская, 9, тел.: 286 69 10, 286 69 53 в рабочее время с 10.00 до 17.00, с перерывом на обед с 13.00 до 14.00.

НАРОДЖАНЫЯ 5 студзеня

Гэта вельмі трывалыя па натуре людзі, валодаючы вялікім энергетычным патэнцыялам, што дапамагае ім знаходзіць выйсце з самых неверагодных сітуацый. Яшчэ больш уравае іх здольнасць з лёгкасцю вытрымліваць цяжкія эмацыянальныя ўзрушэнні. Гэта тлумачыцца тым, што чалавек не можа паастаянна быць пераможаным, а калі прыходзяць непрыемнасці, іх неабходна прымаць з гонарам. Яны заўсёды жывуць па дакладным унутраным графіку, не трацяць свае сілы на пустыя справы. Для іх вельмі важна не пераацаніць сваю трываласць. Адной з праблем людзей, народжаных у гэты дзень, з'яўляецца іх схільнасць да ганарлівасці і самоты.

НАРОДЖАНЫЯ 6 студзеня

На іх шляху даволі часта ўзнікаюць цяжкія аднак, валодаючы вялікай мужнасцю, яны не схільныя пазбягаць небяспекі; шукаюць сэнс у жыцці і знаходзяць рацыянальнае зерне ў любых пытаннях. Заўсёды вераць у нешта для іх святое, і вера гэта праўдзівая і непахісная, у сувязі з чым узнікае патрэба ў паслядоўніках і вучнях, што выяўляецца ў празмернай патрабавальнасці да навакольных. Яны адданыя, памяркоўныя і дапытлівыя, аднак іх слабым бокам з'яўляецца наіўнасць і ідэалізм. Каб жыць доўга, ім неабходна распрацаваць крытэрыі ўмеранасці, збалансаванасці ў ежы.

НАРОДЖАНЫЯ 7 студзеня

Гэта вельмі неардынарныя асобы, якія могуць пранікаць у сутнасць чалавечых характараў і бачыць рэчы, недаступныя іншым. Яны не спыняюць вучыцца ўсё жыццё, валодаюць павышанай цікаўнасцю, здольныя адчуваць і разумець сувязь паміж самымі разнастайнымі з'явамі жыцця, схільныя бачыць нешта незвычайнае ў самых пасрэдных рэчах.

ТАБЛИЦА ПРОЦЕНТНЫХ СТАВОК ПО СРОЧНОМУ БАНКОВСКОМУ ВКЛАДУ (ДЕПОЗИТУ) «СИСТЕМА СБЕРЕЖЕНИЙ ЛИНИЯ РОСТА 2.0» с 06 января 2015 года

Сумма депозита, ед. валюты	Сроки				% годовых
	до 6 месяцев 90–180 дней	от 6 месяцев до 1 года 181–370 дней	от 1 года до 2 лет 371–740 дней	от 2 до 5 лет 741–2000 дней	
Белорусские рубли					
1 – 10 000 000	28,0	29,0	30,0	30,3	
10 000 001 – 50 000 000	28,1	29,1	30,1	30,4	
50 000 001 и более	28,2	29,2	30,2	30,5	
Доллары США, Евро					
1 – 500	5,5	5,7	6,0	6,3	
501 – 5 000	5,6	5,8	6,1	6,4	
5 001 и более	5,7	5,9	6,2	6,5	
Российские рубли					
1 – 15 000	8,40	8,80	9,10	9,30	
15 001 – 150 000	8,50	8,90	9,15	9,40	
150 001 и более	8,60	9,00	9,20	9,50	

Настоящие ставки применяются:
для договоров срочного банковского вклада (депозита) «Система сбережений Линия роста 2.0» в долларах США и евро, заключенных с 01.08.2013 до 06.01.2015 – с 07.02.2015;
для договоров срочного банковского вклада (депозита) «Система сбережений Линия роста 2.0» в долларах США и евро, заключаемых с 06.01.2015 – с 06.01.2015.

ПОЗВОНИ В СВОЙ БАНК

время работы Контакт-Центра Банка
8.00 - 20.00 - рабочие дни
8.00 - 18.00 - выходные и праздничные дни

Звонок со стационарного телефона, с мобильного телефона (life!),
velcom, МТС) - по тарифам операторов связи.
Консультации оказываются бесплатно.

www.belapb.by

Лицензия на осуществление
банковской деятельности № 2
от 26 мая 2014 года,
выдана Национальным банком
Республики Беларусь.
УНП 100693551.

ОАО «Белбакалея»

извещает,
что 20 января 2015 года
в 14.00
СОСТОИТСЯ
ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕ
СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ
ОАО «Белбакалея»
по адресу: г. Минск,
ул. Промышленная, 15,
актовый зал.

Регистрация участников
собрания с 13.00.

При себе иметь документ,
удостоверяющий личность.

Повестка дня:

1. О внесении изменений и
дополнений в условия крупной
сделки с ЗАО «Альфа-Банк».

Наблюдательный совет
ОАО «Белбакалея»
УНП 100025653

В суд Щучинского района
Гомельской области посту-
пило заявление о признании
безвестно отсутствующим
ПИРСКОГО Анатолия Влади-
мировича, 8 июля 1989 года
рождения, уроженца г. Сигнахи,
Грузия, последнее известное
постоянное место жительства:
г. Гродно, ул. Поповича, дом
38, кв. 59, последнее извест-
ное место нахождения — ИУОТ
г. Гродно УДИН МВД Респу-
блики Беларусь.
Просьба ко всем гражда-
нам и юридическим лицам,
имеющим сведения о Пирском
Анатолии Владимировиче, со-
общить их в суд Щучинского
района Гродненской области
в течение двух месяцев с мо-
мента публикации.

ИЗВЕЩЕНИЕ О РЕЗУЛЬТАТАХ КОНКУРСА

Гомельский областной исполнительный комитет
(организатор конкурса) извещает о том,
что победителем конкурса по выбору заказчика (застройщика)
по строительству объекта
«14-12-эт. жилой дом по ул. Мазурова в микрорайоне № 18
г. Гомеля»
признан ОАО «Гомельский домостроительный комбинат»
(протокол комиссии от 22.12.2014 г.,
утвержден организатором конкурса 24.12.2014 г.).

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРИЗНАНИИ КОНКУРСА НЕСОСТОЯВШИМСЯ

Гомельский областной исполнительный комитет
(организатор конкурса) извещает о том, что конкурс
по выбору заказчика (застройщика) по строительству объекта
«Три 24-этажных жилых дома со встроенно-пристроенными
помещениями по улице Мазурова в микрорайоне № 18
г. Гомеля» признан несостоявшимся
(протокол комиссии от 28.11.2014 г.,
утвержден организатором конкурса 2.12.2014 г.).

ПЕРЕГОВОРЫ ПО ВЫБОРУ ПОДРЯДНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

УП «Проектный институт Белгипрозем»
приглашает вас принять участие
в переговорах по выбору подрядной организации
для проведения текущего ремонта.

Предмет закупки — текущий ремонт (устройство покрытий
полов из ламинированных панелей площадью 100 кв.м, окра-
шивание потолков, оклейка стен обоями — 250 кв.м, замена
дверных блоков — 3 шт., замена светильников для люминес-
центных ламп).

Переговоры будут проведены со снижением цены предложе-
ния без предварительного квалификационного отбора.

Срок выполнения работ — январь—февраль 2015 года.
Время проведения переговоров 10 января 2015 года в 11.00.

Информация о переговорах и заявка на участие
по тел. 207 64 46, тел./факс 212 07 00. УНП 100035563

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ ОБЪЕКТА СТРОИТЕЛЬСТВА

4-я очередь строительства Жилой дом № 4 (по генплану),

комплекса жилой застройки не повышенной комфортности в квартале улиц
Шафарнянская – Гинтовта – Ложинская – Городецкая в г. Минске

Информация о Застройщике

Застройщик (Заказчик) — ООО «БЕЛИНТЕ-РОБА». Зарегистрировано решением № 653 Минского городского исполнительного комитета от 31.03.2004 г. в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190527399. Место нахождения (юридический адрес) застройщика: 220125, г. Минск, ул. Городецкая, д. 22, помеще-ние 397, телефон: 269-32-60.

Режим работы: понедельник – пятница: с 8.30 до 17.30, обед: 13.30–14.30, выходные дни: суббота, воскресенье.

Отдел продаж расположен в мобильном офисе на территории застройки «Маяк Минска» за Национальной библиотекой.

Режим работы отдела продаж: понедель-ник – пятница: с 8.30 до 20.30, суббота, вос-кресенье – 10.00–20.00, без обеда.

ООО «БЕЛИНТЕ-РОБА» в течение трех лет, предшествующих опубликованию настоя-щей проектной декларации, были сданы в экс-плуатацию многоквартирные жилые дома в г. Минске: по ул. Городецкой, дом № 22 (1-я очередь строительства 1-й пусковой ком-плекс, 2-й пусковой комплекс, 3-й пусковой комплекс), по ул. Ложинской, дом № 16 (2-я очередь строительства, 1-й пусковой ком-плекс, 2-й пусковой комплекс).

В соответствии с Указом Президента Ре-спублики Беларусь от 12 ноября 2009 г. № 541 «О реализации отдельных инвестиционных проектов в г. Минске» и инвестиционным до-говором от 14 июня 2011 г., зарегистриро-ванным в Государственном реестре инвести-ционных договоров с Республикой Беларусь 20 июня 2011 г., регистрационный № ИД-665, застройщик осуществляет реализацию инвестиционного проекта по строительству объекта «Комплекс жилой застройки не повы-шенной комфортности в квартале ул. Шафар-нянская – Гинтовта – Ложинская – Городецкая в г. Минске».

Информация о проекте

Цель строительства – выполнение инвести-ционного проекта «Комплекс жилой застрой-ки не повышенной комфортности в квартале ул. Шафарнянская – Гинтовта – Ложинской – Городецкой в г. Минске».

Многоквартирный жилой дома № 4 (по генплану)

Дом № 4 (по генплану) входит в состав 4-й очереди строительства объекта «Комплекс жи-лой застройки не повышенной комфортности в квартале ул. Шафарнянская – Гинтовта – Ло-жинской – Городецкой в г. Минске».

4-секционное 8-11-этажное (включая цо-кольный этаж) жилое здание, высота типового этажа – 3 м, высота встроенных помещений – 3,3 м. Здание имеет в цокольном этаже встроенные помещения общественного на-значения.

Принятая конструктивная схема жилого здания с монолитным каркасом и заполнением несущих наружных стен блоками ячеистого бетона дает возможность максимальной вари-ативности при планировке помещений квартир под индивидуальные потребности покупателя, поэтому квартиры запроектированы без раз-деления внутреннего пространства перегород-

ками (за исключением зоны санузлов) – так называемая «свободная планировка»).

Здание оборудовано лифтами. Внутренняя отделка в местах общего поль-зования: по стенам выполняется декоративная штукатурка с последующей покраской, полы – керамическая плитка, потолки – акриловая покраска.

Наружная отделка: декоративная штукатурка с последующей покраской атмосферостойкими красителями.

Окна – из профиля ПВХ, стеклопакет. Остекление лоджий – рамы из профиля ПВХ с одинарным остеклением.

В соответствии с подпунктом 2.2 пункта 2 Указа Президента Республики Беларусь от 12 ноября 2009 г. № 541 «О реализации отдель-ных инвестиционных проектов в г. Минске» квартиры и встроенно-пристроенные помеще-ния (кроме помещений общего пользования) запроектированы с применением строите-льных нормативов, аналогичных действующим в г. Москве, и до полной готовности Застройщи-ком не доводятся.

Перечень работ по доведению владельца-ми до полной готовности квартир:

1. Устройство межкомнатных перегородок.
2. Установка внутриквартирных дверей.
3. Установка подоконников.
4. Отделка квартир, включая устройство стяжек, полов с теплоизоляцией, штукатурку, шпаклевку (за исключением несущих конструкций), окраску стен, потолков.
5. Внутриквартирная разводка водопрово-да и канализации с установкой сантехприбо-ров и сантехфаянса.
6. Внутриквартирная электроразводка с установкой оконечных устройств, электрозвон-ков и электроплит.
7. Внутриквартирная разводка TV, теле-фонизация, радиофикация, домофонная сеть с установкой оконечных устройств.
8. Установка автономных дымовых пожар-ных извещателей.
9. Устройство встроенной мебели и антре-солей.

Перечень работ по доведению владельцами до полной готовности встроенно-пристроенных помещений:

1. Устройство перегородок в соответствии с утвержденным проектом.
2. Установка дверей.
3. Установка подоконников.
4. Отделочные работы, включая устройство стяжек, полов с теплоизоляцией, штукатурку, шпаклевку и окраску стен и потолков.
5. Монтаж систем противопожарной авто-матики и дымоудаления, охранно-пожарной сигнализации.
6. Внутренние разводки водопровода и канализации с установкой сантехприборов, сантехфаянса и запорной арматуры.
7. Установка приборов учета тепла, воды и электроэнергии.
8. Внутренние электроразводки с установ-кой оконечных устройств и светильников.
9. Внутренние разводки TV, телефониза-ция, радиофикация, домофонная сеть с уста-новкой оконечных устройств.
10. Монтаж систем вентиляции, кондици-

онирования воздуха и других инженерных си-стем, предусмотренных проектом.

11. Монтаж технологического оборудования. Межквартирные лестничные клетка, лест-ницы, лифты, лифтовые и иные шахты, кори-доры, крыши, технические помещения, другие места общего пользования, несущие, огра-ждающие несущие конструкции, механиче-ское, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию здания, поступают в общую собственность дольщиков.

Для привлечения физических и юридиче-ских лиц к строительству по договорам соз-дания объекта долевого строительства пред-лагаются квартиры стоимостью за 1 кв. м. в белорусских рублях в сумме эквивалентной 3500 долл. США, помещения общественного назначения стоимостью за 1 кв.м в белорус-ских рублях в сумме эквивалентной 4000 долл. США. Предусмотрена система скидок.

Технико-экономические показатели

Этажность – 8-11 (включая цокольный этаж);
Количество секций – 4;
Количество квартир – 113;
Общая площадь квартир – 7124,1 м.кв.;
Общая площадь встроенно-пристроенных помещений – 720,67 м.кв.;

Начало строительства – декабрь 2014 г.
Предполагаемый срок ввода дома в экс-плуатацию – сентябрь 2016 г.

Застройщиком получены:

- решение Минского городского исполни-тельного комитета № 2657 от 23.10.2014 г.;
- свидетельство (удостоверение) № 500/1473-2883 о государственной регистрации создания земельного участка; возникновения права собственности Республики Беларусь на земельный участок, правообладатель – Республика Беларусь; возникновения прав, ограничений (обременений) прав на земель-ный участок (право временного пользова-ния), правообладатель – юридическое лицо, резидент Республики Беларусь совместное общество с ограниченной ответственностью «Белинте-Роба»;
- экспертное заключение РУП «ГЛАВ-ГОССТРОЙЭКСПЕРТИЗА» № 553-15/14И от 29.07.2014 г.;
- выданное 05.01.2015 г. органом государ-ственного строительного надзора разрешение на производство строительно-монтажных ра-бот № 2-206Ж-039/15;
- договор генерального строительного под-ряда № 01-08/ШГ-4-2014 от 23.10.2014 г., за-ключенный с ИООО «ДАНА АСТРА».

С планировками квартир, встроенно-при-строенных помещений и ходом работ по стро-ительству можно ознакомиться в мобильном офисе компании, расположенном на террито-рии застройки «Маяк Минска» за Националь-ной библиотекой.

Дополнительную информацию можно по-лучить по телефонам: 8-029-5-000-840 (841, 844, 877), 8-044-768-81-13 (14), 8-044-746-18-96, 8-044-540-17-63 (64), 8-044-5-00-541, 8-044-505-20-04.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ОАО «АСБ Беларусбанк» «22» января 2015 года в 11.00 ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН по продаже объектов недвижимости

Предмет торгов (сведения о продаваемом имуществе)	ЛОТ № 1: изолированное помещение № 70 (инв. № 500/D-708123528), общая площадь 339,1 кв.м
	ЛОТ № 2: изолированное помещение № 72 (инв. № 500/D-708123530), общая площадь 117,0 кв.м
Адрес предмета торгов	220047, г. Минск, ул. Ангарская, 40
Сведения о земельном участке	Земельные участки площадью 0,1464 га и 0,0234 га для эксплуатации встроенно-пристроенных по-мещений предоставлены на праве постоянно-го пользования. Переход права на земельные участки осуществляется в соответствии с за-конодательством
Продавец имущества	ОАО «АСБ Беларусбанк»
Начальная цена предмета торгов (с НДС)	ЛОТ № 1: 5 195 711 657 бел. руб.
	ЛОТ № 2: 1 576 445 083 бел. руб.
Сумма задатка	10% от начальной цены перечисляется на р/с 6631859900124 в филиале № 511 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 815, УНП 100349858
Место проведения торгов и подачи документов	Филиал № 511 ОАО «АСБ Беларусбанк» 220037, г. Минск, ул. Долгобродская, 1
Срок подачи документов для участия в торгах	По 21 января, до 17.30
Срок заключения договора купли-продажи	В течение 20 рабочих дней с даты подписания протокола о результатах аукционных торгов
Срок и условия оплаты предмета договора	Определяются по согласованию победителя торгов с продавцом при заключении договора купли-продажи (рассрочка не предусмотрена)

Для участия в торгах лица, заявившие о своем участии в них, должны предоставить по указанному адресу следующие доку-менты: заявление на участие в торгах; копию платежного поручения о внесении участником торгов суммы задатка с отметкой банка об исполнении; копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица, а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Порядок проведения торгов. Победителем торгов признается участник, предложивший наиболее высокую цену. По завершении торгов составляется протокол об итогах проведения торгов, кото-рый подписывается победителем и членами аукционной комиссии и является основанием для заключения договора купли-продажи. В случае, если заявка на участие в торгах подана только одним участником, предмет торгов продается этому участнику при его со-гласии по начальной цене, увеличенной на 5%. Задаток, внесенный победителем торгов, будет зачтен в счет окончательной стоимости приобретенного предмета торгов, остальным участникам будет возмещен в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов. Продавец имущества вправе снять имущество с торгов до объ-явления его проданным.

Победитель (претендент на покупку) возмещает затраты на ор-ганизацию и проведение торгов не позднее 5 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукционных торгов на основании счет-фактуры, выдаваемой продавцом имущества.

Получить дополнительную информацию о продаже имущества можно по адресу: г. Минск, ул. Долгобродская, 1 или по телефонам: 8(017) 389 45 06, 389 46 16 в рабочие дни с 8.30 до 17.30, в пятницу с 8.30 до 16.15.

